

ΠΤΩΣΗ ΡΕΚΟΡ

Βουτιά 12% για το bitcoin

Τη χειρότερη πορεία στα 13 χρόνια της ιστορίας του σημειώνει το bitcoin, τις πρώτες μέρες του νέου έτους. Έχει καταγράψει πτώση στις πέντε από τις έξι πρώτες συνεδριάσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι αθροιστικά έχει σημειώσει απώλειες της τάξης του 12%, που είναι και το υψηλότερο ποσοστό πτώσης του των τελευταίων 10 ετών. **Σελ. 8**

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εκρηξη των κυβερνοεπιθέσεων

Αυξημένα είναι τα περιστατικά κυβερνοεπιθέσεων εναντίον επιχειρήσεων, οργανισμών και φορέων στην Ελλάδα. Όπως αναφέρει ο Παναγιώτης Παπαγιαννακόπουλος, επικεφαλής υπηρεσιών κυβερνοασφάλειας της ΕΥ Ν.Α. Ευρώπης υπάρχουν κρατικά επιχορηγούμενες επιθέσεις με στόχο κρίσιμες υποδομές, επιθέσεις για λύτρα και επιθέσεις σε κλάδους της οικονομίας. **Σελ. 18**

ΚΑΖΑΧΣΤΑΝ

Η κρίση εκτοξεύει την τιμή του ουρανίου

Η ενεργειακή κρίση παρατείνεται και διευρύνεται, καθώς στη μειωμένη προσφορά φυσικού αερίου προστίθεται τώρα η εκτόξευση άλλων καυσίμων εξίσου σημαντικών, όπως το ουράνιο. Η κρίση στο Καζακστάν, υπ' αριθμόν ένα προμηθευτή σε παγκόσμιο επίπεδο, έχει επιταχύνει περαιτέρω την αύξηση της τιμής του που είχε πάρει την ανιούσα. **Σελ. 12**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Μνήμες φούσκας ξυπνούν οι τιμές ακινήτων

Εντονη ανησυχία από την ΕΚΤ που κτυπά πανευρωπαϊκό καμπανάκι για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα

Ανησυχίες από την αυξητική τάση των τιμών των οικιστικών ακινήτων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο εκφράζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και προειδοποιεί για το ενδεχόμενο δημιουργίας νέας φούσκας στον τομέα αυτό. Κατ' επέκταση,

κρούει τον κώδωνα αναφορικά με κινδύνους στην χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Επισημαίνει ότι η άνηση των οικιστικών ακινήτων που τροφοδοτούνται από δανειοδοτήσεις μπορεί να θέσει σημαντικούς κινδύνους για τη χρηματοπι-

στωτική σταθερότητα. Τα μηνύματα από Φρανκφούρτη είναι ξεκάθαρα και αναφέρουν πως εκρήξεις και κατάρρευση οικιστικών ακινήτων έχουν συχνά συσχετιστεί με βαθιά ύφεση και οικονομικές κρίσεις, ειδικά όταν η εκρηξη του τομέα

τροφοδοτείται από χρέη. Σύμφωνα με την ΕΚΤ, οι ευπάθειες που προκύπτουν από τις εξελίξεις των στεγαστικών δανείων είναι επί του παρόντος κάτω από τα προ της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης επίπεδα, αλλά αυξάνονται αργά και

είναι ετερογενείς μεταξύ των χωρών. Σε επίπεδο Κύπρου, η Κεντρική Τράπεζα στο οικονομικό της δελτίο, τον Δεκέμβριο, επισημαίνει πως οι τιμές κατοικιών στην Κύπρο κατά το πρώτο μισό του 2021 παρουσίασαν ανάκαμψη. **Σελ. 3**

ΛΑΡΝΑΚΑ

Στην αναμονή για λίφτινγκ η μαρίνα

Τις επόμενες μέρες αναμένεται να έχει απάντηση η Kitition Ocean Holdings Ltd στο αίτημα για επιδιόρθωση της αποβάθρας της μαρίνας Λάρνακας. Εφόσον δοθεί η έγκριση, θα ξεκινήσει η διαδικασία των προσφορών η οποία θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι τον Απρίλιο. Βάσει των χρονοδιαγραμμάτων, το λίφτινγκ της αποβάθρας θα ολοκληρωθεί σε 9-12 μήνες. **Σελ. 4**

ΣΧΟΛΕΙΑ

Αλλάζει το πλαίσιο καραντίνας επαφών

Στην εκπαίδευση και την επαναλειτούργια των σχολικών μονάδων, Δημοτικών και Μέσης Εκπαίδευσης, επικεντρώνεται η προσοχή της Ομάδας Διαχείρισης της πανδημίας. Διαφοροποιήσεις στο πλαίσιο καραντίνας μαθητών που είναι επαφές εισήγεται ο υπ. Υγείας και η Επιστημονική Επιτροπή. Στα μαλακά από το Υπουργείο τα κενά με τις αντικαταστάσεις. **Σελ. 5**

ΕΛΛΑΔΑ

Ερχεται νέο ισχυρό κύμα ανατιμήσεων

Νέο κύμα ανατιμήσεων σε βασικά αγαθά θα κληθούν να αντιμετωπίσουν οι καταναλωτές, ενώ έμποροι και σουπερ μάρκετ ανησυχούν για περαιτέρω μείωση του τζίρου τους. Οι ανατιμήσεις εκτιμάται ότι θα εμφανιστούν το δεύτερο δεκαπενθήμερο Ιανουαρίου, αποτυπώνοντας την εκτίναξη του ενεργειακού κόστους, των τιμών πρώτων υλών και των μεταφορικών. **Σελ. 14**

5 291296 000378

Ρεκόρ πτήσεων με ιδιωτικά jets στην Ελλάδα

Έχει υψηλό κόστος, αλλά ολόένα και περισσότερα άτομα υψηλής οικονομικής επιφάνειας, όπως επιχειρηματίες, προτιμούν για τις μετακινήσεις τους είτε εντός Ελλάδας είτε προς κοντινούς προορισμούς να ναυλύνουν ιδιωτικά τζετ και ελικοπτερα. Οι μετακινήσεις με ιδιωτικό jet προβάλλουν ως το συνώνυμο της μέγιστης υγειονομικής ασφάλειας. **Σελ. 17**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το κόστος της κλιματικής αλλαγής

Το 2021 μας άφησε με την εκτίναξη του πληθωρισμού σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, κλείνοντας με ρεκόρ τον Δεκέμβριο στο 5%. Δεν χωράει, συνεπώς, καμία αμφιβολία ότι η χρονιά που μας πέρασε θα καταγραφεί ως η χρονιά του πληθωρισμού. Λόγοι, προφανώς, υπάρχουν πολλοί για να δικαιολογήσουν την κατάσταση με πρώτο και καλύτερο την πανδημία. Η άνοδος των τιμών της ενέργειας ήταν το αποτέλεσμα της ραγδαίας ανάκαμψης στη ζήτηση μετά από μια περίοδο καθίζησης. Η πρωτογενής κατάσταση, που δημιουργήθηκε λόγω της πανδημίας στην παγκόσμια οικονομία, σαφώς δεν αφήνει περιθώρια ασφαλών προβλέψεων για τη συνέχεια, αν και η εκτίμηση είναι ότι ο πληθωρισμός το 2022 θα παραμείνει κατά μέσο όρο οριακά πάνω από το 2%.

Το σημαντικότερο συμπέρασμα μια τέτοιας εκτίμησης είναι ότι αν επιβεβαιωθεί το πιο πάνω σενάριο, το 2022 θα είναι ακόμη μια χρονιά χαμηλών επιτοκίων. Αυτή η διαπίστωση είναι πολύ σημαντική για χώρες που είτε έχουν μεγάλο χρέος να εξυπηρετήσουν ή σπνρίζονται στον δανεισμό για να προκαλέσουν επενδύσεις και να αναπτυχθούν. Η διατήρηση των επιτοκίων στα υφιστάμενα χαμηλά επίπεδα είναι σημαντική για την Κύπρο για ακόμα έναν λόγο και αυτός αφορά στο μεγάλο ποσοστό ιδιωτικού χρέους ως προς το ΑΕΠ.

Την ίδια στιγμή όμως, η διατήρηση συνθηκών στην αγορά για διαφύλαξη της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών αποτελεί μια πολύ σημαντική παράμετρο για τις αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας. Η απρόβλεπτη

άνοδος των τιμών της ενέργειας ήταν, κατά μέσο όρο τη χρονιά που μας πέρασε, ίση με 26%. Οι επακόλουθες αυξήσεις στις τιμές βασικών προϊόντων είχε ως αποτέλεσμα οι καταναλωτές να βιώσουν το φαινόμενο της ακρίβειας, το οποίο γίνεται ιδιαίτερα έντονο στα μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα, προκαλώντας κοινωνική δυσανεμία και πολιτικό κόστος στις κυβερνήσεις. Η αποτυχία συγκράτησης του φαινομένου θα έχει ως αποτέλεσμα να αναπροσαρμοστεί το κόστος εργασίας προς τα πάνω δημιουργώντας άλλα προβλήματα στις επιχειρήσεις, σε σχέση με την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και υπηρεσιών τους.

Η αντιμετώπιση της ακρίβειας φαίνεται ως το θέμα που θα μας απασχολήσει περισσότερο από κάθε άλλη φορά

το 2022. Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου η προσοχή θα πρέπει να στραφεί στο συνολικό κόστος της ενέργειας που πληρώνουν οι καταναλωτές συμπεριλαμβανομένων άμεσων και έμμεσων φορολογιών καθώς και επιβαρύνσεων. Αναπόφευκτα, η συζήτηση θα στραφεί στην υλοποίηση των στόχων της κλιματικής αλλαγής και τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία, που περιλαμβάνει και συγκεκριμένους δείκτες βιωσιμότητας. Οι κυβερνητικές προσπάθειες πρέπει να αποτελέσουν, μέσα από εθνικά προγράμματα επενδύσεων, το αποφασιστικό βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση. Μια δομημένη προσέγγιση στο θέμα θα έχει σημανρασάτη και τον ιδιωτικό τομέα, προκαλώντας επιτάχυνση των αλλαγών και υλοποίηση μεγαλύτερων στόχων.

Η Κύπρος, ως χώρα μέλος της ΕΕ, επιπλέον διευκολύνεται από το σύστημα διαπραγματεύσεων των ρύπων καθώς το κόστος μη συμμόρφωσης με τους περιβαλλοντικούς στόχους ολόένα και αυξάνεται. Η πίεση προς όλες τις χώρες για μεταρρυθμίσεις είναι εντονότερη το τελευταίο διάστημα βάσει της πεποίθησης ότι η Ευρώπη είναι αποφασισμένη να καλύψει την απαιτούμενη απόσταση και να υλοποιήσει τους στόχους. Σε αυτό το πλαίσιο, η τιμή των ρύπων ανήλθε τον Δεκέμβριο του 2021 στα 90 ευρώ τον τόνο όταν πριν από 4 χρόνια η τιμή ήταν κάτω από τα 10 ευρώ τον τόνο. Ο χρόνος που περνά χωρίς να αξιοποιηθεί για την υλοποίηση συγκεκριμένων στόχων βιωσιμότητας στοίχισε και θα συνεχίσει να στοιχίζει ακριβά στην οικονομία.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **RON BOUSSO** και **SABRINA VALLE / REUTERS**

Κλείνει η στρόφιγγα των επενδύσεων στο πετρέλαιο

Οι **κολοσσιότητες** ευρωπαϊκές πετρελαιοικές επιχειρήσεις δεν σχεδιάζουν να δαπανήσουν τον πακτωλό χρημάτων που συσσώρευσαν από τις υψηλές τιμές ενέργειας σε νέα επενδυτικά σχέδια. Η άνοδος των τιμών πετρελαίου και φυσικού αερίου το 2021 τούς απέφεραν δισεκατομμύρια δολάρια κέρδη, σε πλήρη αντίθεση με το προηγούμενο έτος, όταν υπήρξε καταβράθρωση τιμών εξαιτίας του πλήγματος από τον κορωνοϊό στις μετακινήσεις και την οικονομική δραστηριότητα. Τυπικά οι πετρελαιοικές θα επένδυναν τη μερίδα του λέοντος από τα προαναφερθέντα έσοδα σε μακρόπνοα σχέδια για την τόνωση της παραγωγής τους σε φυσικό αέριο και μαύρο χρυσό, αλλά και τη στήριξη των αποθεματικών τους μετά τις απώλειες του 2020. Ωστόσο, αντι-

αν οι προοπτικές τιμών και ζήτησης είναι ευνοϊκές.

Η διττή στρατηγική του να περισταλεί η παραγωγή σε μαύρο χρυσό και να τονωθούν οι αποδόσεις για τους μετόχους κατέστη εμφανής, όταν η Shell πούλησε τις δραστηριότητές της οχιστολιθικών εξορύξεων στη Λεκάνη της Πέρμιας στις ΗΠΑ αντί 9,5 δισεκατομμυρίων δολαρίων τον Σεπτέμβριο, υποσχόμενη στους μετόχους της 7 δισεκατομμύρια δολάρια. Οι δε επενδυτές στις αμερικανικές εταιρείες του κλάδου μπορούν και αυτοί να προσδοκούν αυξημένα μερίσματα σε επίπεδα ρεκόρ. Εντούτοις, όμως οι τιτάνες των ΗΠΑ, όπως οι ExxonMobil και Chevron σχεδιάζουν να συνεχίσουν να διοικετούν χρήματα σε νέα έργα ορυκτών καυσίμων, έχοντας παρακινήθει από τις εκκλήσεις του Λευκού Οίκου για αυξημένη παραγωγή σε πετρέλαιο, ούτως ώστε να αναχαιτιστεί το υψηλό κόστος ενέργειας, αλλά και η άνοδος των πληθωρισμού. Το 2022 οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις εκτιμάται πως θα αποδώσουν σε όσους επένδυσαν σε αυτές ένα ποσό - ρεκόρ της τάξεως των 54 δισεκατομμυρίων δολαρίων υπό τη μορφή μερισμάτων και επαναγοράς ιδίων μετοχών, βάσει της ανάλυσης της Bernstein, ενώ οι Exxon και Chevron θα διαθέσουν συνολικά άνω των 30 δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Και ενόσω θα ελαττώνονται οι επενδύσεις σε νέα πετρελαιοικά σχέδια, η παραγωγή από τις πέντε κορυφαίες εταιρείες της Γηραιάς Ηπείρου εκτιμάται πως έως το 2030 θα μειωθεί κατά 15% και πλέον σε επίπεδα χαμηλότερα από τα 6 εκατομμύρια βαρέλια ημερησίως, αφοτόν θα φθάσει πρώτα στο ρεκόρ των 7 εκατομμυρίων βαρελίων την ημέρα το 2025, σύμφωνα με την Bernstein Research. Ειδικότερα, η βρετανική BP έχει δηλώσει ότι θα περικυφεί την πετρελαιοική της παραγωγή κατά 40% ή 1 εκατομμύριο βαρέλια την ημέρα έως το 2030 και σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2019. Η Shell, τέλος, έχει εποσημάνει πως η δική της παραγωγή σε μαύρο χρυσό είχε φθάσει στο ανώτατο σημείο της το 2019, ενώ η ιταλική Eni θα σταθεροποιηθεί το 2025.

Τι ψάχνει ο Νικόλας στα βουνά της Αθénου;

Σεργιάνι στα βουνά και στις κοιλάδες της Αθένου βγήκε ο πρίγκιπας Νικόλαος, ψάχνοντας, όπως ο ίδιος έγραψε στο Instagram για άγριες αγκινάρες. Δεν ξέρω γιατί ο πρίγκιπας πήρε ξαφνικά τα όρη και τα παραρά, αν όντως πήγε για τις αγκινάρες ή για την φωτογραφία, η οποία είναι όντως ωραία. Λίγη έως καθόλου σημασία έχει όμως αυτό. Το προφίλ του απλού, καθημερινού, ενός από εμάς, προσπαθεί πολύ να το καθιερώσει τελευταία ο πρίγκιπας. Την μία ροκάρει με την ηλεκτρική του κιθάρα στο σπίτι με φίλους, την άλλη βρίσκεται σε κατάσταση μουσικών οργάνων και αυθόρμητα αρπάζει την ηλεκτρική κιθάρα και του δίνει και καταλαβαίνει - όπως τυχαίως υπάρχει και ένα κινητό που τον κινηματογραφεί και αυτό μάλλον τυχαία και αυθόρμητα και ακολούθως βλέπουμε το βίντεο να ανεβαίνει στα σόσιαλ μίντια. Την παράλλη οπτικογραφεί στο σπίτι του το ζεύγος της Ευδοκίας εκτελεσμένο, στην κυριολεξία ίσως να έλεγε κάποιος, στην ηλεκτρική του κιθάρα. Και αυτό το βίντεο βρίσκει διέξοδο στα σόσιαλ. Και εκεί που πάμε να σιγουρευτούμε ότι ο πρίγκιπας της πολιτικής μας σκηνής φαίνεται να περνάει εκτός από κρίση ηλικίας και κρίση ταυτότητας, έρχονται τα όρη και οι αγκινάρες.

Η επόμενη σκηνή που θα είναι άραγε; Είναι και ο κορωνοϊός και δεν παίζει κανένα μουσικό ακτίβ της ΕΔΟΝ γιατί πολύ πιθανόν να τον βλέπαμε ως γκεστ στη σκηνή. Δεν ξέρω οι επικοινωνιολόγοι του πώς αξιολογούν τον άλλο πριγκιπικό εαυτό στο ριψοκίνδυνο παιχνίδι του πιο παράξενου προεκλογικού. Πιστεύω όμως πως θα έπρεπε μια αγριοαγκινάρα να την την έβαζαν στο πλάνο. Αν μη τι άλλο να μας πείσουν πως ο πρίγκιπας το είπε και το έκανε, δεν πόζαρε μόνο με την τσοπανομαγκούρα.

Η ΔΗΚΟαναθρεμμένη Φωτούλα μου έλεγε προχθές πως η φωτογραφία του πρίγκιπα με την μαγκούρα στην έξοδο για αγριοαγκινάρες σχολιάστηκε ποικιλοτρόπως στα ψηλά δώματα του πριγκιπάτου. Κάποιος διερωτήθηκε γιατί βγήκε στο κυνήγι της χαμένης αγκινάρας και δεν πήγε λίγο πιο ψηλά για να βρει μανιτάρια; Άλλος διερωτήθηκε εάν ο προεκλογικός «θα περιλαμβάνει και έξοδο κυνήγιου για να την σπάσει στον Χάρη» και ένας τρίτος εκφωρόστηκε με ειλικρίνεια, όπως είπε, διερωτημένος εάν βαδίζει και αυτός στον δρόμο που χάραξε ο Φούλης. Επί της ουσίας, πάντως, κανένας δεν γνωρίζει ακόμα στα ψηλά δώματα εάν ο πρίγκιπας έχει αποφασίσει εάν τελικά θα είναι υποψήφιος και προς τα πού γέρνει η πλυσίγγα των συνεργασιών. «Επί του παρόντος το παίζει σε τριπλό τα-

- «Την επόμενη φορά θα σας πάω για ματαιοκρίδα».

μπλό, μια με τον Φούλη, μια με τον Στέφανο και μια με τον Σιζό και τους άλλους του απορριπτικού» μου ανέφερε η Φωτούλα. Όπως υποστηρίζει οι ξαφνικές εξοδοι του πρίγκιπα στην φύση δεν είναι για να βρει την χαμένη αγκινάρα αλλά τον χαμένο πολιτικό του εαυτό. «Μην σας πω ότι ώρες, ώρες μου θυμίζει τις αποδράσεις της πριγκίπισσας Σαρλίν του Μονακό», μου ανέφερε και έσπευσε να συμπληρώσει. «Ευτυχώς που από τον δικό μας πρίγκιπα φεύγει μόνο ο πολιτικός του εαυτός και σαν οικογενειάρχης παραμένει κανονικός Κυρπραίος και μένει στα σαλόνια εξασκούμενος με ζεύγη κίες στην ηλεκτρική κιθάρα».

• • • •

Μηνύματα και προτροπές

Αληθεύει ότι στέλεχος του ΔΗΚΟ «κατηγορείται» ότι κάνει «αγριο» προεκλογικό υπέρ του Χριστοδουλίδη; Οι «κατηγορίες» αφορούν το γεγονός ότι ο πρίγκιπας Νικόλαος δεν έχει πει την τελευταία του κουβέντα για τις υποψηφιό-

τητες και ότι βιάστηκε να τοποθετηθεί προκαλώντας αντιδράσεις και ερωτηματικά για τα κίνητρα του. Όπως καταγγέλλουν συναγωνιστές του, δεν αρκείται μόνο να πει την προτίμησή του προς το πρόσωπο του τέως ΥΠΕΞ αλλά κάνει κανονικό προεκλογικό με μηνύματα και προτροπές για δημιουργία μετώπου υπέρ του Χριστοδουλίδη. Για κάποιον άγνωστο λόγο από το πριγκιπάτο δεν φαίνεται να υπάρχει έντονη αντίδραση για αυτή την συμπεριφορά. Προς το παρόν τουλάχιστον.

• • • •

Τα ρίχτερ μας φέρνουν κοντά

Πιο κοντά φέρνουν οι θεομηνίες τους ηγέτες ακόμα και τους ψευτοηγέτες. Ο σεισμός ήταν η αιτία να τηλεφωνηθούν ο μεγάλος Νίκος με τον Τατάρ και να ανταλλάξουν απόψεις για τον χειρισμό της κατάστασης. Στο τηλεφώνημά τους μίλησαν, λέει, για τον σεισμό του 1953 που ήταν μεγέθους 6,1 Ρίχτερ και ένας από

τους πιο καταστροφικούς στην ιστορία του νησιού. Αφού αλληλοπαρηγορήθηκαν που δεν υπήρξαν ανθρώπινες απώλειες ή υλικές ζημιές, αντάλλαξαν ευχές για το νέο έτος. Πάλι καλά που μας πλάκωσαν τα έξι ρίχτερ για να βρουν μια αφορμή να μιλήσουν. Άντε με το καλό να έχουμε και ένα έστω μίνι τσουνάμι, όπως αυτά που προβλέπει ο Φούλης, μπας και το πάρουν απόφαση να ξαναρχίσουν τις συνομιλίες. Για να αντιληφθώ όμως, εάν δεν υπήρχε ο σεισμός τότε θα αντάλλαζαν ευχές για το νέο έτος;

• • • •

ΚΟΙΝΙΣ: Ποιος θα είναι ο επόμενος διάσημος με τον οποίο θα τσακωθεί στο Twitter η τέως υπουργίνα Έμιλυ; Μετά την Ατταλίδου ακολουθήσε η Ελίτα και κάποιος αναμένουν πότε θα τριτώσει το... κακό. Τελευταία φανταίνεται να μην αφήνει τίποτα να πέσει κάτω και κάποιος από τους ακόλουθούς της βάζουν στοίχημα για το ποιο θα είναι το επόμενο ξεσπασμά της.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Δύο εκδόσεις για τον αγώνα της ΕΟΚΑ 55-59 στην περιοχή της Πάφου

Ο **αγωνιστής** της ΕΟΚΑ Μιχαήλ Παπαντωνίου μέσα από δύο βιβλία του, τα «Αδάμαστες ψυχές “Υψιπέτεις αέτοι”» εκδ. Ηλία Επιφανίου 2016 και «Αντρείωμένη Γη» 2004 αφηγείται πώς οργανώθηκε ο Αγώνας της ΕΟΚΑ στην περιοχή της Πάφου, έχοντας τον ζήσε από μέσα. Όπως σημειώνει ο ίδιος ο συγγραφέας στον πρόλογο του βιβλίου «Αδάμαστες ψυχές» σημειώνει χαρακτηριστικά: «Το βιβλίο αυτό βγήκε μέσα από τις απαιτήσεις του αγώνα του 55-59, καθώς γράφτηκαν πολλά και διάφορα, μερικές φορές με διαστρεβλωμένη την αλήθεια. Ήταν μια επιτακτική ανάγκη για όλους εμάς που αγωνιστήκαμε, οραματιζόμενοι μια Κύπρο ελεύθερη και ενωμένη με τη μητέρα Ελλάδα και ένα χρέος προς εκείνους που έδωσαν τη ζωή τους για την πίστη και την πατρίδα μας».

Στο βιβλίο του «Αντρείωμένη γη. Αγώνας της ΕΟΚΑ 55-59 στη χαμηλή περιοχή Πάφου» ο Μιχαήλ Παπαντωνίου περιγράφει πώς εντάχθηκε στον Αγώνα, δίνοντας πολλές και χρήσιμες για τους ιστορικούς της περιόδου πληροφορίες. Στην έκδοση αυτή περιλαμβάνεται ολόκληρος ο Αγώνας της ΕΟΚΑ στην Πάφο, από τις επικίνδυνες αποστολές που αναλάμβανε η ομάδα στην οποία ανήκε, όπως η ανατίναξη των δικαστηρίων της Πάφου στις 27 Ιανουαρίου 1956, η περισυλλογή των κυνηγετικών όπλων τον Ιανουάριο του 1956, η τροφοδοσία των ανταρτών και πολλά ακόμα.

Φυσικά, εξιστορεί και πώς οργανώθηκε η ομάδα Χλώρακας μετά τη σύλληψη του ιστοφόρου «Άγιος Γεώργιος» και γενικά πώς οργανώθηκαν τα χωριά της χαμηλής Πάφου, από τον συγγραφέα και τον Ανδρέα Λαμπριανίδη (Γεροσκήπου, Εμπα, Τσάδα, Κισσόνεργα, Τάλα, Αναρίτα, Τίμη κ.ά.).

Στο δεύτερο του βιβλίου, 723 σελίδων, «Αδάμαστες ψυχές» ο Μιχαήλ Παπαντωνίου, σε πολύ μεγαλύτερη έκταση περιγράφει την ενοποίηση που συνετελέσθη στην Πάφο κατά τον Απελευθερωτικό Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955 - 1959.

Στο βιβλίο του «Αντρείωμένη γη. Αγώνας της ΕΟΚΑ 55-59 στη χαμηλή περιοχή Πάφου» ο Μιχαήλ Παπαντωνίου περιγράφει πώς εντάχθηκε στον Αγώνα, δίνοντας πολλές και χρήσιμες για τους ιστορικούς της περιόδου πληροφορίες.

«Ο αγώνας της ΕΟΚΑ του 1955-1959 υπήρξε τίμιος, καθαρά απελευθερωτικός και αντιποικιακός. Στηρίχθηκε αρχικά σε ελάχιστα άτομα, ανεκπαιδευτα τα περισσότερα και απειροπόλεμα, μα πιο πολύ στην ώριμη φιλοπατρία και σθένος για αγώνα ελευθερίας, σύσσωμου του κυπριακού λαού».

Στο δεύτερο του βιβλίου «Αδάμαστες ψυχές» ο Μιχαήλ Παπαντωνίου, σε πολύ μεγαλύτερη έκταση περιγράφει την ενοποίηση που συνετελέσθη στην Πάφο κατά τον Απελευθερωτικό Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955 - 1959, όπως ο ίδιος ο συγγραφέας αναφέρει στον υπότιτλο. Στις 723 σελίδες του βιβλίου ο συγγραφέας με γλώσσα απλή και χωρίς να έχει φιλολογικές ή άλλες φιλοδοξίες περιγράφει με λεπτομέρειες όλα όσα διαδραματίστηκαν στην επαρχία Πάφου κατά τον Αγώνα της ΕΟΚΑ. Γράφει ο συγγραφέας: «Ο αγώνας της ΕΟΚΑ του 1955-1959 υπήρξε τίμιος, καθαρά απελευθερωτικός και αντιποικιακός. Στηρίχθηκε αρχικά σε ελάχιστα άτομα, ανεκπαιδευτα τα περισσότερα και απειροπόλεμα, μα πιο πολύ στην ώριμη φιλοπατρία και σθένος για αγώνα ελευθερίας, σύσσωμου του κυπριακού λαού».

Οι «Αδάμαστες ψυχές» περιλαμβάνουν, εκτός

από τη σύντομη ιστορική αναδρομή και την προετοιμασία του Αγώνα 1955-1959, όλα τα γεγονότα της άφιξης του Διγενή και σύλληψης πλοαρίου, τη σύλληψη του ιστοφόρου Άγιος Γεώργιος στην τοποθεσία Ροδαφινιά της Χλώρακας, πληροφορίες για το γεγονός και την προανάκριση μέσα από τις τότε εφημερίδες. Έπειτα ο συγγραφέας περνάει στα γεγονότα της έναρξης του Αγώνα της ΕΟΚΑ, συνεχίζοντας με το οργανωτικό και τα γεγονότα στην Πάφο μέσα στο 1955, το 1956 έως το 1958. Μετά από αυτά τα διαφωτιστικά κεφάλαια ο συγγραφέας καταπάνεταο με τα βασανιστήρια μέχρι θανάτου, από Άγγλους και Τούρκους ανακριτές, τη ζωή στα κρατητήρια της Κοκκινотριμιθιάς, την αντεχνική όπως τη χαρακτηρίζει πολιτική του ΑΚΕΛ.

Έπειτα ακολουθούν τα παραρτήματα, με το πρώτο να έχει τίτλο: «Η ηγεσία του ΑΚΕΛ αντιστρατευόταν τον αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-1959» και ακολουθεί το κεφάλαιο «Οι δύο εκτελέσεις στη Χλώρακα 13/10/1956», με το δεύτερο παράρτημα να ακολουθεί, με τίτλο: Βιογραφικά στοιχεία με αναλύσεις, αποκαλύψεις, κρίσεις και σχόλια».

Ακολουθούν τα κεφάλαια Ιστορικές αλήθειες, που δεν μπορούν να αμφισβητηθούν, συμπεράσματα για Μακάριο και Γρίβα, αγωνιστές της ΕΟΚΑ που είχαν φονευθεί ή εκτελεστεί κατά τη διάρκεια του αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-1959 και τέλος κατάλογος των πολιτικών κρατουμένων της Πάφου στα διάφορα κρατητήρια και Άγγλων πρακτόρων.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια
**«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»**

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** ■ Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Σημάδια «φρούσκας» από ακίνητα βλέπει η ΕΚΤ

Προειδοποιήσεις για τις ψηλές τιμές και κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα - Κτυπά πανευρωπαϊκό καμπανάκι

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

«**Κάμπε** με τον κυλό, φυσά και το γιαούρτι» η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με τις τιμές των οικιστικών ακινήτων και την ανησυχητική αύξηση που έχουν λάβει. Η ΕΚΤ προειδοποιεί για το ενδεχόμενο δημιουργίας νέας φούσκας στον τομέα αυτό. Κατ' επέκταση, κρούει τον κώδωνα του κινδύνου αναφορικά με κινδύνους στην χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Επισμαίνει ότι η άνθηση των οικιστικών ακινήτων που τροφοδοτούνται από δανειοδοτήσεις μπορεί να θέσει σημαντικούς κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Τα μηνύματα από Φρανκφούρτη είναι ξεκάθαρα και αναφέρουν πως εκρήξεις και κατάρρευση οικιστικών ακινήτων (Residential real estate) έχουν συχνά συσχετιστεί με βαθιά ύφεση και οικονομικές κρίσεις, ειδικά όταν η έκρηξη του τομέα τροφοδοτείται από χρέη. Σε επίπεδο Κύπρου, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στο οικονομικό της δελτίο,

Η συσσώρευση τρωτών σημείων απαιτεί στενή παρακολούθηση, αναφέρουν οι ευρωπαίοι επόπτες.

το Δεκέμβρη του 2021, επισημαίνει πως οι τιμές κατοικιών στην Κύπρο κατά το πρώτο μισό του 2021 παρουσίασαν ανάκαμψη, ιδιαίτερα όσον αφορά τα διαμερίσματα, σε αντιδιαστολή με τις τιμές εμπορικών ακινήτων, που κατέγραψαν μειώσεις κατά την ίδια περίοδο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία του Δείκτη Τιμών Κατοικιών (ΔΤΚ) της ΚΤΚ, κατά το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο του 2021, οι τιμές κατοικιών κατέγραψαν τριμηνιαίες αυξήσεις 0,5% και 0,3%, αντίστοιχα, ενώ σύμφωνα με στοιχεία του δείκτη του RICS Cyprus οι τιμές καταστημάτων, αποθηκών και γραφείων σημείωσαν μείωση κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021 κατά 5,2%, 4,3% και 0,9%, αντίστοιχα. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία της ΚΤΚ για το τρίτο τρίμηνο του 2021 παρατηρείται συνεχιζόμενη αύξηση των τιμών κατοικιών η οποία εξακολουθεί να καθοδηγείται από την αγορά διαμερισμάτων.

Περνώντας ξανά στην ανάλυση που καλύπτει το ευρωπαϊκό ταμπλό, οι αγορές οικιστικών ακινήτων (Residential Real Estate) της ζώνης του ευρώ έχουν δε συνεχή επέκταση καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας. Όπως ανησυχητικά επισημαίνει η ΕΚΤ, η δυναμική και η υπερτίμηση των τιμών των κατοικιών βρί-

Οι ευπάθειες του ισολογισμού των νοικοκυριών φαίνεται να είναι χαμηλότερες από ό,τι στην περίοδο πριν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση.

Στενή παρακολούθηση

Συνολικά, τα τρωτά σημεία στις αγορές των οικιστικών ακινήτων της ζώνης του ευρώ φαίνονται πιο ευνοϊκά από ό,τι κατά την περίοδο πριν από την κρίση του 2008, αλλά η συσσώρευση μεσοπρόθεσμων τρωτών σημείων απαιτεί στενή παρακολούθηση και ενδεχομένως εξέταση πολιτικής. Συνολικά, ο στεγαστικός δανεισμός είναι λιγότερο πληθωρικός και οι ισολογισμοί των νοικοκυριών φαίνονται πιο ανθεκτικοί επί του παρόντος από ό,τι στην περίοδο πριν από την κρίση του 2008. Επιπλέον, παρά την πανδημία,

το τραπεζικό σύστημα της ζώνης του ευρώ είναι πιο ανθεκτικό σε σύγκριση με την περίοδο πριν από την κρίση του 2008, αντανakλώντας βελτιωμένη ποιότητα εποπτείας, ισχυρότερες κεφαλαιακές θέσεις και, σε ορισμένες χώρες, μέτρα που ήδη αντιμετωπίζουν τους κινδύνους ακίνητης περιουσίας. «Ωστόσο, η συνεχιζόμενη συσσώρευση τρωτών σημείων στις αγορές ακινήτων για κατοικίες απαιτεί στενή παρακολούθηση και πιθανά μακροπροληπτικά μέτρα», καταλήγει η ΕΚΤ.

τηρήθηκαν το 2007 για το σύνολο της ζώνης του ευρώ.

Σύμφωνα με την ανάλυση της ΕΚΤ, οι ευπάθειες που προκύπτουν από τις εξελίξεις των στεγαστικών δανείων είναι επί του παρόντος κάτω από τα προ της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης επίπεδα, αλλά αυξάνονται αργά και είναι ετερογενείς μεταξύ των χωρών. Αναλυτικότερα, η μέση βαθμολογία κινδύνου μεταξύ των δεικτών δανεισμού, που συνοψίζουν πληροφορίες από τρεις μετρήσεις της δυναμικής των στεγαστικών δανείων και των περιθωρίων στεγαστικών δανείων, υποδηλώνει συνολικά χαμηλό κίνδυνο. Αυτό έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την περίοδο πριν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση το 2005 και το 2007, όταν η αξιολόγηση κινδύνου βρι-

σκόταν σε υψηλότερα επίπεδα. Ενώ η ανάλυση της συνολικής πιστωτικής δυναμικής είναι καθυστερημένη από την άποψη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, υπάρχουν αρκετές χώρες της ζώνης του ευρώ όπου η ετήσια αύξηση των στεγαστικών δανείων των νοικοκυριών είναι ήδη πάνω από 7% και επιταχύνεται.

Σε καλύτερη κατάσταση

Συνεχίζοντας τα της ανάλυσης της ΕΚΤ, οι ευπάθειες του ισολογισμού των νοικοκυριών φαίνεται να είναι χαμηλότερες από ό,τι στην περίοδο πριν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Συλλογικά, τα επίπεδα χρέους των νοικοκυριών και οι επιβαρύνσεις εξυπηρέτησης του χρέους σηματοδοτούν επί του παρόντος παρόμοιο κίνδυνο με το 2005 και χαμηλότερο κίνδυνο κατά μέσο όρο από ό,τι το 2007. Επιπλέον, αν και κατά την περίοδο πριν από την κρίση το ένα τέταρτο των χωρών είχαν σήμα υψηλού κινδύνου, σχεδόν καμία χώρα δεν έχει επί του παρόντος σήμα κινδύνου πάνω από το μέσο, γεγονός που είναι καθυσταστικό από την άποψη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Ωστόσο, αυτή η πιο ευνοϊκή εικόνα αντανakλά επίσης το χαμηλό κόστος δανεισμού των νοικοκυριών, γεγονός που υποδεικνύει κινδύνους που απορρέουν από πιθανές αυστηρότερες συνθήκες χρηματοδότησης στο μέλλον.

Πρόσθετα, το προφίλ κινδύνου των νέων δανείων για αγορά κατοικίας φαίνεται να βρίσκεται σε παρόμοια επίπεδα με την περίοδο πριν από την κρίση του 2008, σύμφωνα με ορισμένες παραμέτρους. Η ΕΚΤ σχολιάζει πως οι έντονες αυξήσεις των τιμών και των δανείων είναι ιδιαίτερα ανησυχτικές εάν συνδυάζονται με επιδείνωση του προφίλ κινδύνου των δανείων όπως μετράται, για παράδειγμα, από τους δείκτες δανείου προς αξία (LTV) και δανείου προς έσοδα (LTI). Το μερίδιο των δανείων με δείκτες LTV άνω του 90% στα νεοσύστατα δάνεια φαίνεται επί του παρόντος να είναι υψηλότερο από ό,τι στην περίοδο της έκρηξης πριν από την κρίση του 2008. Τα μερίδια δανείων με δείκτη LTV άνω του 6, δηλαδή με νοικοκυριά που δανείζονται πάνω από το εξαπλάσιο του ετήσιου διαθέσιμου εισοδήματός τους, είναι επί του παρόντος περίπου στο ίδιο επίπεδο με το 2007. Ωστόσο, καθώς το χαμηλότερο κόστος δανεισμού συνεπάγεται αυξημένη οικονομική προστιτότητα για στέγαση, για δεδομένα διάρκεια νέων δανείων, οι επιβαρύνσεις εξυπηρέτησης του χρέους τους ενδέχεται να είναι επί του παρόντος χαμηλότερες από τις προ της κρίσης του 2008.

Επενδυτικά Ταμεία άνθισαν μέσα στην πανδημία

Η σημαντική ανάπτυξη του τομέα το 2021 οδηγός και για το 2022 παρά τα εμπόδια που βάζει η «Όμικρον»

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Παρά τις αντίξοες συνθήκες που επικράτησαν κατά το 2021 λόγω της πανδημίας, ο τομέας των Επενδυτικών Ταμείων στην Κύπρο συνέχισε να αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς.

Το ενδιαφέρον από ξένους διαχειριστές και Επενδυτικά Ταμεία για αδειοδότηση και λειτουργία στην Κύπρο ήταν για ακόμα μία χρονιά έντονο. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, στο τέλος Σεπτεμβρίου 2021, τα υπό διαχείριση περιουσιακά στοιχεία των Επενδυτικών Ταμείων ανήλθαν στο επίπεδο ρεκόρ των €11,6 δισ. (ετήσια αύξηση 48,7%), ενώ ο συνολικός αριθμός των αδειοδοτημένων εταιρειών στον τομέα ανήλθε σε 298, εξέλιξη που συνεπάγεται ετήσια αύξηση 9,1%. Επιπρόσθετα, σημαντικός αριθμός αιτήσεων για αδειοδότηση -περίπου 50- βρίσκονται υπό εξέταση από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

«Τα τελευταία στοιχεία επιβεβαιώνουν την σταδιακή εδραίωση της χώρας μας ως δικαιοδοσία εγγραφής και διαχείρισης επενδυτικών ταμείων», σχολιάζει ο Πρόεδρος του Κυπριακού Οργανισμού Προώθησης Επενδύσεων, Γιάννης Μάτσος. «Η προώθηση της Κύπρου ως διεθνούς χρηματοοικονομικού κέντρου με έμφαση στην εγγραφή και διαχείριση επενδυτικών ταμείων, αποτελεί βασικό μέρος της στρατηγικής της κυβέρνησης τα τελευταία χρόνια και είμαστε ιδιαίτερα ευχαριστημένοι βλέποντας τη μεγέθυνση του τομέα. Η χώρα μας, ως ένα διαχρονικό κέντρο παροχής διεθνών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, έχει όλα τα χεγύνα για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των οργανισμών αυτών».

Αν και σχετικά νεαρός σε ηλικία, ο τομέας των Επενδυτικών Ταμείων στην Κύπρο ανταγωνίζεται στα ίσα άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αφού πέραν των εξειδικευμένων επαγγελματικών υπηρεσιών που παρέχονται, παραμένει ιδιαίτερα α-

νταγωνιστικός και από πλευράς κόστους. Τόσο το κόστος εγκαθίδρυσης όσο και λειτουργίας, είναι πολύ χαμηλότερο απ' αυτό σε προορισμούς όπως το Λουξεμβούργο και η Ιρλανδία που αποτελούν παραδοσιακά κέντρα για Επενδυτικά Ταμεία στην Ευρώπη.

Παρόλο που τα περιοριστικά μέτρα και η γενικότερη αβεβαιότητα ανά το παγκόσμιο, καθώς και η απαγόρευση των ταξιδιών για πολλούς μήνες, άλλαξαν δραματικά τον τρόπο προώθησης της Κύπρου στο εξωτερικό, εντούτοις, ο Invest Cyprus συνέχισε τις στοχευμένες

Τα υπό διαχείριση περιουσιακά στοιχεία των Επενδυτικών Ταμείων ανήλθαν στο επίπεδο ρεκόρ των €11,6 δισ.

προσπάθειες για προώθηση του τομέα σε αγορές που παρουσιάζουν σημαντικές προοπτικές περαιτέρω προσέλκυσης συλλογικών επενδύσεων και διαχειριστών.

Τα τελευταία χρόνια, δεκάδες διαχειριστών από διάφορες γεωγραφικές περιοχές έχουν επιλέξει την Κύπρο ως βάση τους. Είτε ως πύλη για επενδύσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε ως βάση για επενδύσεις στην περιοχή της Μέσης Ανατολής. Επικείμενες εξελίξεις, όπως η αναμενόμενη νομοθετική ρύθμιση για τη εκτέλεση λειτουργιών διοίκησης Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων (ΟΣΕ), θα ολοκληρώσουν το σχετικό ρυθμιστικό πλαίσιο, μετατρέποντας την Κύπρο σε ακόμα πιο ελκυστικό προορισμό. «Παρακολουθούμε διαρκώς τις διεθνείς εξελίξεις και υποβάλλουμε εισηγήσεις στις αρμόδιες Αρχές, ώστε το λειτουργικό πλαίσιο του τομέα να είναι τόσο καλό ή ακόμα και καλύτερο από του ανταγωνι-

σμού», ανέφερε με τη σειρά του ο πρόεδρος του Κυπριακού Συνδέσμου Επενδυτικών Ταμείων (CIFA), Ανδρέας Γιασεμίδης.

Πολλαπλά τα οφέλη

Σύμφωνα με στοιχεία του European Fund and Asset Management Association (EFAMA), η Κύπρος εξελίσσεται σε διασυνοριακό πλαίσιο Επενδυτικών Ταμείων. Στο τέλος του 2020, το 47% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων των κυπριακών Επενδυτικών Ταμείων, αφορούσαν διασυνοριακές επενδύσεις.

Όπως δήλωσε ο Μάριος Ταννούσης, Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής του Invest Cyprus και εκπρόσωπος της Κύπρου στον EFAMA: «Η συγκεκριμένη τάση καταδεικνύει πως η Κύπρος εξελίσσεται σε ανερχόμενο ευρωπαϊκό προορισμό για διεθνή επενδυτικά ταμεία, αφού υψηλότερα ποσοστά συγκεντρώνουν μόνο η Ιρλανδία (92%), το Λουξεμβούργο (92%) και η Μάλτα (76%), προορισμοί οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες σε Επενδυτικά Ταμεία εδώ και δεκαετίες».

Η προσάθεια για προσέλκυση κι άλλων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων και διαχειριστών θα συνεχιστεί και το 2022 μέσω στοχευμένων δράσεων του Invest Cyprus σε συνεργασία πάντοτε με τον Κυπριακό Σύνδεσμο Επενδυτικών Ταμείων (CIFA) σε συγκεκριμένες αγορές, παρά τις αντίξοες συνθήκες που εξακολουθούν να υπάρχουν από τη μετάλλαξη «Όμικρον».

«Πιστεύουμε πως μέσω της διαρκούς αναβάθμισης του ρυθμιστικού πλαισίου στην οποία προβαίνει το Υπουργείο Οικονομικών, της ισχυρής εποπτείας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, καθώς και της εντατικοποίησης των προωθητικών ενεργειών μας στο εξωτερικό και της αναδείξεως των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της δικής μας δικαιοδοσίας, οι προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα είναι ιδιαίτερα θετικές», πρόσθεσε ο Γιάννης Μάτσος.

Η Κύπρος εξελίσσεται σε ανερχόμενη δικαιοδοσία για διασυνοριακές επενδύσεις.

Σε βάθος ο τομέας των Συλλογικών Επενδύσεων στην Κύπρο

Το στατιστικό δελτίο, που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, παρουσιάζει τα πιο σημαντικά δεδομένα σχετικά με τον τομέα των Συλλογικών Επενδύσεων στην Κύπρο.

Συγκεκριμένα, η ΕΚΚ έχει υπό την εποπτεία της συνολικά 298 Εταιρείες Διαχείρισης Συλλογικών Επενδύσεων και Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων (ΟΣΕ), από τις οποίες οι 217 έχουν δραστηριότητες. Από το σύνολο των εταιρειών, οι 187 είναι Εξωτερικά Διαχειριζόμενοι ΟΣΕ, οι 49 Εσωτερικά Διαχειριζόμενοι ΟΣΕ και οι 62 Εξωτερικοί

Διαχειριστές. Ο συνολικός αριθμός Εταιρειών Διαχείρισης περιλαμβάνει 33 ΔΟΕΕ, 70 ΔΟΕΕ – Κάτω των Ορίων, 4 Εταιρείες Διαχείρισης ΟΣΕΚΑ και 4 Εταιρείες με διπλή άδεια (ΔΟΕΕ και Εταιρείες Διαχείρισης ΟΣΕΚΑ). Σε ό,τι αφορά την επενδυτική πολιτική των ΟΣΕΚΑ, αυτά επενδύουν περίπου το 86,3% του Ενεργητικού Υπό Διαχείριση σε Κινητές Αξίες, ενώ ακολουθούν με ποσοστό 6,6% οι επενδύσεις σε μερίδια ΟΣΕΚΑ και ΟΣΕ. Όσον αφορά τους ΟΕΕ, ΟΕΕ-ΠΑΠ και ΚΟΕΕ, το 38,8% του Ενεργητικού Υπό Διαχείριση αφορά επενδύσεις σε Ιδιωτικό Μετοχικό Κεφάλαιο και το

20% σε Αντισταθμικό Κεφάλαιο. Συνολικά υπάρχουν 187 ΟΣΕ με δραστηριότητες. Το 76% του Ενεργητικού Υπό Διαχείριση κατέχεται από 168 Κυπριακούς ΟΣΕ (11 ΟΣΕΚΑ, 51 ΟΕΕ, 64 ΟΕΕ-ΠΑΠ και 42 ΚΟΕΕ). Από το σύνολο των 187 ΟΣΕ με δραστηριότητες, οι 139 επενδύουν στην Κύπρο μερικούς ή ολικώς και οι επενδύσεις στην Κύπρο αντιστοιχούν σε €2,3 δισ. (19,5% του συνολικού Ενεργητικού Υπό Διαχείριση). Το 62,2% των επενδύσεων στην Κύπρο αφορά επενδύσεις σε Ιδιωτικό Μετοχικό Κεφάλαιο, ενώ οι επενδύσεις σε Ακίνητα αποτελούν το 13,4%.

Θα περνοούν και τα κτήρια από ΜΟΤ

Αυστηροί οι αντισεισμικοί κανονισμοί στην Κύπρο για τα νέα κτήρια, επείγει ωστόσο η συντήρηση για τα παλιά

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Με την Κύπρο να βρίσκεται σε σειсмоγόνο ζώνη των Άλπεων-Ιμαλαίων, μέσα στην οποία εκδηλώνεται το 15% των σεισμών παγκοσμίως αλλά και μετά τον τελευταίο ισχυρό σεισμό που σημειώθηκε τα δημε-ρώματα της Τρίτης μεγέθους 6,1 βαθμών στην κλίμακα Ρίχτερ, είναι λογικό επόμενο να εκφράζεται ανησυχία για την αντισει-σμική επάρκεια και ανθεκτικότητα των κτηρίων και ως εκ τούτου, την προστασία του κοινού. Αναπόφευκτα, τις τελευταίες ώρες βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδια-φέροντος ειδικότερα το επίπεδο της στα-τικής επάρκειας των πολυώροφων κτηρίων που προστέθηκαν τα τελευταία χρόνια, στο πολεοδομικό προφίλ της Κύπρου.

Επιχειρηματίες ανάπτυξης γης, με τους οποίους επικοινωνήσε η «Κ», τονίζουν ότι εφαρμόζονται ιδιαίτερα αυστηρές προδια-

Το φορτίο σεισμού που με-τριέται στην Κύπρο ορίζεται σαν η μέγιστη επιτάχυνση στη Λεμεσό και τα παράλια, 0,25g, στην Ελλάδα είναι 0,36 επιτάχυνση του g. Ο πρόσφατος σεισμός αν και ή-ταν 6,1 είχε επιτάχυνση 0,02.

γραφές στο κομμάτι της αντισεισμικής ο-χύρωσης των πύργων. Όπως ανέφερε συ-γκεκριμένα ο CEO του κτηρίου 360 στο κέν-τρο της Λευκωσίας Γιώργος Χρυσοχόος, ο σχεδιασμός του κτηρίου είναι για σεισμό 20 φορές πιο ισχυρό από τον προχθεσινό. Πιο συγκεκριμένα, οι αντισεισμικές προ-διαγραφές στην Κύπρο δεν περιορίζονται μόνο στο μέγεθος του σεισμού, αλλά και σε παράγοντες όπως το επίκεντρο του σει-σμού, η ένταση του σεισμού η διάρκειά του και η επιτάχυνσή του.

Ανάλογα με την σεισμική ζώνη καθο-ρίζεται και η μέγιστη εδαφική επιτάχυνση αναφοράς agR. Σύμφωνα με την επιτροπή αναθεώρησης των ζωνών, στις περιοχές Πάφου, Λεμεσού, Λάρνακας και Αμμοχώ-στου, η μέγιστη εδαφική επιτάχυνση είναι τα 0,25 agR. Στη Λευκωσία η μέγιστη ε-δαφική επιτάχυνση είναι τα 0,20 agR ενώ

Όλα τα κτήρια που κατασκευάστηκαν μετά το 1994 θεωρούνται αντισεισμικά. Υπάρχει ωστόσο ζήτημα για τα παλαιότερα κτήρια που κτίστηκαν εκτός του αντισεισμικού πλαισίου, στα ο-ποία εμπίπτουν και κτήρια που στεγάζουν τμήματα δημόσιας υπηρεσίας και υπουργεία.

σε πιο περιορισμένη ζώνη, το όριο είναι τα 0,15 agR. Ο σεισμός της Τρίτης είχε ε-πιτάχυνση 0,02 agR. Ως εκ τούτου, αν και επρόκειτο για ισχυρό σεισμό που έγινε ι-διαίτερα αισθητός, εντούτοις δεν φαίνεται να ανησυχόσε τους ιδιοκτήτες των ψηλών κτηρίων.

Διπλός έλεγχος

Μιλώντας στην «Κ» ο α' αντιπρόεδρος του ΕΤΕΚ και πρόεδρος του Συλλόγου Πο-λιτικών Μηχανικών Ανδρέας Θεοδότου, εξήγησε ότι οποιοδήποτε κτήριο σχεδιάζεται τα τελευταία χρόνια στην Κύπρο, είτε πρό-κειται για πολυώροφο, είτε για απλό συμ-βατικό, οφείλει να προσαρμόζεται στους αντισεισμικούς κανονισμούς τους οποίους χαρακτήρισε ιδιαίτερα αυστηρούς. Συγκε-κριμένα, οποιοδήποτε κτήριο κτίστηκε

μετά το 1994, σχεδιάστηκε με βάση τον κυπριακό αντισεισμικό κανονισμό. Αυτός ο κανονισμός αναθεωρήθηκε το 2012 και τα τελευταία χρόνια εφαρμόζονται οι ευ-ρωκώδικες, που είναι ακόμα πιο αυστηροί κανονισμοί και ισχύουν σε όλη την Ευρώπη. Ως εκ τούτου. Με κάθε αίτηση για άδεια οικοδομής από την αρμόδια αρχή, ο αιτητής οφείλει να καταθέσει άδεια για αντισεισμικό σχεδιασμό. Άρα, δεν μπορεί ένα κτήριο να πάρει άδεια αν δεν προσαρμόζεται στον αντισεισμικό κανονισμό.

Ειδικότερα για τα ψηλά κτήρια, εφόσον δεν υπήρχε τεχνονγνωσία στην Κύπρο, τα πρώτα ψηλά κτήρια έγιναν από οίκους του εξωτερικού σε συνεργασία με τοπικούς μηχανικούς. Επίσης, επισημάνε ο κ. Θεο-δότου, ακολουθεί και επαλήθευση της με-λέτης από άλλο γραφείο, ώστε να εντοπι-

στούν τυχόν σφάλματα. Ως εκ τούτου, «θέ-λουμε να πιστεύουμε ότι αυτά γίνονται σωστά και δεν θα έχουμε θέματα με συ-γκεκριμένα κτήρια», αναφέρει.

Όπως εξήγησε ο κ. Θεοδότου, πολλές φορές για ψηλά και πιο πολύπλοκα κτήρια, ακολουθείται η πολιτική του επανάλιπτικού ελέγχου από δεύτερο μελετητή. Συνεπώς, όλα τα κτήρια που έγιναν μετά το 1994 είναι αντισεισμικά, όπως επισημαίνει ο κ. Θεοδότου Το θέμα είναι τα κτήρια με ημε-ρομηνία κατασκευής πρότερη του 1994, εφόσον δεν ακολουθείτο η εφαρμογή του αντισεισμικού κανονισμού, που είναι κτήρια πλέον γερασμένα. Επείγει, ως εκ τούτου, η συντήρηση τέτοιων κτηρίων, και η επα-ναξιολόγησή τους από πολιτικούς μηχανικούς, ώστε να διασφαλιστεί η στατική τους επάρκεια.

Σύντομα στη Βουλή

Πρόκειται για πρόταση του ΕΤΕΚ (Ε-πιστημονικό και Τεχνικό Επιμελητήριο), η οποία ετοιμάζεται σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών και αναμένεται να προωθηθεί στη Βουλή για συζήτηση. Στην ουσία, με την εφαρμογή αυτής της πρότασης, θα ξέρει ο καθένας τις αντοχές του κτηρίου που αγοράζει, στον σεισμό. Θα πρόκειται για ένα τεχνικό έλεγχο των κτηρίων, πολυώροφων, δημόσιων κτηρίων και απλών συμβατικών.

Αυτό που μένει είναι να οριστικοποι-ηθούν οι τελευταίες λεπτομέρειες της πρότασης, όπως για παράδειγμα, ποια θα είναι τα κτήρια που θα είναι πρώτα στη σειρά για επιθεώρηση. Η εισήγηση και επικρατέστερο σενάριο, είναι να τύχουν προτεραιότητας τα κτήρια δημόσιας χρή-

Οι ευπαθείς περιοχές

Σύμφωνα με το Τμήμα Γεωλογικής Επι-σκόπησης, η Κύπρος βρίσκεται σε σει-σμογόνο ζώνη των Άλπεων-Ιμαλαίων, μέσα στην οποία εκδηλώνεται το 15% των σεισμών παγκοσμίως. Η σεισμικότη-τα της Κύπρου αποδίδεται κατά κύριο λόγο στο «Κυπριακό Τάξο», που αποτε-λεί το τεκτονικό όριο μεταξύ της Αφρι-κανικής και Ευρασιατικής Λίθσφαιρι-κής πλάκας στην περιοχή της Ανατολι-κής Μεσογείου. Η Αφρικανική πλάκα κι-νείται βόρεια προς την πλάκα της Ευρα-σίας με αποτέλεσμα τη σύγκρουση των δυο πλακών και την κατάδυση της Αφρι-κανικής πλάκας κάτω από τη μικροπλά-κα της Ανατολίας (τμήμα της Ευρασιати-κής πλάκας όπου βρίσκεται και η Κύ-προς). Το Κυπριακό τάξο χωρίζεται κατα κύριο λόγο σε τρία τμήματα με το δυτικό του τμήμα να βρίσκεται δυτικά της χερ-σονήσου του Ακάμα και να παρουσιάζει την εντονότερη δραστηριότητα με σει-σμούς ενδιάμεσου βάθους (μέχρι 130km). Το κεντρικό τμήμα εμφανίζεται νότια της Κύπρου και παρουσιάζει επί-σης έντονη σεισμικότητα, κυρίως με ε-πιφανειακούς σεισμούς. Τέλος το ανα-τολικό τμήμα του τάξου που αναφέρεται στη βιβλιογραφία και σαν "Το Ρήγμα της Λατάκειας" αποτελεί ένα αριστερό-στροφο ρήγμα ολισθήσης και παρουσιά-ζει χαμηλή σεισμικότητα με απουσία σεισμών ενδιάμεσου βάθους, πιθανόν λόγω μη-ενεργού καταβύθισης.

σps που στεγάζουν τμήματα δημόσιας υ-πηρεσίας και υπουργεία και σταδιακά ο έλεγχος να προχωρήσει και στα ιδιωτικά κτήρια συνεχούς δόμησης και πολυώροφα παλιά κτήρια..

Εγκαταλελειμμένα κτήρια

Ο μεγαλύτερος βραχνάς αυτή την στιγ-μή είναι τα εγκαταλελειμμένα κτήρια στο κέντρο των πόλεων, τα οποία είναι επι-κινδύνα για τους περιούκους και τους πε-ραστικούς, εφόσον είναι στα πρόθυρα κατάρρευσης. Πρόκειται για κτήρια τα οποία δεν έχουν συντηρηθεί για δεκαετίες, εφάπτονται με το όριο του δρόμου και ελαιοχεύουν σοβαρούς κινδύνους σε πε-ριπτώσεις σεισμών αλλά και έντονων και-ρικών συνθηκών.

Στο υφιστάμενο οίκημα Ναυτίλος των ναυτοπροσκόπων, θα φιλοξενηθεί έκθεση φωτογραφίας για το παρελθόν, το σήμερα και πώς θα εί-ναι στο μέλλον η μαρίνα και η αποβάθρα.

Στην αποβάθρα θα δημιουργηθούν τέσσερα κιόσκια τα οποία θα προσφέρουν γρήγορα φαγητά, και ζεστά και κρύα ροφήματα στους επι-σκέπτες.

Μετρά αντίστροφα το λίφτινγκ στη μαρίνα Λάρνακας

Έτοιμα το '23 τα πρώτα έργα, παίρνουν άδειες και ξεκινούν εργασίες για την αποβάθρα τον προσεχή Απρίλη - Θα ολοκληρωθούν σε 9-12 μήνες

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Τις επόμενες μέρες αναμένεται να έχει α-πάντηση η Kition Ocean Holdings Ltd στο αίτημα για επιδιόρθωση της αποβάθρας της μαρίνας Λάρνακας. Εφόσον δοθεί η έγκριση, τότε ξεκινά αμέσως η διαδικασία των προσφορών η οποία θα πρέπει να ο-λοκληρωθεί μέχρι τον Απρίλιο, εφόσον βάσει προγραμματισμού, ο στόχος είναι

Τις επόμενες μέρες αναμέ-νεται να υποβληθεί ενώπιον της Περιβαλλοντικής Αρχής η μελέτη εκτίμησης επιπτώ-σεων στο περιβάλλον.

από την 1η Απριλίου να αρχίσουν αμέσως οι εργασίες επιδιόρθωσης της αποβάθρας. Βάσει των ιδίων χρονοδιαγραμμάτων, το λίφτινγκ της αποβάθρας θα ολοκληρωθεί σε περίοδο εννέα- δώδεκα μηνών.

Φαγητό και ποτό

Σύμφωνα με τον Διευθυνοντα Σύμβουλο της εταιρείας Πάνο Αλεξάνδρου, στην α-ποβάθρα θα δημιουργηθούν τέσσερα κιό-σκια τα οποία θα προσφέρουν γρήγορα φαγητά, και ζεστά και κρύα ροφήματα

Η εταιρεία βρίσκεται αυτή την περίοδο σε επαφές με διάφορες διεθνείς αλυσίδες στον τομέα του τουρισμού και της φιλοξενίας για το πρώτο ξενοδοχείο του project οι εργασίες του οποίου αναμένεται να αρχίσουν μέχρι την άνοιξη του 2023.

στους επισκέπτες. Πρόκειται για καφετέρια, παγωτάρια- κρεπερί, ταχυφαγείο/αρτοποιείο και κατάστημα με παραδοσιακά προϊόντα. Μέχρι στιγμής δεν έχει εκδηλωθεί ενδια-φέρον από γνωστά brands, ωστόσο τα α-ναγνωρισμένα brands δεν είναι επί του παρόντος τουλάχιστον, στις προτεραιότητες της εταιρείας. Το μέγεθος των υποστατικών στην αποβάθρα, «αποκλείει» και την εκ-δύλωση ενδιαφέροντος από επιχειρήσεις τύπου εστιατορίων. Θα τοποθετηθούν ε-πίσης σε σημεία κατά μήκος της αποβάθρας

παγκάκια και τραπέζια για το κοινό, θα α-ναδειχθούν κάποια σημεία της αποβάθρας, θα συντηρηθεί, θα τοποθετηθεί φωτισμός νερού. Στο υφιστάμενο οίκημα Ναυτίλος των ναυτοπροσκόπων, θα φιλοξενηθεί έκ-θεση φωτογραφίας για το παρελθόν, το σήμερα και πώς θα είναι στο μέλλον η μα-ρίνα και η αποβάθρα. Στόχος, με την εξέλιξη του έργου, να προστίθενται και οι ανάλογες φωτογραφίες ενώ με την ολο-κλήρωσή του να υπάρχει συνολική απει-κόνιση της αλλαγής από το χθες στο σή-

μερα. Στο πλαίσιο του λίφτινγκ της απο-βάθρας, θα ανασπλωθεί και ο υφιστάμενος γερανός, και θα επανασταποθετηθεί, ώστε να γίνει ένα σήμα κατατεθέν για την μαρίνα. Θα προχωρήσει επίσης η κατεδάφιση πα-ράνομων υποστατικών εντός της μαρίνας για να δημιουργηθούν νέοι χώροι για α-ποθήκευση για στάθμευση σκαφών και αυτοκινήτων και στη συνέχεια θα επιδιορ-θωθεί το υφιστάμενο γραφείο. Όλες οι ερ-γασίες, το κόστος των οποίων αποτιμάται γύρω στα 25-30 εκατ. ευρώ, αναμένεται

να ολοκληρωθούν μέχρι την άνοιξη του 2023. Ακολούθως, θα προχωρήσουν οι ε-πόμενες φάσεις του έργου.

Η α' φάση του έργου, με τις νέες πλατ-φόρμες, αποβάθρες κ.ο.κ. έχουν ορίζοντα υλοποίησps πέντε χρόνια. Το υπόλοιπο project θα χρειαστεί άλλα επτά χρόνια. Άρα, προκειμένου να ολοκληρωθούν όλοι οι σχεδιασμοί του έργου ανάπλασης μα-ρίνας και λιμανιού Λάρνακας, θα χρειαστεί περίοδος δώδεκα ετών. Μέχρι την άνοιξη του 2023 εκτιμάται ότι θα αρχίσουν οι ερ-γασίες για το πρώτο ξενοδοχείο του project στη μαρίνα, επιπέδου πέντε αστέρων. Η εταιρεία βρίσκεται αυτή την περίοδο σε επαφές με διάφορες διεθνείς αλυσίδες στον τομέα του τουρισμού και της φιλο-ξενίας, ενώ φαίνεται να αποτελεί ζήτημα το γεγονός ότι μέχρι στιγμής η Λάρνακα δεν έχει σημαντική παρουσία στα luxury hotels, πέραν ίσως της σχετική πρόσφατης προσθήκης της διεθνούς αλυσίδας του Radisson Blu. Βάσει του σχεδίου υπάρχει πρόνοια για δημιουργία ενός δεύτερου ξε-νοδοχείου μεταξύ του λιμανιού και της μαρίνας το οποίο θα είναι επίσης πεντά-στερο, οι εργασίες του οποίου θα ξεκινή-σουν το 2027.

Περιβαλλοντική μελέτη

Από την 1η Απριλίου ουσιαστικά η διαχείριση του λιμανιού, θα περάσει ο-λοκληρωτικά πια στα χέρια της εταιρείας

Kition Ocean Holdings. Όπως αναφέρει ο κ. Αλεξάνδρου, μέχρι στιγμής, οι δια-δικασίες προχωρούν εντός των χρονικών πλαισίων και η επίτευξη του στόχου για την 1η Απριλίου είναι εφικτή. Μέχρι τέλος του Γενάρη θα πρέπει να ολοκλη-ρωθεί η διαδικασία για την οικοδομική άδεια και το master plan ώστε μέχρι τέλος του Μάρτη να προχωρήσει και η έκδοση πολεοδομικής άδειας ώστε να ξεκινήσουν τα έργα αρχές Απριλίου. Πάντως, περί τα τέλη Δεκεμβρίου παρουσιάστηκε σε δη-μόσια ακρόαση στην Λάρνακα η μελέτη εκτίμησης επιπτώσεων στο περιβάλλον που εκπόνησε η κοινοπραξία Rogan Associates S.A και Τουμαζής και η Atlantis Environment & Innovation Ltd. Σύμφωνα με την ΜΕΕΠ, λόγω της χρήσης ειδικών μηχανημάτων, θα ελαχιστοποιηθεί ο θό-ρυβος ενώ τα προτεινόμενα έργα δεν θα επηρεάσουν αρνητικά τις παρακείμενες ακτές, όπως την παραλία Φοινικιούδες και το Αλιευτικό καταφύγιο. Επιπλέον, πέρα από αυτές τις ζώνες, ο ρυθμός αλ-λαγής της επιφάνειας του πυθμένα γίνεται παρόμοια με την αντίστοιχη του σεναρίου μηδενικής παρέμβασης, κάτι που υπο-δεικνύει ότι όλα τα προτεινόμενα έργα δεν θα επηρεάσουν σημαντικά τις μορ-φολογικές εξελίξεις της περιοχής. Η με-λέτη αναμένεται ότι θα υποβληθεί τις ε-πόμενες ημέρες και ενώπιον της Περι-βαλλοντικής Αρχής.

Νέα παρέμβαση στα σχολεία προκαλεί η «Όμικρον»

Αλλάζει το πλαίσιο καραντίνας επαφών – Στα μαλακά από το Υπ. Παιδείας τα κενά με τις αντικαταστάσεις

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Στην εκπαίδευση και την επαναλειτουργία των σχολικών μονάδων, Δημοτικών και Μέσων Εκπαίδευσης, επικεντρώνεται η προσοχή της Ομάδας Διαχείρισης της πανδημίας την ώρα που η μετάλλαξη «Όμικρον» συνεχίζει την επιθετική διασπορά της στην κοινότητα. Τα μέτρα στα οποία κατέληξε η σύναξη υπουργού Υγείας και Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής, το απόγευμα της Τρίτης, δείχνουν πως ο συναγερμός που έχει σημάνει πριν το άνοιγμα των σχολείων δεν έχει αρθεί. Τουναντίον, οι ανησυχίες που εκφραζόντουσαν για τις επιπτώσεις στη λειτουργία των σχολείων τόσο σε μαθητές όσο και σε εκπαιδευτικό προσωπικό, μόνο αβάσιμες δεν ήταν. Τα στοιχεία που έδωσε η ΟΕΛΜΕΚ για την πρώτη μέρα λειτουργίας των γυμνασίων και λυκείων επιβεβαιώνουν πως οι επόμενες μέρες θα συνεχίσουν να είναι δύσκολες, με την διασπορά της μετάλλαξης να συνεχίζει να δημιουργεί αρρυθμίες στην σχολική καθημερινότητα. Πέρα από τη ρουτίνα της καθημερινότητας, η έναρξη των εξετάσεων των τετραμήνων την ερχόμενη Παρασκευή εκ των πραγμάτων δημιουργεί φόβους για πιθανές επιπτώσεις κυρίως στο μαθητικό κόσμο που καλείται να ανταπεξέλθει μια δύσκολη διαδικασία σε ένα ιδιόμορφο περιβάλλον. Οι εξετάσεις θα

Οι μαθητές, που έχουν ανιχνευθεί θετικοί στον COVID-19 και δεν θα λάβουν μέρος στις εξετάσεις των τετραμήνων, θα παρακαθίσουν σε δεύτερη εξεταστική περίοδο περί τα τέλη του τρέχοντος μηνός.

πραγματοποιηθούν κανονικά με το Υπουργείο Παιδείας να έχει προνοήσει και για τις περιπτώσεις εκείνες των μαθητών, που θα είναι επιβεβαιωμένα κρούσματα κατά την περίοδο των εξετάσεων και εκ των πραγμάτων δεν θα είναι σε θέση να λάβουν μέρος.

Τα νέα μέτρα

Στη συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου σήμερα Τετάρτη, ο υπουργός Υγείας Μιχάλης Χατζηπαντέλα θα παρουσιάσει νέο πακέτο εισηγήσεων οι οποίες εστιάζουν περισσότερο στα σχολεία και στην ενίσχυση του υγειονομικού πλαισίου ασφάλειας των μαθητών με φυσική παρουσία στις τάξεις. Κύριο χαρακτηριστικό των εισηγήσεων είναι η μείωση του αριθμού των μαθητών που τίθενται σε περιορισμό, εκτός από αυτούς που έχουν ανιχνευθεί ως επιβεβαιωμένα κρούσματα. Με τη σύμφωνη γνώμη των μελών της ΣΕΕ, το Υπουργικό Συμβούλιο αναμένεται πως θα εγκρίνει την εισήγηση για διαφοροποίηση του υγειονομικού πλαισίου που δίνει επαφές μαθητών σε θετικά κρούσματα COVID-19. Με τον τρόπο αυτό, πιστεύεται πως θα μειωθεί ο αριθμός των μαθητών που απουσιάζουν από τα μαθήματά τους χωρίς ωστόσο να χαλαρώνουν τα υγειονομικά προστατευτικά μέτρα. Με βάση στοιχεία που έδωσε στην δημοσιότητα η ΟΕΛΜΕΚ την περασμένη Δευτέρα, κατά την πρώτη μέρα λειτουργίας μόνο των γυμνασίων και λυκείων απουσίαζε το 18,4% των μαθητών. Άγνωστο παραμένει το ποσοστό για

τους μαθητές της δημοτικής εκπαίδευσης. Με βάση τα όσα περιλαμβάνουν οι εισηγήσεις τερματίζεται η απομόνωση των μαθητών που είναι επαφές θετικών κρουσμάτων με τα σχολεία να εντάσσονται στο σχέδιο test to stay το οποίο θα επιτρέπει την φυσική παρουσία στις τάξεις στις επαφές, με την προϋπόθεση της διενέργειας rapid test σε καθημερινή βάση. Πέρα από την εκπαίδευση υπάρχει εισήγηση όπως το rapid test καταστεί προϋπόθεση για είσοδο συγγενών στα γηροκομεία. Η προειδοποίηση για λήψη νέων μέτρων στα γήπεδα παραμένει με τον υπουργό Υγείας να επαναφέρει το κλείσιμο των γηπέδων σε θεατές εάν δεν εφαρμοσθεί το μέτρο για τις προστατευ-

Διαφοροποιήσεις στο πλαίσιο καραντίνας μαθητών που είναι επαφές επιβεβαιωμένων κρουσμάτων εισηγείται ο υπουργός Υγείας και η Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή.

τικές μάσκες. Επίσης στο τραπέζι τέθηκε και η τέταρτη δόση εμβολίου σε ηλικιωμένους, εισήγηση που θα συζητηθεί στην επόμενη επιδημιολογική αξιολόγηση.

Τα τετράμηνια

Στο κλίμα που επικρατεί στα σχολεία ένεκα της πανδημίας, την ερχόμενη Παρασκευή ξεκινά

η εξεταστική περίοδος των τετραμήνων. Μια διαδικασία που θα πραγματοποιηθεί κανονικά όπως διαβεβαιώνουν πηγές από την εκπαιδευτική κοινότητα.

Ωστόσο και εδώ εντοπίζεται το δύσκολο περιβάλλον μέσα στο οποίο θα διεξαχθούν οι εξετάσεις τόσο για τους μαθητές που θα παρακαθίσουν όσο και για τους υπόλοιπους οι οποίοι θα

απέχουν για λόγους που έχουν να κάνουν με τα περιοριστικά μέτρα που εφαρμόζονται στα σχολεία. Για την δεύτερη κατηγορία των μαθητών που εκ των πραγμάτων δεν θα παραστούν επειδή θα είναι επιβεβαιωμένα κρούσματα, θα έχουν την δυνατότητα να παρακαθίσουν στις εξετάσεις των τετραμήνων που θα διεξαχθούν στο τέλος Ιανουαρίου.

Τα κενά με τις αντικαταστάσεις εκπαιδευτικών

Με τα σχολεία να προσπαθούν να επανέλθουν σε φυσιολογικούς ρυθμούς λειτουργίας, πέρα από το ποσοστό μαθητών που απουσιάζουν η μετάλλαξη «Όμικρον» επηρέασε και την παρουσία εκπαιδευτικών. Και εδώ μια πρώτη εικόνα δίνουν τα στοιχεία της ΟΕΛΜΕΚ. Κατά την πρώτη ημέρα επαναλειτουργίας των σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης ποσοστό 7,18% των καθηγητών δεν προσήλθε στις θέσεις τους, είτε γιατί ανιχνεύθηκαν θετικά κρούσματα είτε εντοπίστηκαν επαφές επιβεβαιωμένων κρουσμάτων.

Σύμφωνα με συντηρητικούς υπολογισμούς το ποσοστό των απόντων αντιστοιχεί σε 430 εκπαιδευτικούς. Αν ληφθούν υπόψη περιαστικά απουσιών εκπαιδευτικών που δεν σχετίζονται με την πανδημία, ο αριθμός απουσιών λόγω COVID-19 υπολογίζεται στους 370. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία της ΟΕΛΜΕΚ, το 29,13% των απόντων καθηγητών αντικαταστάθηκαν από άλλους εκπαιδευτικούς. Δηλαδή από τους 370 που απουσίαζαν, βρέθηκαν 111 αντικαταστάτες.

Για την δημοτική εκπαίδευση τα αντίστοιχα στοιχεία παραμένουν άγνωστα. Την Δευτέρα το μεσημέρι η Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας ζήτησε εκδήλωση ενδιαφέροντος από εκπαιδευτικούς για διορισμό με σύμβαση με ισχύ από 12 Ιανουαρίου 2022. Ο εν λόγω διορισμός με σύμβαση ορισμένου χρόνου θα λήγει την 31η Ιουλίου 2022. Το Υπουργείο Παιδείας στις επικρίσεις που διατυπώνονται αντέδρασε με δηλώσεις του Πρόδρομου Προδρόμου κάνοντας λόγο για αναπαγωγή πληροφοριών «που συχνά δεν είναι καν ακριβείς».

Κατά τον υπουργό Παιδείας τόσο κατά την πρώτη όσο και κατά τη δεύτερη μέρα λειτουργίας των σχολείων έγινε κατορθωτό, παρά τους μεγάλους αριθμούς, να αντικατασταθούν ή να αναπληρωθούν οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι χρειάστηκε να απουσιάσουν από την έδρα. «Πρόκειται για ένα πολύ μεγάλο αριθμό εκπαιδευτικών, τόσο στη Δημοτική όσο και στη Μέση Εκπαίδευση, που χρειάστηκε να παραμείνουν σε κατ' οίκον περιορισμό».

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελήσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

ΑΠΟΨΗ / Του KYLE LEWIS*

Οι δύο τάσεις για τον χρόνο εργασίας

Στη συζήτηση σχετικά με τον χρόνο που αφιερώνουμε στην εργασία μας έχει γίνει στροφή 180 μοιρών το τρέχον έτος και αυτό κυρίως οφείλεται στην πανδημία. Η συνθήκη αυτή ήγειρε βαθιά ερωτήματα, τα οποία αφορούν τη σχέση μας με την εργασία: από τα στοχευμένα προγράμματα μείωσης των ωρών μέχρι τις παρατεταμένες περιόδους της επιδοτούμενης από το κράτος απασχόλησης και την κανονικοποίηση της υπεργασίας, η πιθανότητα να αποκτήσουν οι εργαζόμενοι περισσότερο έλεγχο πάνω στις ζωές τους έχει γίνει αρκετά χειροπιαστός στόχος. Τα προοδευτικά κόμματα σε όλη την Ευρώπη ειδικά έχουν δείξει ενδιαφέρον στον περιορισμό των ωρών εργασίας. Στην Ισπανία, η κυβέρνηση συνασπισμού είχε προσφάτως ανακοινώσει ταμείο 50 εκατ. ευρώ για τη διεξαγωγή δοκιμών και πιλοτικών προγραμμάτων στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα, ενώ στη Σκωτία, στη Φινλανδία και στη Λιθουανία οι εκεί ιθύνοντες δεσμεύθηκαν είτε να εξετάσουν είτε να επεξεργαστούν σχέδια για ελάττωση των εργασιών ημερών. Πέραν, όμως, των απλών δεσμεύσεων και υποσχέσεων, τα πειράματα μειωμένης ερ-

γάσιμης εβδομάδας στην Ισλανδία, τα οποία ξεκίνησαν από το 2015, τράβηξαν την προσοχή των διεθνών ΜΜΕ. Αποδείχθηκε πως και μεγαλύτερα ήταν και απέδωσαν καρπούς. Περισσότεροι από 2.500 άνθρωποι, ήτοι άνω του 1% των εργαζομένων της χώρας, συμμετείχαν στις δοκιμές, στο πλαίσιο των οποίων, χωρίς να υπάρχουν απώλειες αποδοχών, οι ώρες ελαττώθηκαν στις 35 από τις 40 αρχικά. Χάρης σε αυτές, τα εργατικά συνδικάτα πέτυχαν μόνιμες μειώσεις στις ώρες εργασίας.

Βέβαια, τα πράγματα δεν είναι μονόδρομος. Η άλλη πλευρά του αφηγήματος, το οποίο σιγά σιγά συγκροτείται και αφορά τη μεταπανδημική ανάκαμψη, τονίζει ότι χρειάζεται να εργάζονται περισσότερες ώρες οι άνθρωποι, ώστε να «αποπληρωθεί» το χρέος της πανδημίας ή να «εκσυγχρονιστεί» η εθνική οικονομία. Εισάγοντας το πρόγραμμά του για τις εργασιακές μεταρρυθμίσεις, ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν ισχυρίστηκε ότι η αύξηση των ωρών εργασίας θα αποφέρει υψηλότερα έσοδα για τη γαλλική οικονομία. Επιπροσθέτως, στις γερμανικές εκλογές του Σεπτεμβρίου οι Ελεύθεροι Δημοκράτες και

Τα προοδευτικά κόμματα σε όλη την Ευρώπη ειδικά έχουν δείξει ενδιαφέρον στον περιορισμό των ωρών εργασίας.

Τα σχήματα ελάττωσης των ωρών εργασίας σε περιόδους κρίσης σπάνια οδηγούν σε μακροπρόθεσμες αλλαγές.

η Χριστιανοδημοκρατική Ένωση τάχθηκαν υπέρ της ελαστικοποίησης της νομοθετικής πράξης για τις ώρες εργασίας, επιστημονώντας ότι για να συμβαδίσει η χώρα με τον αυξημένο διεθνή ανταγωνισμό, θα πρέπει οι κανόνες να εκσυγχρονισθούν. Αυτό στην ουσία σημαίνει ότι το ανώτατο όριο ωρών εργασίας σε καθημερινή βάση, που φθάνει το 10ωρο, δεν θα ισχύει.

Όσοι εμφανίζονται ως θιασώτες των μειωμένων ωρών εργασίας θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους σοβαρά τον επείγοντα χαρακτήρα αυτών των αντιθετικών αφηγημάτων. Όπως φαίνεται σε πρόσφατο πόνημά μας επί του θέματος, τα σχήματα ελάττωσης των ωρών εργασίας σε περιό-

δους κρίσης σπάνια οδηγούν σε μακροπρόθεσμες αλλαγές. Στην περίοδο του Μεγάλου Κραχ η εβδομάδα των 35 ωρών επί προεδρίας Φραγκλίνου Ρούζβελτ απώλειτουργησε ως αποτρεπτικό της όξυνσης της ανεργίας. Οι επιχειρηματίες τότε ήθελαν να επανέλθουν όσο το ταχύτερο δυνατόν στις «κανονικές» εργάσιμες ώρες και φοβούνταν ότι η αύξηση του ελεύθερου χρόνου μπορούσε να κλονήσει τη θέση που επέιχε η εργασία ως το «κέντρο της ζωής» των ανθρώπων. Υπό τις πιέσεις τους, επανήλθε το πρότερο σχήμα και σε δύο χρόνια μετά την κρίση, οι ώρες απασχόλησης στις ΗΠΑ επανήλθαν στις σαράντα πέντε. Στη Βρετανία στα μέσα της δεκαετίας του 1940 ο ιρλανδικός λιμός της πατάτας οδήγησε σε ύφεση και ως συνέπεια τα εργοστάσια στη χώρα επέβαλαν μειωμένο ωράριο, ενώ όταν βελτιώθηκαν οι συνθήκες, το σχήμα επέστρεψε στα ιωθότα. Χρειάστηκε να περάσουν σχεδόν 30 χρόνια έκτοτε, ώστε να νομοθετηθεί τελικώς η εργάσιμη ημέρα των δέκα ωρών.

* Ο κ. Kyle Lewis είναι ιδρυτής της βρετανικής δεξιο-μενής σκέψης «Αυτονομία».

Στο τραπέζι του ΔΗΚΟ και ο Χριστοδουλίδης

Στελέχη του κόμματος ευνοούν στήριξη του τέως ΥΠΕΕ και ανακατεύουν την τράπουλα για τη συνεργασία ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Η εσωκομματική κόντρα στον Δημοκρατικό Συναγερμό που έχει ως αποτέλεσμα δύο υποψηφιότητες, αυτών του Αβέρωφ Νεοφύτου και την ανεξάρτητη του Νίκου Χριστοδουλίδη, δεν έχει μόνο αντίκτυπο στον ΔΗΣΥ, αλλά και στο ίδιο το Δημοκρατικό Κόμμα. Αμέσως μετά την παραίτηση του Νίκου Χριστοδουλίδη από το κυβερνητικό σχήμα, ΔΗΚΟϊκά μέλη και παράγοντες εξέφρασαν δημοσίως τη θέση, πως αν ο Νικόλας Παπαδόπουλος δεν θα είναι τελικά υποψήφιος για τις προεδρικές εκλογές, τότε η επιλογή του ΔΗΚΟ δεν είναι άλλη από τον Νίκο Χριστοδουλίδη.

Η τάση Χριστοδουλίδη

Η περίπτωση Χριστοδουλίδη περιφέρεται εδώ και καιρό ως ένα σοβαρό ενδεχόμενο στο τραπέζι του ΔΗΚΟ. Όχι τόσο από την ίδια την ηγεσία, αλλά από στελέχη και μέλη. Η εν λόγω τάση θεωρεί πως αν πρώτιστος στόχος είναι να βρεθεί το ΔΗΚΟ στην εξουσία, όπως άλλωστε διαμνύει ο Νικόλας Παπαδόπουλος, ο μόνος τρόπος είναι με τον δημοφιλή βάσει δημοσκοπήσεων τέως υπουργό Εξωτερικών. Η εν λόγω τάση, δεν ευνοεί

Απίθανο επί του παρόντος θεωρείται ένα ενδεχόμενο στήριξης Αβέρωφ, ασχέτως αν ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ διαρρέει πως έχει ήδη κλειδώσει το Δημοκρατικό Κόμμα μαζί του.

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος είναι το πρώτο όνομα που τίθεται στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης με τα κόμματα της αντιπολίτευσης, ωστόσο ο ίδιος ανησυχεί για τις επιπτώσεις μίας ακόμη ήττας.

μία συνεργασία με το ΑΚΕΛ, ενώ θεωρεί παράλληλα πως ένα σενάριο Χριστοδουλίδη θα κλείσει μια και καλή την πόρτα στον Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος διαρρέει πως έχει ήδη κλειδώσει το Δημοκρατικό Κόμμα μαζί του. Το επιχείρημα των εν λόγω κύκλων είναι ότι αν μπορούν να συζητούν στο ΔΗΚΟ έναν πρώην υπουργό του Αναστασιάδη όπως είναι ο Γιώργος Παμπορίδης γιατί να μη συζητούν και τον Νίκο Χριστοδουλίδη, που βάσει δι-

μοσκοπήσεων έχει αποκτήσει ήδη δυναμική.

Η τάση που επικρατεί υπέρ του τέως υπουργού Εξωτερικών εντός του ΔΗΚΟ φέρεται να προκαλούν προβληματισμό στον Νικόλα Παπαδόπουλο. Στο κόμμα εκτιμούν πως με δεδομένο ότι ο κ. Χριστοδουλίδης υπήρξε στο κυβερνητικό σχήμα από την αρχή και στενός συνεργάτης του Νίκου Αναστασιάδη, θα ευνοεί τη συνέχιση μίας τέτοιας πολιτικής. Με

αυτόν τον τρόπο, ωστόσο, ο Νικόλας Παπαδόπουλος αυτοαναιρεί και την πολιτική που ακολουθεί το τελευταίο διάστημα, όπου στόχος όπως έλεγε είναι η αλλαγή και η απομάκρυνση του Νίκου Αναστασιάδη από την εξουσία. Το ΔΗΚΟ άλλωστε είχε ασκήσει και δριμεία επίθεση στην κυβέρνηση Αναστασιάδη και κατ' επέκταση στον Νίκο Χριστοδουλίδη για τη διαχείριση της εξωτερικής πολιτικής. Τόσο με την πολιτική των κυρώσεων και

το αποτέλεσμα που είχε όσο και με τα τελευταία συμβάντα στο Βαρόσι για το οποίο θεωρήθηκε από το ΔΗΚΟ υπεύθυνος που δεν πρόβλεψε εγκαίρως τις τουρκικές κινήσεις. Ζήτημα τίθεται και για το γεγονός ότι αν ο συνδυασμός του Νικόλα Παπαδόπουλου Νίκου Χριστοδουλίδης κερδίσει τώρα τις εκλογές του 23, κλειδώνει παράλληλα και το 2028, απομακρύνοντας έτσι το ενδεχόμενο διεκδίκησης του ΔΗΚΟϊκού Προέδρου την επόμενη πενταετία.

Ένα τέτοιο σενάριο βεβαίως απομακρύνει το ενδεχόμενο συνεργασίας Δημοκρατικού Κόμματος και ΑΚΕΛ. Το κόμμα της Αριστεράς έχει ήδη διαμνύσει πως ο Νίκος Χριστοδουλίδης είναι εκτός συζήτησης και αυτό αναμένεται να το λάβει υπόψη το ΔΗΚΟ.

Η συζήτηση για τον Νικόλα

Προτεραιότητα όπως έχουν πει είναι η συνεργασία με τα κόμματα της αντι-

πολίτευσης και το πρώτο όνομα στο τραπέζι είναι αυτό του Νικόλα Παπαδόπουλου για το ΔΗΚΟ. Το έχουν ήδη αποφασίσει στα συλλογικά όργανα του κόμματος και υπήρξε στο τραπέζι συζητήσεων μεταξύ Νικόλα Παπαδόπουλου και Στέφανου Στεφάνου.

Για το ΑΚΕΛ το όνομα μπαίνει περισσότερο ως διαπραγματευτικό χαρτί, ενώ στο ΔΗΚΟ υπάρχουν ανησυχίες ακόμα για την υποψηφιότητα Νικόλα Παπαδόπουλου. Ο Πρόεδρος του ΔΗΚΟ θέλει να είναι βέβαιος πως μπορεί να είναι νικηφόρα η υποψηφιότητά του, διαφορετικά δεν θέλει να πάρει το ρίσκο. Όπως λέγεται μία ακόμη ήττα, κλείνει το οποίο πολιτικό του μέλλον και ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο εσωστρέφειας στο ΔΗΚΟ.

Και ο Παμπορίδης

Σε αυτό το πλαίσιο, σοβαρά φαίνεται να είναι η συζήτηση γύρω από το όνομα του πρώην υπουργού Υγείας Γιώργου Παμπορίδη. Στο ΑΚΕΛ βλέπουν ιδιαίτερα θετικά την υποψηφιότητά του και αποτελεί στην ουσία το κύριο όνομα που συζητείται στο ενδεχόμενο συνεργασίας ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ. Στο ΔΗΚΟ θεωρούν πως θα πρέπει να ξεκινήσουν ήδη οι μετρήσεις για να

Στο ΑΚΕΛ βλέπουν ιδιαίτερα θετικά την υποψηφιότητά Γιώργου Παμπορίδη και αποτελεί στην ουσία το κύριο όνομα που συζητείται στο ενδεχόμενο συνεργασίας ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ.

διαφανεί η δυναμική Παμπορίδη. Όπως και στην περίπτωση Χριστοδουλίδη, αλλά σε μειωμένο βαθμό, υπάρχει η ανησυχία για το πως μπορεί να περάσει το αφήγημα στήριξης ενός πρώην στελέχους της κυβέρνησης Αναστασιάδη, ωστόσο φαίνεται να υπάρχει σχετική συνεννόηση σε ζητήματα της εσωτερικής διακυβέρνησης αλλά και της πρόθεσης ότι ο Γιώργος Παμπορίδης –αν τελικώς κατέλθει– θα είναι για μία πενταετία.

Συμφωνία για εργοδότηση Τουρκοκυπρίων στις ελεύτερες περιοχές της Δημοκρατίας

Περίπου 540 εργαζόμενοι έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον και αναμένεται ν' ακολουθήσουν και άλλες συνεντεύξεις

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Στις 15 Δεκεμβρίου του 2021 η Συνομοσπονδία Εργαζόμενων Κύπρου (ΣΕΚ) ανακοίνωσε συμφωνία με την αντίστοιχη τ/κ συντεχνία, την Türk-Sen, για την εργοδότηση Τ/κ σε διάφορους τομείς, κυρίως όμως στον επισιτισμό και την τουριστική βιομηχανία, τομείς στους οποίους παρυσιάζεται έλλειψη εντόπιου ανθρώπινου δυναμικού. Η συμφωνία αυτή αναμένεται να ενεργοποιηθεί πολύ σύντομα, μιας και ήδη 150 άτομα έχουν περάσει από τη διαδικασία συνέντευξης, για άμεση εργοδότηση στις ελεύθερες περιοχές και τις επόμενες ημέρες δρομολογούνται και άλλες συνεντεύξεις, με 540 περίπου άτομα να έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον. Σύμφωνα δε και με δημοσίευμα της τ/κ εφημερίδας «Yeni Duzen», 130 πρόσωπα αναμένεται να ξεκινήσουν εργασία τις αμέσως επόμενες ημέρες. Οι θέσεις αυτές μπορούν να πληρωθούν

Η ΣΕΚ θέλει να διασφαλίσει πως όσοι Τ/κ εργαστούν στις ελεύθερες περιοχές θα έλθουν συγκροτημένα και συντονισμένα, έτσι ώστε να είναι σίγουροι ως Συντεχνία ότι θα εφαρμοστούν τα προβλεπόμενα από τις συλλογικές συμβάσεις.

από Τουρκοκύπριους, οι οποίοι είναι κάτοχοι ταυτότητας ή διαβατηρίου της Κυπριακής Δημοκρατίας, και η εργοδότησή τους θα γίνει βάσει των συλλογικών συμβάσεων που ισχύουν στον κάθε τομέα, στον οποίο θ' απασχοληθούν. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η ΣΕΚ, περισσότερα από 450 άτομα είχαν εκφράσει ενδιαφέρον μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2022, με τα τελευταία στοιχεία της Türk-Sen να ανεβάζουν τον αριθμό στα 540 άτομα.

Ο γενικός γραμματέας της ΣΕΚ κος Ανδρέας Μάτσας ανέφερε στην «Κ» πως το ζήτημα προέκυψε στη βάση των καταγεγραμμένων αναγκών της αγοράς

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η ΣΕΚ περισσότερα από 450 άτομα είχαν εκφράσει ενδιαφέρον μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2022, με τα τελευταία στοιχεία της Türk-Sen να ανεβάζουν τον αριθμό στα 540 άτομα.

εργασίας, αναφέροντας σχετικά: «Θελήσαμε να δούμε πως θα καλυφθούν οι ανάγκες αυτές από ντόπιο εργατικό δυναμικό, αξιοποιώντας και κοινοτικούς –δόθηκε έμφαση σε Ελλαδίτες, ιδιαίτερα στην ξενοδοχειακή και επισιτιστική βιομηχανία, αλλά και από Τουρκοκύπριους» και έτσι προέκυψε και η συμφωνία με την Türk-Sen.

Όσον αφορά τη συμφωνία με την Türk-Sen, ο κ. Μάτσας είπε πως αυτή είναι εγγεγραμμένη στον Έφορο Συντεχνιών της Κυπριακής Δημοκρατίας και συνεργάζονται ήδη από το 1974 ως μέλη της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC) και στη Διεθνή Συνδι-

καλιστική Ομοσπονδία (ITUC).

Ο κ. Μάτσας τόνισε πως ορισμένοι Τ/κ εργαζόμενοι έχουν ειδοποιηθεί ιδιωτικά από ενδιαφερόμενους εργοδότες, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όμως αυτό η ΣΕΚ θέλει να το αποφύγει, αφού θα πρέπει να διασφαλιστεί πως όσοι θα εργαστούν στις ελεύθερες περιοχές θα έλθουν συγκροτημένα και συντονισμένα, «έτσι ώστε να είμαστε βέβαιοι ως Συντεχνία ότι θα εφαρμοστούν τα προβλεπόμενα από τις συλλογικές συμβάσεις, για να αποτρέψουμε τυχόν εκμετάλλευση, αλλά και για να περιορίσουμε τις πιθανότητες να υπάρξει αθέμιτος ανταγωνισμός, ο οποίος τελικά θα λειτουργή-

γούσε εις βάρος και των Ε/κ, αλλά και των Κοινοτικών», όπως ανέφερε χαρακτηριστικά. Σχετικά με την αποδοχή της πρωτοβουλίας αυτής ο κ. Μάτσας σημείωσε πως ο γενικός γραμματέας των Ευρωπαϊκών Συνδικάτων έχει εκφράσει την ευαρέσκειά του γι' αυτή μας την πρωτοβουλία και φυσικά στήριζει την προσπάθειά μας αυτή, ενώ και στην Κύπρο αυτή έτυχε θερμής υποδοχής τόσο από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο και από την υπουργό Εργασίας και από τα περισσότερα κόμματα, πλην του ΕΛΑΜ, χωρίς κανένα πολιτικό υπόβαθρο, λέγοντας: «Η ΣΕΚ ως ανεξάρτητη οργάνωση δεν υπεισέρχεται σε λογικές κομ-

ματικές, αυτό που λέμε είναι πως ανεξαρτήτως του πως τοποθετείται κάθε κόμμα ή άλλο οργανωμένο σύνολο σχετικά με τη μορφή λύσης του Κυπριακού, θα πρέπει να δει θετικά αυτή την προσέγγιση, γιατί αναδεικνύει τον ρόλο της Κυπριακής Δημοκρατίας και στέλνουμε ένα θετικό μήνυμα στους Τ/κ, πως δεν τους αποβάλλουμε, αλλά σε μια δύσκολη οικονομική συγκυρία γι' αυτούς μπορούμε να λειτουργήσουμε πάνω σε μία κοινή βάση».

Από την πλευρά του ο κος Cevdet Akgür, γραμματέας Διεθνών Σχέσεων και Εκπαίδευσης της Türksen, είπε στην «Κ» πως μέχρι σήμερα περισσότεροι από 540 εργαζόμενοι έχουν υποβάλει αίτηση στην Ε/κ πλευρά και όπως είχαν συμφωνήσει με τη ΣΕΚ οι αιτήσεις τους αφορούν στον επισιτιστικό και κατασκευαστικό τομέα, καθώς και στον τουρισμό. Ο κος Akgür σημείωσε επίσης ότι μετά από σχεδόν δεκαοκτώ χρόνια από το άνοιγμα των οδοφραγμάτων, το 2003, Τουρκοκύπριοι και Ελληνοκύπριοι αλληλοεπιδρούν και οι δύο συντεχνίες Türk-sen και ΣΕΚ συνεργάζονται εδώ και πολλά χρόνια, όντας αμοιρώτερα μέλη της ITUC και της ETUC. «Με αυτές τις πρωτοβουλίες των δύο συντεχνιών, κάνουμε τα πρώτα βήματα για μια διαρκή και βιώσιμη ειρήνη στην Κύπρο». Ο κος Akgür ευχαρίστησε μάλιστα και τον γενικό γραμματέα της ΣΕΚ Ανδρέα Μάτσα για αυτή την όμορφη δράση αλληλεγγύης. Ο κ. Μάτσας συμπλήρωσε επίσης για την εν λόγω συμφωνία, πως αυτή αναδεικνύει και σε διεθνές αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και το Κυπριακό και δείχνει επίσης ότι αναδεικνύεται ο ρόλος και η σημασία που μπορεί να έχει και ο εργασιακά ζητήματα και γενικότερα στην κοινωνική διάσταση αυτή η συμφωνία, στέλνοντας και ένα μήνυμα ότι το μέλλον των Τ/κ δεν είναι στην αγκαλιά της Τουρκίας.

Σχετικά με την επιδείνωση του οικονομικού κλίματος στα Κατεχόμενα, ο κος Akgür σημείωσε στην «Κ» πως η πανδημία του Covid-19 επηρέασε καταλυτικά και τους Τ/κ. «Η υποτίμηση της τουρκικής λίρας έναντι των ξένων νομισμάτων είχε πολύ αρνητικό αντίκτυπο στους Τ/κ. Όσοι έχουν δάνεια σε ξένο νόμισμα αντιμετωπίζουν δυσκολίες αποπληρωμής των οφειλών τους».

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Ευρωπαϊκή επανάσταση στις ηλεκτρονικές πληρωμές

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα το τελευταίο διάστημα βρίσκεται σε μια μεταβατική περίοδο αφού επενδύει όλο και περισσότερο σε ένα ψηφιακό μέλλον προς όφελος των καταναλωτών, αλλά και του Ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος γενικότερα. Η στρατηγική της περιλαμβάνει δύο πολύ σημαντικές εφαρμογές, οι οποίες θα αλλάζουν τα δεδομένα στον μέχρι τώρα τρόπο λειτουργίας. Ήδη έχει μπει σε λειτουργία το TIPS (TARGET Instant Payment Settlement) το οποίο ουσιαστικά είναι μια προέκταση του διερωπαϊκού συστήματος πληρωμών TARGET. Πρόκειται για μια υπηρεσία που φέρνει επανάσταση στον τομέα των πληρωμών αφού επιτρέπει σε τράπεζες, ιδρύματα πληρωμών και fintech εταιρείες να μεταφέρουν κεφάλαια και να πραγματοποιούν πληρωμές σε πραγματικό χρόνο! Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, έχοντας διαπιστώσει τα προβλήματα που υπάρχουν στον τομέα των πληρωμών λόγω της ραγδαίας αύξησης χρήσης του ηλεκτρονικού χρήματος, αποφάσισε να δράσει φέρνοντας την υπηρεσία TIPS. Αυτό θα βοηθήσει ώστε να μειωθούν τα κόστη που επιβαρύνουν τους καταναλωτές, θα αυξήσει την ασφάλεια στον τρόπο που πραγματοποιούνται οι συναλλαγές, αλλά την ίδια ώρα θα απλοποιηθεί η διαδικασία ώστε ακόμα και μεγαλύτεροι σε ηλικία που δεν είναι τόσο καλοί γνώστες της τεχνολογίας να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη συγκεκριμένη υπηρεσία. Τέλος, ίσως το πιο σημαντικό είναι ότι πρόκειται για ένα καθαρά Ευρωπαϊκό προϊόν που θα οδηγήσει στο επόμενο βήμα της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και θα αφορά ένα Ευρωπαϊκό σύστημα εκκαθάρισης. Βλέπουμε λοιπόν την Ευρώπη να ζυγνάζει στον τομέα των ηλεκτρονικών συναλλαγών, αφού πλέον λαμβάνει σοβαρά υπόψη όλες τις τεχνολογικές εξελίξεις και προσπαθεί να εκμεταλλευτεί όλα τα τεχνολογικά εργαλεία που διαθέτει ώστε να μπορεί να βοηθήσει τον τομέα των fintech να αναπτυχθεί πιο γρήγορα και πιο σταθερά. Αυτή η στροφή στην τεχνολογία θα φέρει στο Ευρωπαϊκό έδαφος μεγαλύτερες επενδύσεις, αφού θα διευκολύνει τον τρόπο που συναλλάσσομαστε μεταξύ μας. Η δεκαετία που έχουμε μπροστά μας θα είναι κομβικής σημασίας σε ό, τι αφορά την τραπεζική ψηφιακή μετάβαση.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Το City του Λονδίνου άντεξε στο Brexit

Παραμένει το σημαντικότερο χρηματοπιστωτικό κέντρο της Ευρώπης

Το **Λονδίνο** έχει υποστεί μεν πλήγμα ως παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό κέντρο εξαιτίας του Brexit, αλλά παραμένει το σημαντικότερο της Ευρώπης για τη μεγάλη πλειονότητα των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών.

Σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times υπογραμμίζει ότι πριν από ένα έτος, τον Ιανουάριο του 2021, όταν η Βρετανία είχε μόλις αποσχισθεί από την Ε.Ε., μεταφέρθηκαν μέσα σε μία ημέρα από το Λονδίνο σε χρηματιστήρια της Ε.Ε. συναλλαγές μετοχών ύψους 6 δισ. ευρώ.

Όπως τονίζει η βρετανική εφημερίδα, η κλίμακα της απόλειας φάνηκε τότε ενδεικτική του πλήγματος που επρόκειτο να υποστεί το City του Λονδίνου εξαιτίας του Brexit με την απώλεια επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας, που θα μεταφέρονταν σε ευρωπαϊκές μητροπόλεις όπως το Παρίσι, η Φρανκφούρτη και το Άμστερνταμ. Εναν χρόνο μετά, όμως, υπογραμμίζουν οι FT, η εικόνα δεν φαίνεται τόσο δραματική, καθώς το Λονδίνο διατηρεί σε μεγάλο βαθμό την πρωτοκαθεδρία στην Ευρώπη, ενώ η Ε.Ε. αγωνίζεται να εκπονήσει μια δική της νικηφόρο στρατηγική για να οικοδομήσει τις δικές της κεφαλαιαγορές.

Το Παρίσι

Σύμφωνα με την εταιρεία ερευνών EY, κάπου 25 μεγάλες εταιρείες χρηματοπι-

Δεν μεταφέρθηκαν παρά λιγότερες από 7.400 θέσεις εργασίας από το Λονδίνο στην Ε.Ε.

στωτικών υπηρεσιών έχουν ανακοινώσει τα σχέδιά τους να μεταφέρουν από το Λονδίνο σε άλλη μητρόπολη περιουσιακά στοιχεία αξίας 1,3 τρισ. στερλινών, ποσό αντιστοίχο των 1,6 τρισ. ευρώ περίπου. Το Παρίσι είναι από τις πόλεις που ωφελήθηκαν, καθώς η γαλλική πρωτεύουσα προσπαθεί να προσελκύσει τραπεζικά στελέχη και εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα με φοροαπαλλαγές και κίνητρα κάθε είδους. Έχει ήδη προσελκύσει 2.800 Βρετανούς υπαλλήλους από το δημοψήφισμα του 2016, σύμφωνα πάντα με τους υπολογισμούς της EY. Απασχολούνται για επί το πλείστον σε χρηματιστηριακές συναλλαγές, καθώς η Γαλλία έχει κεφαλαιοποιήσει την τεκνονομία των τραπεζών της στις αγορές παραγώγων. Ορισμένες αμερικανικές τράπεζες έχουν, άλλωστε, λιώσει το Παρίσι για έδρα τους στην Ε.Ε. Ανάμεσά τους η JPMorgan, που σχεδιάζει να αυξήσει το προσωπικό της στη Γαλλία από 250 σε 800 άτομα. Το 20% έως 30% των νέων θέσεων εργασίας θα αφορούν

Το **Λονδίνο** διεκπεραιώνει ακόμη την εκκαθάριση παραγώγων του ευρώ αξίας 90 τρισ. ευρώ, απασχολεί πάνω από 418.000 ανθρώπους στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και παραμένει κυρίαρχο στις συναλλαγές νομισμάτων, παραγώγων, εκκαθαρίσεων, ασφαλειών κ.λπ.

επενδυτικά funds, hedge funds όπως της Citadel, που έχει ανοίξει παράρτημα και έχει επεκτείνει την ομάδα της στο Παρίσι. Το Λονδίνο έχει, άλλωστε, χάσει την πρωτοκαθεδρία ως κύριο χρηματοπιστωτικό κέντρο της Ευρώπης σε ό,τι αφορά τις συναλλαγές μετοχών, που μεταφέρθηκαν στο Άμστερνταμ. Επίσης έχει μεταφερθεί από το Εοεξ στο Μπέργκαμο της Ιταλίας το Euronext, η μεγαλύτερη εταιρεία διαχείρισης χρηματιστηρίων της Ε.Ε.. Και βέβαια το Λονδίνο έχει χάσει την αγορά κρατικού χρέους της Ε.Ε. που το εγκατέλειψε μαζί με εκατοντάδες τραπεζικούς υπαλλήλους, πωλήσεις και συναλλαγές. Όπως όμως τονίζει η βρετανική εφημερίδα, το City του Λονδίνου παραμένει το πιο σημαντικό χρηματοπιστωτικό κέντρο

της Γηραιάς Ηπείρου σε ένα μεγάλο φάσμα δραστηριοτήτων. Ένα έτος μετά το Brexit το Λονδίνο διεκπεραιώνει ακόμη την εκκαθάριση παραγώγων του ευρώ αξίας 90 τρισ. ευρώ, απασχολεί πάνω από 418.000 ανθρώπους στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, παραμένει κυρίαρχο στις συναλλαγές νομισμάτων, παραγώγων, εκκαθαρίσεων, ασφαλειών κ.λπ. Σύμφωνα με την EY, δεν μεταφέρθηκαν παρά λιγότερες από 7.400 θέσεις εργασίας από το Λονδίνο στην Ε.Ε., όταν οι προβλέψεις μετά το δημοψήφισμα του 2016 μιλούσαν για πολλές δεκάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας που θα μετανάστευαν στην Ε.Ε. Επιπλέον το Λονδίνο παραμένει το κυριότερο κέντρο της Ευρώπης για την έκδοση μετοχών και τίτλων και το 2021 κατέγραψε την καλύτερη

χρονιά του από το 2007 και μετά. Στη διάρκεια του 2021 η Βρετανία τα πήγε καλύτερα από όσο περίμεναν πολλοί. Αντί να καταγράψει τη δραματική μεταφορά επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα και αντιστοίχων θέσεων εργασίας, την οποία είχαν προβλέψει πολλοί, το City αντιμετωπίζει μια αργή διαδικασία αποδυναμωσης που θα χρειαστεί πολλά χρόνια ή ενδεχομένως και δεκαετίες για να ολοκληρωθεί και να δημιουργήσει νέα δεδομένα. Οι FT υπογραμμίζουν πως οι προσπάθειες της Ε.Ε. να περιορίσει την εξάρτησή της από τη Βρετανία και να οικοδομήσει έναν χρηματοπιστωτικό τομέα αντίστοιχο του μεγέθους της οικονομίας της κινούνται με πολύ αργούς ρυθμούς και έως τώρα αποδεικνύονται ατελέσφορες

εν μέρει επειδή δεν υπάρχει η σωστή πολιτική από πλευράς των μεγάλων ευρωπαϊκών κυβερνήσεων. Οι Βρυξέλλες, για παράδειγμα, αναμένεται να επιβεβαιώσουν σύντομα ότι δεν μπορούν να διεκπεραιώσουν το συστημικές σημασίας και ευαισθησίας έργο της εκκαθάρισης παραγώγων αξίας τρισεκατομμυρίων εντός Ε.Ε. και δρομολογούν πλέον μια πολύ πιο σταδιακή διαδικασία, της οποίας ο στόχος είναι αβέβαιος. Μιλώντας στους FT, ο Κρις Γούλαρντ, πρώην στέλεχος της βρετανικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και νυν στέλεχος της EY, υπογραμμίζει πως βραχυπρόθεσμα η Βρετανία διατηρεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι της Ε.Ε. εξαιτίας της κλίμακας και της ρευστότητας των αγορών της.

Η πράσινη μετάβαση φέρνει πληθωρισμό, εκτιμά η Ιζαμπέλ Σνάμπελ της ΕΚΤ

Η **μετάβαση** στην πράσινη ενέργεια έρχεται σε σύγκρουση με άλλες προτεραιότητες της Ε.Ε., καθώς θα οδηγήσει σε περαιτέρω επιτάχυνση του πληθωρισμού. Στην εκτίμηση αυτή προέβη η Γερμανίδα Ιζαμπέλ Σνάμπελ, μέλος του Δ.Σ. της ΕΚΤ, σύμφωνα με την οποία η τράπεζα θα αναγκαστεί να αναθεωρήσει προς τα πάνω τις προβλέψεις της για τον πληθωρισμό εξαιτίας των προσαρτήσεων για μείωση των εκπομπών καυσαερίων και της μετάβασης στην πράσινη ενέργεια.

Μιλώντας στην Αμερικανική Οικονομική Ένωση, η κ. Σνάμπελ τόνισε πως «σε ένα περιβάλλον μεγάλων πλεονασμάτων αποταμίευσης και εν μέσω παρατεταμένων

Παρασκευά τα τελευταία στοιχεία για τον πληθωρισμό της Ευρωζώνης, που φέρουν τον δείκτη να έχει επιταχυνθεί τον Δεκέμβριο στο 5%. Πρόκειται για τον υψηλότερο ρυθμό που έχει σημειώσει ο πληθωρισμός σε όλη την ιστορία του ενιαίου νομίσματος από τη δημιουργία του. Η εξέλιξη περιπλέκει βέβαια τα πράγματα για την ΕΚΤ και τη βασική θέση της πως η άνοδος που έχουν σημειώσει οι τιμές τους τελευταίους μήνες αποτελεί παροδικό φαινόμενο, αντιστακτικά τις προσωρινές παρενέργειες της πανδημίας, όπως το «έμφραγμα» στην εφοδιαστική αλυσίδα και την ενεργειακή κρίση, και πρόκειται να εκλείψει σύντομα. Στις τελευταίες προβλέψεις της για την οικονομία της Ευρωζώνης, η ΕΚΤ βλέπει τον πληθωρισμό να κυμαίνεται στο 3,2% στη διάρκεια του έτους, για να υποχωρήσει κάτω του στόχου του 2% και συγκεκριμένα στο 1,8% το επόμενο έτος και το 2024. Όπως, όμως, υπογράμμισε η κ. Σνάμπελ, «περιβάλλει πολύ μεγάλη αβεβαιότητα» μία από τις τεχνικές φύσεως υποθέσεις στις οποίες βασίζονται οι προβλέψεις της ΕΚΤ και αφορά το πώς θα διαμορφωθούν οι τιμές της ενέργειας. «Η υποχώρηση του γενικού πληθωρισμού σε επίπεδα κάτω του στόχου του 2% στα τέλη του χρονικού ορίζοντα που εξετάζουμε βασίζεται στην υπόθεση πως το 2023 και το 2024 το κόστος της ενέργειας δεν θα αποτελεί επιβαρυντικό παράγοντα για τον πληθωρισμό», τόνισε σχετικά η κ. Σνάμπελ.

Όπως υπογράμμισε, αυτό σημαίνει πως «αρκεί να μείνουν οι τιμές του πετρελαίου στα επίπεδα στα οποία βρίσκονταν τον Νοέμβριο του περασμένου έτους για να φτάσει ο πληθωρισμός στον στόχο του 2% το 2024». Η Γερμανίδα οικονομολόγος προσέθεσε επίσης πως ο φόρος στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, του είδους που προτείνει η Ε.Ε., διαφέρει σημαντικά από μια αιφνιδιαστική έλλειψη πετρελαίου, για παράδειγμα, και ενδεχομένως συνδυάζεται καλά με τον «ήπια θετικό αντίκτυπο» που μπορεί με τη σειρά του να αναγκάσει την ΕΚΤ να παρέμβει για να διατηρήσει τη σταθερότητα των τιμών.

Η Ε.Ε. φιλοδοξεί να αναδειχθεί μέχρι το 2050 στην πρώτη γεωγραφική ζώνη στον κόσμο με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα και προβλέπει αυτόν τον στόχο της στη λεγόμενη Πράσινη Συμφωνία. Πρόκειται για έναν από τους κεντρικούς πυλώνες του Ταμείου Ανάκαμψης, όπως έχει γίνει γνωστός ο προϋπολογισμός των επόμενων επτά ετών.

Το μυστικό για το ρεκόρ πωλήσεων της Tesla

Του **JACK EWING**
THE NEW YORK TIMES

Για μεγάλο διάστημα το παρελθόν έτος οι μεγάλες και εδραιωμένες αυτοκινητοβιομηχανίες, όπως οι General Motors και Ford, λειτουργούσαν σε διαφορετική πραγματικότητα από εκείνη της Tesla, που κατασκευάζει αποκλειστικώς ηλεκτρικά οχήματα. Οι πρώτες αναγκάστηκαν να κλείσουν το ένα εργοστάσιο μετά το άλλο, ορισμένες φορές και για μήνες, λόγω των ελλείψεων σε ημιαγωγούς, αφήνοντας άπραγες τις αντιπροσωπείες τους και εκτινάσσοντας τις τιμές των προϊόντων τους. Ωστόσο, η Tesla εξα-

Η εταιρεία του Μασκ κατασκευάζει όσο το δυνατόν περισσότερα τμήματα ενός αυτοκινήτου μόνη της.

σφάλισε ρεκόρ πωλήσεων το ένα μετά το άλλο τρίμηνο, ενώ ολοκλήρωσε το 2021 έχοντας πουλήσει σχεδόν διπλάσια αμάξια από όσα το 2020, μένοντας αλώβητη από την κρίση που έπληξε όλο τον κλάδο. Η ικανότητά της να μπορεί να επινοεί τρόπους για να συγκεντρώνει τα ζωτικής σημασίας εξαρτήματα σωφώς και έχει μεγαλύτερη σημασία από τις πωλήσεις ενός έτους. Υποδηλώνει ότι η εταιρεία, και πιθανώς και άλλες νεοπαγείς αυτοκινητοβιομηχανίες, μπορεί να α-

Η **Tesla** ολοκλήρωσε το 2021 έχοντας πουλήσει σχεδόν διπλάσια αμάξια από όσα το 2020, μένοντας αλώβητη από την κρίση που έπληξε όλο τον κλάδο.

πειλήσει την κυριαρχία γιγάντων τύπου Volkswagen και GM πολύ πιο γρήγορα και βίαια από ό,τι στελέχη του κλάδου και πολιτικοί μπορούν να συνειδητοποιήσουν. Και αυτό θα συμβάλει στην περυσία των ρύπων, οι οποίοι προκαλούν την κλιματική αλλαγή, εκθρονίζοντας γρηγορότερα τα βενζινοκίνητα οχήματα. Παράλληλα, βέβαια, θα προκληθεί βλάβη σε εκατομμύρια εργαζομένους, χιλιάδες προμηθευτές και πολυάριθμες τοπικές και εθνικές κυβερνήσεις, οι οποίες βα-

σίζονται στην παραδοσιακή μέθοδο κατασκευής αμαζιών για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ίδρυση επιχειρήσεων και τη συγκέντρωση εσόδων.

Η καλιφορνέζικη εταιρεία και ο αιγιματικός διευθύνων σύμβουλός της, Ελον Μασκ, δεν έχουν πει παρά ελάχιστα για το πώς κατόρθωσαν να σημειώσουν αυτήν την πρόοδο. Τώρα καθίσταται σαφές το ότι απλώς η Tesla διαθέτει υψηλού βαθμού έλεγχο στην τεχνολογία της και στη δική της προμηθευτική αλυσίδα.

Φάνηκε, λοιπόν, πως μπόρεσε να προβλέψει την πορεία της ζήτησης καλύτερα από εταιρείες του κλάδου, οι οποίες κατασκευάζουν πολύ περισσότερα αμάξια από εκείνη. Ανταγωνιστές της εξεπλήγησαν από το πόσο γρήγορα ανέκαμψε η διεθνής αγορά αυτοκινήτου μετά τη δραστική κάμψη στις απαρχές της πανδημίας, οπότε δεν είχαν παραγγείλει τόσα οχήματα ούτε επαρκή εξαρτήματα ούτε ημιαγωγούς. Η Tesla, τώρα, όταν δεν μπορούσε να παραλάβει τους ημιαγωγούς που υπολόγιζε, αγόραζε εκείνους που ήταν διαθέσιμοι τη δεδομένη στιγμή και αναπροσάρμοζε αναλόγως το λογισμικό της. Οι μεγαλύτερες αυτοκινητοβιομηχανίες, όμως, δεν καθίστατο δυνατόν να το κάνουν διότι εξαρτώνταν από εξωτερικούς προμηθευτές για το μεγαλύτερο μέρος της τεχνολογίας τους στο λογισμικό και στην πληροφορική. Σε πολλές περιπτώσεις, επιπλέον, οι αυτοκινητοβιομηχανίες στερούνταν διαπραγματευτικών δεξιοτήτων. Μόλις πριν από λίγα χρόνια οι αναλυτές θεωρούσαν πως η εμμονή του Ελον Μασκ να κάνει την εταιρεία του να κατασκευάζει όσο το δυνατόν περισσότερα τμήματα ενός αυτοκινήτου μόνη της ήταν ένας από τους βασικούς λόγους που δυσκολευόταν να αυξήσει την παραγωγή της. Ωστόσο, σήμερα η επιλογή αυτής της στρατηγικής φαίνεται πως, εντέλει, τον δικαιώνει.

«Βουτιά» 12% για το bitcoin στις αρχές του '22

Τη **χειρότερη** πορεία στα 13 χρόνια της ιστορίας του σημειώνει το σημαντικότερο από τα κρυπτονομίσματα, το bitcoin, τις πρώτες ημέρες του νέου έτους. Έχει καταγράψει πτώση στις πέντε τις έξι πρώτες συνεδριάσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι αθροιστικά έχει σημειώσει απώλειες της τάξης του 12%, που είναι και το υψηλότερο ποσοστό πτώσης του των τελευταίων 10 ετών.

Η πτωτική τάση είναι γενικότερη στα κρυπτονομίσματα, καθώς σε ανάλογη πορεία βρίσκεται και το δεύτερο σε μέγεθος και δημοτικότητα, το ether, που επίσης υποχωρεί σημαντικά. Παράλληλα ο ευρύτερος δείκτης της Bloomberg για τα κρυπτονομίσματα, ο Galaxy Crypto, σημειώνει επίσης πτώση για τέταρτη συνεπτή ημέρα.

Μιλώντας στο Bloomberg, ο Τζέι Χάφφιλντ, επικεφαλής της Infrastructure Capital Advisors, εξέφρασε την εκτίμησή πως «τα κρυπτονομίσματα θα εξακολουθήσουν να δέχονται πτώσεις όσο η Federal Reserve θα περιορίζει τη ρευστότητα».

Αναλυτές εκτιμούν πως «τα κρυπτονομίσματα θα εξακολουθήσουν να δέχονται πτώσεις όσο η Federal Reserve θα περιορίζει τη ρευστότητα».

Γενικότερη η πτωτική τάση για τα κρυπτονομίσματα, σε ανάλογη πορεία και το δεύτερο σε μέγεθος, ether.

Προέβλεψε μάλιστα μια εξαιρετικά μεγάλη υποχώρηση του bitcoin, που κατά τη γνώμη του θα βρίσκεται κάτω από τις 20.000 στα τέλη του έτους. Υπενθυμίζεται πως το bitcoin έκανε την εμφάνισή του ως αντικείμενο διαπραγματεύσεως το 2009 στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008. Εκείνη την εποχή, όμως, το περιέβαλε άγνοια – τόσο το ίδιο όσο και τον δημιουργό ή τους δημιουργούς του. Σύμφωνα με τον Μάικ ΜακΓκλάουν, αναλυτή της Bloomberg Intelligence, το δημοφιλές κρυπτονομίσμα αποτελεί πλέον το βαρόμετρο που μετρά τη διάθεση των επενδυτών για ανάληψη κινδύνου, σε μια περίοδο που οι κεντρικές τράπεζες αυξάνουν ή σχεδιάζουν να αυ-

ξήσουν τα επιτόκια και επισπεύδουν τον ρεαλισμό των προγραμμάτων αγοράς ομολόγων, μειώνοντας τη ρευστότητα στην αγορά. Όπως τονίζει, μεταξύ άλλων, «η επιβολή περιοριστικής πολιτικής έχει αντίκτυπο στη διάθεση των επενδυτών για ανάληψη κινδύνου, καθώς η ορισονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ περιορίζει τη ρευστότητα στην αγορά. Οι πιο επισημαίες επενδύσεις, όπως για παράδειγμα οι μη κερδοφόρες εταιρείες και τα κρυπτονομίσματα, επηρεάζονται σε μεγαλύτερο βαθμό από όσο επιηρεάζεται η υπόλοιπη αγορά». Σημειώτεται ότι η υποχώρηση του bitcoin και γενικότερα των κρυπτονομισμάτων έπεται μιας χρονιάς στη διάρκεια της οποίας τα κρυπτονομίσματα σημείωσαν θεαματική άνοδο. Ειδικότερα, το bitcoin σημείωσε άνοδο 60% κυρίως χάρη στην απόφαση ορισμένων θεσμικών επενδυτών να τοποθετηθούν στη νέα επένδυση και δευτερευόντως επειδή μερίδα των επενδυτών το αντιμετωπίζει ως ασφαλές καταφύγιο έναντι του πληθωρισμού.

Τα **τελευταία** στοιχεία για τον πληθωρισμό της Ευρωζώνης φέρουν τον δείκτη να έχει επιταχυνθεί τον Δεκέμβριο στο 5%.

Σύμφωνα με το μέλος του Δ.Σ., η τράπεζα θα αναγκαστεί να αναθεωρήσει προς τα πάνω τις προβλέψεις της.

προβλήματων στην εφοδιαστική αλυσίδα, η πράσινη μετάβαση ενδεχεται να διατηρήσει τον πληθωρισμό σε υψηλά επίπεδα για περισσότερο από όσο είχαμε εκτιμήσει». Προσέθεσε, μάλιστα, πως ενδέχεται να αλλάξουν έτσι οι προσδοκίες της αγοράς για την πορεία του πληθωρισμού και να αναγκαστεί, έτσι, η ΕΚΤ να προχωρήσει σε αναθεώρηση των προβλέψεών της αλλά και να δράσει αναλόγως. Οι δηλώσεις της Γερμανίδας οικονομολόγου έπονται του αιφνιδιασμού που προκάλεσαν την

ΑΝΑΛΥΣΗ

Επενδύσεις στη στεριά
από ναυτιλιακέςΤου **ED CROPLEY / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Οι κολοσσοί της ναυτιλίας κατευθύνονται εκεί που πρέπει για να ελλειμνιστούν, αλλά όχι με την κυριολεξία του όρου. Ομίλοι όπως η δανική A.P. Moller-Maersk και η γερμανική Hapag-Lloyd έχουν εξασφαλίσει πολύ υψηλές αποτιμήσεις της αξίας τους και αυτό χάρη στο ότι το τελευταίο δωδεκάμηνο οι ναύλοι μεταφοράς εμπορευμάτων έχουν εκτιναχθεί σε υψηλότερα επίπεδα. Το πώς θα χρησιμοποιήσουν τον πακτώλο ρευστού που αποκόμισαν μπορεί να απαντηθεί από το ότι στρέφονται στις επιγείες ανταγωνιστριές τους, οι οποίες έχουν δραστηριότητες στη διαχείριση συστημάτων προμηθευτικής αλυσίδας, και τις αγοράζουν. Επιπλέον, τα έσοδα που συσσωρεύουν οι ναυτιλιακές θα τους χρησιμεύσουν

Η συνένωση θαλάσσιων και επίγειων υπηρεσιών μεταφοράς εμπορευμάτων θα συμβάλει στην περικοπή κόστους.

ως ένας μηχανισμός προστασίας έναντι μελλοντικών κρίσεων στο σύστημα τροφοδοσίας. Η αναταραχή που προκάλεσε η πανδημία έχει λειτουργήσει ευμενώς για τον κλάδο της ναυτιλίας. Τα υποστηρικτικά μέτρα των κυβερνήσεων, όπως λόγου χάρη οι επιταγές που εστάλησαν απευθείας στα νοικοκυριά των Ηνωμένων Πολιτειών, πυροδότησαν τη φρενίτιδα των καταναλωτών να ξεδεύσουν. Οι ναύλοι μεταφοράς διογκώθηκαν και είναι εμφανής η πορεία τους. Τον Σεπτέμβριο, για μεταφορά ενός εμπορευματοκιβωτίου από την Κίνα στη Νέα Υόρκη το κόστος ανερχόταν σε 22.000 δολάρια, πti οκτώ φορές περισσότερο από ό,τι το 2019. Αυτό οδήγησε στην αύξηση των εσόδων των ναυτιλιακών. Ο κορυφαίος όμιλος σε διεθνή κλί-

μακας της Maersk αναμένεται πως το 2021 θα εμφανίσει προ φόρων κέρδη τριπλάσια από όσο το 2020, τα οποία θα υπερσκελίσουν τα 23 δισ. δολάρια, σύμφωνα με προβλέψεις αναλυτών που έχει συγκεντρώσει η εταιρεία δε-δομένων της Refinitiv. Ο δανικός όμιλος, ο οποίος στα μέσα Δεκεμβρίου είχε αποτιμηθεί στα 59 δισ. δολάρια, πιθανόν να έχει σε καθαρό ρευστό το 2022 κεφάλαια της τάξεως των 17 δισ. δολαρίων. Ίσως το σύνθετες για τον συγκεκριμένο κλάδο θα ήταν ο διευθύνων σύμβουλος της Maersk, Σόρεν Σκου, να δαπανήσει αφειδώς χρήματα στην απόκτηση ακόμα μεγαλύτερων δεξαμενοπλοίων. Ωστόσο, η συμ-φόρηση που δημιουργήθηκε στη διώρυγα του Σουέζ τον Μάρτιο δείχνει ξεκάθαρα τους κινδύνους που απορρέουν από το πλεονάζον φορτίο, ενώ και η έλλειψη περισσότερων νέων δεξαμενοπλοίων σε ορίζοντα τριών ή τεσσάρων ετών ίσως να δημιουργήσει υπερβολικά μεγάλη ζήτηση για χώρο εμπορευματοκιβωτίων, υπονομεύοντας τις τιμές των ναύλων αλλά και τα περιθώρια κερδών των ναυτιλιακών επιχειρήσεων. Μια πιο έξυπνη κίνηση θα ήταν να γίνουν επενδύσεις στην αθέατη μετακίνηση εμπορευματοκιβωτίων από τον λιμένα στους καταναλωτές. Η δανική εταιρεία DSV, η οποία δραστηριοποιείται στη ναυτιλία και στη μεταφορά φορτίων, εξαγόρασε τη μονάδα διαχείρισης συστημάτων τροφοδοσίας της κουβέιτιανής Agility Public Warehousing τον Απρίλιο αντί 4,1 δισ. δολαρίων για έναν παρόμοιο λόγο. Με το ίδιο σκεπτικό, δηλαδή της αθέατης μετακίνησης, κινήθηκαν αυτόν τον μήνα η γαλλική CMA CGM και η δανική Maersk. Ο αμερικανικός όμιλος CH Robinson Worldwide, που ειδικεύεται στην επίγεια μεταφορά και αποτιμάται στα 13 δισ. δολάρια, θα είναι ακόμα μία επιλογή εξαγοράς, όπως και ο ελβετικός κολοσσός της Kuehne und Nagel των 34 δισ. δολαρίων.

Η συνένωση των θαλάσσιων και των επίγειων υπηρεσιών μεταφοράς εμπορευμάτων κάτω από μία στέγη θα συμβάλει στην περικοπή κόστους, ενώ θα διευκολύνει τους ομίλους να χαρτογραφίσουν ένα σενάριο διαφυγής εάν στο μέλλον υπάρξει συμ-φόρηση στο σύστημα της τροφοδοτικής αλυσίδας. Αλλωστε θα μπορούσαν να γίνουν επενδύσεις και υψηλότερη κρέση για την ταχύτερη μεταφορά. Η εταιρεία ανεμογεννητριών Vestas Wind Systems, η οποία κατέβαλε προσπάθειες να παραλάβει εξαρτήματα μέσα στη χρονιά, μόλις υπέγραψε σχετική συμφωνία με τη Maersk.

Η διεθνής οικονομία θα σπάσει το φράγμα των \$100 τρισ. το '22

Υφεση ξανά το 2023 ή το 2024 εάν δεν ελεγχθεί ο πληθωρισμός, λέει το CEBR

Η παγκόσμια οικονομία θα υπερβεί για πρώτη φορά τα 100 τρισ. δολάρια το επόμενο έτος, δύο χρόνια νωρίτερα από όσο είχε αρχικά προβλεφθεί. Κύριος μοχλός ανάπτυξης στον οποίο οφείλει αυτή την επιτάχυνση της μεγέθυνσης θα είναι η συνεχής ανάκαμψη που γνωρίζει η παγκόσμια οικονομία από την ύφεση της πανδημίας. Ο πληθωρισμός αποτελεί πάντως απειλή και μπορεί να τη βυθίσει σε νέα ύφεση στο εγγύς μέλλον, αν εξακολουθήσει να επιταχύνεται.

Αυτές είναι σε γενικές γραμμές οι εκτιμήσεις του Κέντρου Οικονομικών και Επιχειρηματικών Ερευνών (CEBR) όπως παρουσιάζονται στην επίσημη έκθεσή του για την παγκόσμια οικονομία, στην οποία προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι η οικονομία της Ελλάδας θα υπερβεί τα προ πανδημίας επίπεδα το 2022, χωρίς, ωστόσο, να επιχειρεί ακριβή πρόβλεψη. Σε ό,τι αφορά την πορεία της ελληνικής οικονομίας το 2021, οι εκτιμήσεις του CEBR

Η οικονομία της Ελλάδας θα υπερβεί τα προ πανδημίας επίπεδα το επόμενο έτος, εκτιμά το Κέντρο Οικονομικών και Επιχειρηματικών Ερευνών.

αποκλίνουν κάπως από εκείνες του ΔΝΤ και άλλων διεθνών οργανισμών, καθώς υπολογίζει πως σημείωσε ανάπτυξη 6,5%. Παράλληλα υπογραμμίζει πως το δημόσιο χρέος της Ελλάδας μειώθηκε στο 206,7% του ΑΕΠ από το 211,2% στο οποίο έφτασε το 2020, αλλά θα εξακολουθήσει να αποτελεί μείζον πρόβλημα για την κυβέρνηση ενώ θα προσπαθεί να το περιορίσει και παράλληλα να στηρίξει την οικονομία.

Η εν λόγω δεξαμενή σκέψης, που έχει έδρα το Λονδίνο, υπογραμμίζει πως αν επιμείνει ο πληθωρισμός, οι πολιτικές ηγεσίες θα δυσκολευθούν πολύ να θωρακίσουν τις οικονομίες τους και να αποφύγουν μια νέα διολίσθηση σε ύφεση. Μιλώντας στο Bloomberg, ο Ντάγκλας Μακ Γουίλιαμς, αντιπρόεδρος του CEBR, επισμαίνει πως «το σημαντικότερο θέμα για τη δεκαετία του 2020 θα είναι το πώς θα αντιμετωπίσουν οι οικονομίες τον πληθωρισμό». Όπως διευκρινίζει ο ίδιος, υπάρχει η ελπίδα πως με μια συγκριτικά ήπια επιβολή πιο περιοριστικής πολιτικής θα ελεγχθεί η κατάσταση, «διαφορετικά ο κόσμος πρέπει να προετοιμαστεί για

«Εάν επιμείνει ο πληθωρισμός, οι πολιτικές ηγεσίες θα δυσκολευθούν πολύ να θωρακίσουν τις οικονομίες τους και να αποφύγουν μια νέα διολίσθηση σε ύφεση», εκτιμά Ντάγκλας Μακ Γουίλιαμς, αντιπρόεδρος του CEBR, τονίζοντας ότι «το σημαντικότερο είναι το πώς θα αντιμετωπίσουν οι οικονομίες τον πληθωρισμό».

νέα ύφεση το 2023 ή το 2024». Οι προβλέψεις του CEBR συνάδουν με εκείνες του ΔΝΤ, που επίσης εκτιμά ότι αν υπολογιστεί σε δολάρια και με τις τρέχουσες τιμές το παγκόσμιο ΑΕΠ θα υπερβεί τα 100 τρισ. δολάρια το 2022.

Η Κίνα

Παράλληλα, σύμφωνα με το CEBR, η οικονομία της Κίνας θα χρειαστεί τελικά περισσότερο χρόνο από όσο είχε αρχικά εκτιμηθεί για να υπερβεί την αμερικανική οικονομία. Η κινεζική οικονομία θα αναρριχηθεί

στην πρώτη θέση στην κατάταξη των μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου, εκτοπίζοντας τις ΗΠΑ το 2030. Θα καθυστερήσει εν ολίγοις δύο χρόνια σε σύγκριση με την πρόβλεψη της αντίστοιχης έκθεσης του περασμένου έτους.

Το CEBR εκτιμά, πάντως, πως θα υπάρξουν σύττομα και άλλες ενδιαφέρουσες ανατροπές στις σχέσεις μεταξύ των μεγάλων οικονομιών, καθώς στη διάρκεια του νέου έτους η οικονομία της Ινδίας, δεύτερη μετά την Κίνα ασιατική οικονομία, θα υπερβεί τη Γαλλία και το αμέσως επόμενο έτος θα αφήσει πίσω της και τη Βρε-

τανία, ανακτώντας τη θέση της ως έκτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο.

Η Γερμανία

Σε ό,τι αφορά τη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης, τη Γερμανία, το CEBR προεξοφλεί πως θα υπερβεί την Ιαπωνία το 2033 και ένα χρόνο αργότερα, το 2034, η Ινδονησία θα καταλάβει την έκτη θέση ανάμεσα στις μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη. Η Ρωσία, τέλος, πρόκειται να ενταχθεί ανάμεσα στις 10 μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου μέσα στο 2036. Bloomberg, Reuters, CEBR

Μοντέλο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης αναζητεί η Βαρκελώνη

Η Βαρκελώνη ήταν η πόλη που υποδέχθηκε τους περισσότερους επισκέπτες στον κόσμο το 2019, ήτοι 12 εκατομμύρια τουρίστες. Εκτοτε μεσολάβησε η πανδημία, η οποία όμως δεν έβαλε στον «πάγο» τα σχέδια για την επέκταση του αεροδρομίου Ελ Πιράτ της Βαρκελώνης, όπως αναφέρει η Deutsche Welle. Η διεύθυνση του αεροδρομίου και ο δήμος Βαρκελώνης ευελπιστούν ότι αυτή η επέκταση, η οποία κοστολογείται στο 1,7 δισ. ευρώ, θα συμβάλει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστικών αναγκών της πόλης.

Η Βαρκελώνη ήταν η πόλη που υποδέχθηκε τους περισσότερους επισκέπτες στον κόσμο το 2019.

Ωστόσο, έντονη ήταν η αντίδραση περιβαλλοντικών οργανώσεων και ορισμένων πολιτικών, οι οποίοι θεωρούν ότι οποιαδήποτε επέκταση του αεροδρομίου δεν είναι βιώσιμη, αλλά επιζήμια για το περιβάλλον. Οι πολέμιοι του νέου σχεδιασμού θεωρούν πως αντικείται και στο «πράσινο προφίλ», που προβάλλει προς τα έξω η πρωτεύουσα της Καταλονίας. Το 2011 η Βαρ-

κελώνη ήταν η πρώτη πόλη που έλαβε πιστοποίηση για τις δεσμεύσεις της στον τομέα του βιώσιμου τουρισμού και της προστασίας της βιόσφαιρας.

Ο Αλεχάντρο Γκονζάλες, ένας εκ των πολλών ακτιβιστών που εναντιώνονται σθεναρά στα σχέδια επέκτασης του αεροδρομίου, αναφέρει: «Είμαστε αντίθετοι, διότι θα συμβάλουν στην αύξηση της εναέριας κίνησης. Το ζήτημα είναι πόσους τουρίστες μπορεί να αντέξει η κοινωνία της Βαρκελώνης. Η περιβαλλοντική επιβάρυνση θα είναι μεγάλη, ενώ περισσότεροι άνθρωποι θα αναγκαστούν να αφήσουν τα σπίτια τους». Σύμφωνα, πάντως, με στοιχεία του Παρατηρητήριου για τον Τουρισμό της Βαρκελώνης, το 2020 αυξήθηκε ο αριθμός των τουριστών που επέλεξαν να μείνουν εκτός της πόλης, γεγονός που δείχνει ότι οι προσπάθειες του δήμου για αποσυμφόρηση του αστικού κέντρου είχαν επιτυχία. Αδιαμφισβήτητα, η Βαρκελώνη προσπαθεί από τη δεκαετία του 1990 να επιτύχει στον τομέα του βιώσιμου τουρισμού.

Αν και έλαβε τη σχετική πιστοποίηση μόλις το 2011, ο δήμος συνεχίζει τις προσπάθειες, πλέον έχοντας περισσότερο στραμμένη την προσοχή του στους στόχους του 2030 του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Θετικό παράδειγμα βιώσιμου τουρισμού αποτελεί το ξενοδοχείο Andante, στην καρδιά του τουριστικού κέντρου της Βαρκελώνης και ελάχιστα μακριά από τον διάσημο εμπορικό δρόμο Λας Ράμπλας, όπως αναφέρει η DW.

Το ξενοδοχείο διαθέτει έξι ηλιακά πάνελ. Όπως επισμαίνει ο διευθυντής του, Πάμπλο Μπόφι, «εμείς ακολουθούμε τις αρχές της παγκόσμιας χάρτας για τον βιώσιμο τουρισμό και έχουμε κτίσει το ξενοδοχείο μας με πιστοποιημένα και ανακυκλωμένα υλικά».

Στο μεταξύ, γύρω στα 260 σε σύνολο 400 ξενοδοχείων στη Βαρκελώνη έχουν πλέον δεσμευθεί να τηρούν τους όρους του βιώσιμου τουρισμού. Όσο για την επέκταση του αεροδρομίου, προς το παρόν έχει αναβληθεί ύστερα από δικαστική απόφαση.

121 δισ. δολάρια προσείλκυσαν οι ευρωπαϊκές startups το 2021

Σχεδόν τριπλάσια τα επενδυτικά κεφάλαια που συγκέντρωσαν σε σύγκριση με το 2020

Εντυπωσιακή αύξηση παρατηρείται στα επενδυτικά κεφάλαια που συγκεντρώνουν φέτος οι ευρωπαϊκές νεοφυείς εταιρείες, σύμφωνα με τη σχετική έκθεση της εταιρείας καινοτομικών επενδυτικών κεφαλαίων Atomico, τα οποία φθάνουν τα 121 δισ. δολάρια και είναι σχεδόν τριπλάσια από τα 41 δισ. του 2020. Πρόκειται για την πρώτη φορά που ευρωπαϊκές νεοφυείς μονάδες στη Γηραιά Ηπειρο έχουν συρρεύσει μέσα σε ένα και μόνο έτος άνω των 100 δισ. δολαρίων. Και αυτό φανερώνει το ολόενα και αυξανόμενο ενδιαφέρον των επενδυτών

Η Γηραιά Ηπειρος φιλοξενεί 321 εταιρείες «μονόκερους», εκ των οποίων οι 98 συγκροτήθηκαν φέτος.

για την ταχέως αναπτυσσόμενη υψηλή τεχνολογία εκεί, όπως αναφέρει σε σχετικό του δημοσίευμα το αμερικανικό ενημερωτικό δίκτυο CNBC. «Αυτή η χρονιά είναι καθοριστική για τον κλάδο της υψηλής τεχνολογίας στην Ευρώπη», παρατηρεί ο Τομ Γουεράνιερ, διευθυντής μελετών στην Atomico. «Πιστεύω πως αυτό που μας λένε οι αριθμοί είναι πως ο ευρωπαϊκός κλάδος υψηλής τεχνολογίας δημιουργεί αποδόσεις για τους επενδυτές πιο γρήγορα από ποτέ».

Η συνολική αξία των νεοφυών εταιρειών, όπως αναφέρεται στην τελευταία έκθεση των κεφαλαίων Atomico, τόσο των εισηγμένων όσο και των μη, έχει πρώτη φορά φέτος

Η συνολική αξία των νεοφυών εταιρειών στην Ευρώπη, τόσο των εισηγμένων όσο και των μη, έχει πρώτη φορά φέτος ξεπεράσει τα 3 τρισ. δολάρια.

ξεπεράσει τα 3 τρισ. δολάρια. «Χρειάστηκε να περάσουν δεκαετίες για να έχουμε σε χρηματοπιστωτική αξία το πρώτο τρισεκατομμύριο δολάρια από τον ευρωπαϊκό κλάδο υψηλής τεχνολογίας», επισμαίνει ο κ. Γουεράνιερ. «Ο στόχος επιτεύχθηκε μόλις πριν από τρία χρόνια, τον Δεκέμβριο

του 2018, και μετά σε διάστημα δύο ετών φθάσαμε τα 2 τρισεκατομμύρια δολάρια και φέτος τα 3». Μάλιστα, το τελευταίο τρισεκατομμύριο προσετέθη σε περίοδο οκταμήνου. Σήμερα η Γηραιά Ηπειρος φιλοξενεί 321 εταιρείες «μονόκερους», εκ των οποίων οι 98 συγκροτήθηκαν φέτος. Και οι εταιρείες

αυτές έλαβαν τον τίτλο του «μονόκερου» διότι εκάστη αποτιμάται τουλάχιστον 1 δισ. δολάρια. Πέραν των προαναφερθεισών, λειτουργούν και άλλες 26, οι οποίες αποτιμώνται σε 10 δισ. δολάρια και πλέον αποκλειστικά «δεκάκεροι», και σε αυτές συγκαταλέγονται οι Klarna, Revolut και Checkout.com. Επιπλέον, ο κ. Γουεράνιερ διευκρίνισε ότι οι τεχνολογικές νεοφυείς μονάδες ευνοήθηκαν ιδιαίτερα από το γεγονός ότι, διαρκούσης της πανδημίας, οι καταναλωτές στράφηκαν μαζικά σε διαδικτυακές υπηρεσίες και εξυπηρέτηση.

Συν τοις άλλοις, στον κλάδο της υψηλής τεχνολογίας στην Ευρώπη υπάρχει αναγκαιότητα ταλέντων από την προηγουμένη επιτυχημένη εταιρεία στην επόμενη, γεγονός που εν μέρει εξηγεί και τη ζωρή ανάπτυξή του. «Οι άνθρωποι από τη μια γενιά επιχειρήσεων μετακινούνται σε εκείνες οι οποίες πρόκειται να διαμορφώσουν την επόμενη, είτε με το να τις ιδρύουν, είτε με το να τις συγκροτούν, είτε με το να επενδύσουν σε αυτές», τονίζει ο κ. Γουεράνιερ. Εξάλλου, το τρέχον έτος θεωρείται έτος-ρεκόρ και για συγχωνεύσεις, εξαγορές και για αρχικά δημόσια έγγραφα για διάθεση μετοχών του κλάδου της τεχνολογίας και της ψηφιακής οικονομίας στην Γηραιά Ηπειρο.

Μετάξύ των πιο αξιοσημείωτων επιχειρηματικών κινήσεων, τέλος, αναφέρονται η εισαγωγή της εταιρείας χρηματοπιστωτικής τεχνολογίας Wise και η πώληση της φινλανδικής εταιρείας διανομής φαγητού Wolt στην αμερικανική ανταγωνιστριά της DoorDash αντί 8,1 δισ. δολαρίων.

Το όραμα

Ανακοινώνοντας τη μετονομασία του Facebook σε Meta προ ολίγων μηνών, ο Μαρκ Ζούκερμπεργκ εξήγησε πώς οραματίζεται τη μετεξέλιξη του στο μετα-σύμπαν που «θα είναι ο διάδοχος του Ιντερνέτ των κινητών και θα μας δώσει τη δυνατότητα να είμαστε παρόντες σαν να βρισκόμαστε εκεί με άλλους ανθρώπους αδιακρίτως του πόσο μακριά είμαστε στην πραγματικότητα».

Υπεραισιοδοξία

Ενδεικτική της υπεραισιοδοξίας που χαρακτηρίζει τους επενδυτές οραματιστές των σύγχρονων τεχνολογιών ήταν η πεποίθηση που είχε από το 2016 ο ιδρυτής της Tesla, Ελον Μασκ, πως «όσα οχήματα φεύγουν από το εργοστάσιό της διαθέτουν ήδη πλήρως την τεχνολογία για αυτονομία πέμπτου επιπέδου», δηλαδή ήταν πλήρως αυτοκινούμενα. Ακολούθησαν ατυχήματα και μηνύσεις εναντίον της καινοτόμου αυτοκινητοβιομηχανίας.

Η υλοποίηση

Σε ό,τι αφορά το πόσος χρόνος χρειάζεται για να υλοποιηθούν πραγματικά όσα υποσχονται οι νέες καινοτόμοι τεχνολογίες, είναι αποκαλυπτική η δήλωση του ιδρυτή της Microsoft, Μπιλ Γκέιτς, ότι «οι περισσότεροι άνθρωποι πειραματίζονται φέτος προσπαθώντας να κατασκευάσουν μικρότερες συσκευές που να μπορούν να φορεθούν και να συγκεντρώνουν πολύ σημαντικές πληροφορίες για την υγεία μας και τη φυσική μας κατάσταση».

Τα έξυπνα ρολόγια και η έκρηξη επενδύσεων στη βιομηχανία της ηλεκτροκίνησης

Τα αξεσουάρ φυσικής κατάστασης όπως το Apple Watch και το Fitbit, που βοηθούν στην ανίχνευση των κινήσεων και των παλμών της καρδιάς, γίνονται όλο και πιο δημοφιλή. Έτσι, οι εταιρείες τεχνολογίας πειραματίζονται φέτος προσπαθώντας να κατασκευάσουν μικρότερες συσκευές που να μπορούν να φορεθούν και να συγκεντρώνουν πολύ σημαντικές πληροφορίες για την υγεία μας και τη φυσική μας κατάσταση.

Η εταιρεία τεχνολογίας υγείας Oura παρουσίασε προσφάτως νέο μοντέλο της που έχει ενσωματωμένους αισθητήρες και ανιχνεύει μετρήσεις όπως η θερμο-

κρασία του σώματος, προκειμένου να προβλέψει με ακρίβεια τον κύκλο γονιμότητας των γυναικών. Προ μηνός μια άλλη εταιρεία παρουσίασε μια συσκευή που μπορεί να φορεθεί και να ανιχνεύει ενδείξεις χρόνιας ασθένειας.

Οι ειδικοί της ιατρικής κοινότητας προειδοποιούν για τις ενδεχόμενες συνέπειες της τεχνολογίας υγείας. Όταν δεν τοποθετούνται στο σωστό πλαίσιο, τα δεδομένα για τη φυσική κατάσταση των ανθρώπων μπορούν να παραπλανήσουν και να οδηγήσουν σε εσφαλμένα συμπεράσματα, ανιχνεύοντας ανύπαρκτες ασθένειες που θα κάνουν τους ανθρώπους

Εταιρεία παρουσίασε συσκευή που μπορεί να φορεθεί και να ανιχνεύει ενδείξεις χρόνιας ασθένειας.

βοηθητικών συσκευών, όπως οι Alexa της Amazon, η Assistant της Google και η Siri της Apple. Σταδιακά έχουν γίνει και πολύ πιο προσιτές από οικονομικής απόψεως. Ωστόσο, το έξυπνο σπίτι παραμένει ως επί το πλείστον ακριβό. Πολλά από τα προϊόντα του έξυπνου σπιτιού δεν ήταν συμβατά με άλλες τεχνολογίες.

Ορισμένες κλειδαριές, για παράδειγμα, δούλευαν μόνο με κινητά της Apple και όχι με το σύστημα Android, ενώ ορισμένοι θερμοστάτες ελέγχονταν με τη φωνητική υπηρεσία της Google Assistant, αλλά όχι με τη Siri. Η ασυμβατότητα δημιουργήσει ζητήματα καθώς θεωρητικά θα πρέπει κάποια μέρα να μπορούν να αλληλεπι-

νωσε τον φιλόδοξο στόχο της υπερδύναμης: τα μισά από όσα οχήματα πωλούνται στις ΗΠΑ θα είναι ηλεκτροκίνητα μέχρι το 2030. Στην προσπάθειά τους να ανταποκριθούν οι μεγαλύτερες αυτοκινητοβιομηχανίες επέσπευσαν τα σχέδιά τους για την ανάπτυξη των δικών τους ηλεκτροκίνητων μοντέλων, τα περισσότερα από τα οποία παρουσιάστηκαν μέσα στην εβδομάδα στο Σαλόνι Καταναλωτικών Ηλεκτρονικών Προϊόντων στο Λας Βέγκας.

Την Τρίτη, η Ford Motor ανακοίνωσε τα σχέδιά της για αύξηση της παραγωγής του ηλεκτροκίνητου μοντέλου φορτηγού

F-150 Lightning, ενώ μέσα στην εβδομάδα αναμένεται να παρουσιάσει η General Motors τα σχέδιά της για την ηλεκτροκίνητη εκδοχή του φορτηγού της Chevrolet Silverado που θα κινείται με μπαταρία.

Άλλες αυτοκινητοβιομηχανίες όπως η Mercedes-Benz έχουν ανακοινώσει ήδη τα σχέδιά τους για τα ηλεκτροκίνητα οχήματά τους που θα κυκλοφορήσουν στην αγορά τα επόμενα χρόνια.

Αν και επικρατεί αρκετός ενθουσιασμός στην αγορά σχετικά με τα ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα, όσοι ενδιαφέρονται φέτος για οχήματα που θα κινούνται με

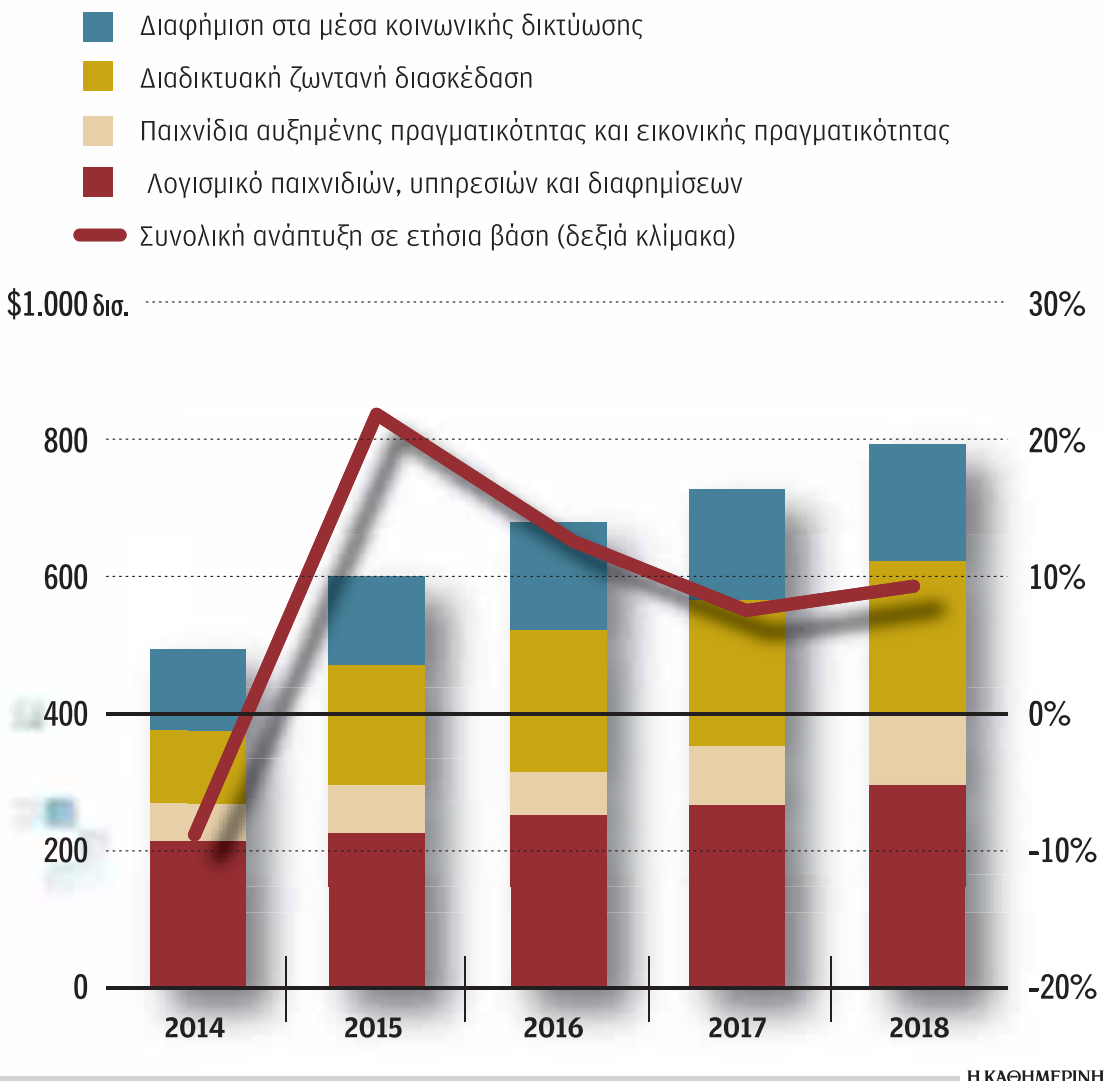
μπαταρία, μάλλον θα αναγκαστούν να στραφούν στην Tesla, καθώς δεν υπάρχει ακόμη εκτεταμένο δίκτυο σταθμών τροφοδοσίας για ηλεκτροκίνητα οχήματα και ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές.

Η Tesla έχει αναπτύξει τους δικούς της σταθμούς φόρτισης εδώ και χρόνια. Όπως τονίζει η Καρολίνα Μιλανέζι, αναλύτρια τεχνολογίας καταναλωτή στη συμβουλευτική εταιρεία Creative Strategies, «είναι τόσο πολλά αυτά που πρέπει να γίνουν σε ό,τι αφορά τις απαιτούμενες υποδομές, γι' αυτό και λέγονται μεν πολλά, αλλά δεν ξέρουμε πόσα από αυτά αποτελούν πραγματικότητα».

Αναμενόμενη ανάπτυξη της αγοράς του μετα-σύμπαντος

ΠΗΓΕΣ: Bloomberg Intelligence, Statista, PWC, IDC

Το «μετα-σύμπαν» εισβάλλει στη ζωή μας

Οι τεχνολογίες που ωρίμασαν και σχεδιάζουν να προωθήσουν οι εταιρείες μέσα στο 2022

Του **BRIAN X. CHEN**
THE NEW YORK TIMES

Μια σειρά από τεχνολογίες ετοιμάζεται να εισβάλει στη ζωή μας, στην καθημερινότητά μας και στα σπίτια μας. Πρόκειται για «τάσεις» που εμφανίζονται ως νέες, αλλά στην πραγματικότητα παρουσιάζονται ξανά και ξανά επί χρόνια, απλούστατα επειδή χρειάζεται πολύ καιρό για να ωριμάσει η τεχνολογία ώστε να θελήσουν να την αγοράσουν οι περισσότεροι από εμάς.

Πολλά από όσα μας προωθούν οι εταιρείες τεχνολογίας για το 2022 είναι πράγματα που τα έχουμε ξανακούσει. Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα είναι η εικονική πραγματικότητα, η τεχνολογία που προσφέρει τη δυνατότητα στους χρήστες της να παίζουν τρισδιάστατα παιχνίδια φορώντας ένα ζευγάρι –λίγο ακαλαίσθητα– γυαλιά. Επανέρχεται και φέτος στο προσκήνιο και στο επίκεντρο των νέων τεχνολογιών, αφού πρώτα μετονομάστηκε σε «μετα-σύμπαν» από τον ιδρυτή του

Facebook, Μαρκ Ζούκερμπεργκ. Μια άλλη κατηγορία για την οποία γίνεται πολύς λόγος είναι αυτή των λεγόμενων «έξυπνων σπιτιών» – μια τεχνολογία ελέγχου και τηλεχειρισμού των οικιακών συσκευών με φωνητικές εντολές μέσω μικροφώνων ή με το κουμπί ενός έξυπνου κινητού. Στην πραγματικότητα, η βιομηχανία του είδους προσπαθεί να προωθήσει αυτή την τεχνολογία στα σπίτια μας εδώ και περισσότερο από μία δεκαετία. Φέτος αυτά τα προϊόντα φαίνεται πως αρχίζουν πλέον να φαίνονται όντως χρήσιμα. Μια άλλη τεχνολογία που παίρνει όλο και περισσότερη δημοσιότητα είναι εκείνη των ψηφιακών αξεσουάρ που καταγράφουν τη φυσική κατάσταση όποιου τα φοράει και διευκολύνουν τη διάγνωση του προβλήματος ή εξυπηρετούν κάποια ανάγκη της υγείας του.

Σε ό,τι αφορά τις αυτοκινητοβιομηχανίες που σχεδιάζουν ηλεκτροκίνητα οχήματα εδώ και καιρό, τώρα αρχίζουν να επισπεύδουν την υλοποίηση των σχεδίων σε «μετα-σύμπαν» από τον ιδρυτή του

Τα νέα προϊόντα εικονικής πραγματικότητας και η καινούργια πλατφόρμα του ιδρυτή του Facebook.

της κατάργησης των αυτοκινήτων βενζίνης μέχρι το 2030. Ας δούμε λοιπόν πιο αναλυτικά τέσσερις τεχνολογίες ή τάσεις που πρόκειται να εισβάλουν στη ζωή μας φέτος.

Εδώ και περισσότερο από μία δεκαετία οι γκουρού της τεχνολογίας οραματίζονται την εποχή που οι εικονικές ζωές μας θα διαδραματίζονται εξίσου σημαντικό ρόλο με την πραγματικότητα. Στην εποχή εκείνη θεωρητικά θα περνάμε άφθονο χρόνο επικοινωνώντας και αλληλεπιδρώντας με φίλους και συνεργάτες στον εικονικό κόσμο και επομένως θα δαπανούσαμε χρήματα σε αυτόν τον εικονικό κόσμο για εικονικές υπηρεσίες και ψηφιακά προϊόντα. «Στον σημερινό κόσμο οι άνθρωποι

στέλνουν μια εικόνα που αντανάκλα τον εαυτό τους πολλές φορές μέσα σε μια πενδυτή, επισημαίνει ο Μάθιου Μπαλ, επενδυτής που έχει γράψει εκτεταμένα γύρω από το «μετα-σύμπαν». Όπως διευκρινίζει ο ίδιος, «στην επόμενη φάση της η τεχνολογία θα πάρει την οπτική αναπαράσταση και θα της δώσει διαστάσεις, οπότε θα μπει κανείς μέσα σε ένα περιβάλλον και θα εκφράζεται μέσα από αυτή την τρισδιάστατη αναπαράσταση». Αυτό θυμίζει κάτι από ταινία επιστημονικής φαντασίας. Όπως, όμως, τονίζει ο κ. Μπαλ, καθώς διανύαμε το δεύτερο έτος της πανδημίας υπήρξε μια κρίσιμη μάχη από παράγοντες που κατέστρεψαν το «μετα-σύμπαν» πιο ρεαλιστικό. Πρώτα απ' όλα η τεχνολογία βελτιώθηκε. Στη διάρκεια του περασμένου έτους, το Facebook ανακοίνωσε ότι μετονομάζεται σε Meta, αφού πρώτα είχε πουλήσει 10 εκατ. κομμάτια από το Quest 2, όπως αποκάλυψε η συσκευή του της εικονικής πραγματικότητας. Ισχύει, άλλωστε, ότι πολλοί άνθρωποι είναι πρόθυμοι να φιλοτεχνή-

σουν τον ψηφιακό εαυτό τους. Ορδές επενδυτών αγόρασαν τα λεγόμενα NFTs, ένα νέο είδος επένδυσης, δηλαδή μοναδικά ψηφιακά αντικείμενα που αγοράζονται με κρυπτονομίσματα. Πολλοί επένδυσαν εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια για να ενταχθούν σε μια ψηφιακή λέσχη θαλαμγών.

Στο μεταξύ, η Apple σχεδιάζει να παρουσιάσει τη δική της συσκευή εικονικής πραγματικότητας που θα μοιάζει με ένα ζευγάρι γυαλιά για σκι και θα βασίζεται σε ένα είδος υπολογιστή που θα «φοριέται» σε κάποιο άλλο σημείο του σώματος. Η Google αναπτύσσει, άλλωστε, εδώ και χρόνια τα δικά της προϊόντα εικονικής πραγματικότητας και η Microsoft έχει ήδη παρουσιάσει τις δικές της συσκευές εικονικής πραγματικότητας για επιχειρήσεις και κρατικές υπηρεσίες. Το μετα-σύμπαν μπορεί βέβαια να αποδειχθεί τελικά πως ήταν μια φαντασίωση και θα εξαφανιστεί από το ποια προϊόντα θα κυκλοφορήσουν στην αγορά και ποιοι θα τα αγοράσουν.

Ψηφιακό σπίτι με συσκευές που επικοινωνούν μεταξύ τους

Τα τελευταία χρόνια έχουν εμφανιστεί πολλά είδη για τα έξυπνα σπίτια, όπως, για παράδειγμα, θερμοστάτες, κλειδαριές και ρομπότ καθαρισμού, όλα ελεγχόμενα μέσω Ιντερνέτ. Έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος σε αυτόν τον τομέα και οι σχετικές συσκευές αφενός είναι αξιόπιστες στο έργο τους με τη βοήθεια ψηφιακών υπο-

βοηθητικών συσκευών, όπως οι Alexa της Amazon, η Assistant της Google και η Siri της Apple. Σταδιακά έχουν γίνει και πολύ πιο προσιτές από οικονομικής απόψεως. Ωστόσο, το έξυπνο σπίτι παραμένει ως επί το πλείστον ακριβό. Πολλά από τα προϊόντα του έξυπνου σπιτιού δεν ήταν συμβατά με άλλες τεχνολογίες.

Ορισμένες κλειδαριές, για παράδειγμα, δούλευαν μόνο με κινητά της Apple και όχι με το σύστημα Android, ενώ ορισμένοι θερμοστάτες ελέγχονταν με τη φωνητική υπηρεσία της Google Assistant, αλλά όχι με τη Siri. Η ασυμβατότητα δημιουργήσει ζητήματα καθώς θεωρητικά θα πρέπει κάποια μέρα να μπορούν να αλληλεπι-

δρούν και να επικοινωνούν οι συσκευές μεταξύ τους, ώστε να μπορεί ένα πλυντήριο, για παράδειγμα, να ενημερώσει το στεγνωτήριο ότι υπάρχει ένας όγκος ρούχων πλυμένων που πρέπει να στεγνώσουν.

Φέτος οι μεγαλύτεροι ανταγωνιστές στη βιομηχανία της τεχνολογίας, οι Apple, Samsung, Google και Amazon, φαίνεται

πως κατορθώνουν να κάνουν πιο πρακτικό το έξυπνο σπίτι. Σχεδιάζουν να προσαρμόσουν την τεχνολογία τους ώστε να είναι συμβατή με τις προδιαγραφές Matter που δίνει στις οικιακές συσκευές τη δυνατότητα να συνομιλούν και να συνεργάζονται, ανεξάρτητα από το ποια εταιρεία είναι η υποβοηθητική συσκευή.

Φορολογικός οδηγός για το 2022 - Κύπρος

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην αγγλική γλώσσα

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η άνοδος επιτοκίων διεθνώς κλονίζει τους υπερχρεωμένους

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Μην παραλείψουμε το καλό νέο. Η χρονιά αυτή προβλέπεται υψηλής ανάπτυξης. Και για την ελληνική οικονομία όλες οι ενδείξεις και οι εκτιμήσεις διεθνών και εγχώριων παρατηρητών συμπίπτουν στην υψηλή ανάπτυξη, την ενίσχυση των επενδύσεων αλλά και των εξαγωγών. Μόνο η αυτιστική αντιπολίτευση δεν συμφωνεί...

Βέβαια η εξέλιξη των χρηματιστηριακών αγορών είναι μια άλλη υπόθεση. Στις ΗΠΑ, η μεγάλη άνοδος της προηγούμενης περιόδου προσθέτει γευρικότητα. Αλλά και στις ευρωπαϊκές αγορές, όπως αποδείχθηκε τις τελευταίες ημέρες, αρκεί μια υποψία ανόδου επιτοκίων, ένα υπονοούμενο της αμερικανικής κεντρικής τράπεζας Fed, για να φέρει πτώση.

Η δημοσίευση των πρακτικών από την τελευταία συνεδρίαση επιτροπής

Μεγάλο μέρος του παγκόσμιου χρέους εταιρειών αξιολογείται ως «κερδοσκοπικό» ή «BBB».

της Fed έδειξε πως συζητήθηκε όχι μόνο η επίτευση της μείωσης των επιτοκίων αλλά και η συρρίκνωση του ισολογισμού της, ύψους 8,9 τρις. δολαρίων, δηλαδή να μειωθεί η αγορά ομολόγων. Πόσο γρήγορα θα αυξηθούν τα επιτόκια; Μήπως στη συνεδρίαση του Μαρτίου; Οι ευρωπαϊκές αγορές δεν περίμεναν και η πτώση των χρηματιστηρίων δείχνει πόσο εύλογη είναι η ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας. Εξαιρούνται οι τραπεζικές μετοχές που θεωρείται ότι εννοούνται από την άνοδο επιτοκίων. Ιδιαίτερα όμως μεγάλη πτώση είχαν οι τεχνολογικές μετοχές, καθώς τα μελλοντικά κέρδη των εταιρειών αυτών θεωρούνται λιγότερο ελκυστικά όταν τα επιτόκια είναι υψηλότερα, καθώς το αυξημένο κόστος χρέους μπορεί να εμποδίσει την ανάπτυξη τους.

Αυτός είναι ο αθέατος ακόμα κίν-

δυνος και για ελληνικές επιχειρήσεις που διατυμpanίζουν αισιόδοξα σχέδια στο περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων και υψηλής ρευστότητας της διεθνούς αγοράς ομολόγων.

Το τελευταίο διάστημα οι επενδύσεις έφθασαν και σε ορισμένες χώρες ξεπέρασαν τα επίπεδα πριν από την πανδημία, παρότι αυξήθηκε το χρέος των εταιρειών χάρη στα χαμηλά επιτόκια. Ωστόσο, η αύξηση των «οφειλών της πανδημίας» είναι μια ευρύτερη απειλή για την ανάπτυξη. Όπως επισημαίνει η πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ, μεγάλο μέρος του παγκόσμιου χρέους εταιρειών (περιλαμβανονται κυρίως τα εταιρικά ομόλογα) αξιολογείται ως «κερδοσκοπικό» ή «BBB», δηλαδή στη χαμηλότερη κατηγορία της επενδυτικής βαθμίδας (investment grade). Αυτή που στοχεύουμε να (επανα)κατακτήσουμε ως ελληνική οικονομία το προσεχές διάστημα χάρη στη γρήγορη ανάπτυξη.

Μια ενδεχόμενη απότομη αύξηση κόστους των εταιρειών μπορεί να περιορίσει τις δυνατότητες εξυπηρέτησης του χρέους. Έρευνα της S&P Capital IQ υπολογίζει ότι το 5% των εταιρειών εμφανίζει δείκτη εξυπηρέτησης χρέους (ICR) κάτω από 1, υπάρχει ένα επιπλέον 7% με δείκτη ανάμεσα σε 1 και 2, ενώ η αποδεκτή επίδοση είναι 3. Περίπου το 12% των εταιρειών θεωρείται ευάλωτο, ίσως και υπερχρεωμένο με βάση αυτόν τον δείκτη. Πρόκειται για ένα απλό κλάσμα με αριθμητή το EBITDA (κέρδη προ φόρων, τόκων, αποσβέσεων) και παρονομαστή τις δαπάνες για την εξυπηρέτηση οφειλών, πληρωμή τόκων κ.ά. Στην ελληνική αγορά, η χρηματοδότηση εταιρειών αυξήθηκε μετά τον Οκτώβριο από το σχεδόν μηδενικό επίπεδο που βρισκόταν την προηγούμενη περίοδο. Η μηνιαία καθαρή ροή χρηματοδότησης προς επιχειρήσεις, τον Νοέμβριο του 2021, ήταν θετική κατά 538 εκατ. ευρώ, έναντι 148 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, ενώ ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής αυξήθηκε σε 4,0% από 3,8% τον προηγούμενο μήνα. Προφανώς είναι μικρό ποσοστό.

Οι επιχειρήσεις δεν πήραν χρηματοδότηση από τις τράπεζες, αλλά πολλές δανείστηκαν από τη διεθνή αγορά ομολόγων. Κάποιες την περίοδο της πανδημίας πέτυχαν διευκολύνσεις στην εξυπηρέτηση παλαιών δανείων, οι οποίες δεν εξαφάνισαν τα χρέη και στην περίπτωση ανόδου επιτοκίων θα αποδειχθούν μεγαλύτερο βάρος. Βέβαια, αυτά τα προβλήματα υπάρχουν επειδή η εκκαθάριση του παρελθόντος είναι αργή.

Αμερικανικές βιομηχανίες επαναπατρίζουν την παραγωγή

Τα σχέδια για κλωστοϋφαντουργία, κλάδους τεχνολογίας και αυτοκινήτου

Του NELSON D. SCHWARTZ
THE NEW YORK TIMES

Πολλές εταιρείες δοκιμάζουν να δουν αν μπορούν οι ΗΠΑ να ανακτήσουν μέρος της μεταποίησης που παραχώρησαν στην Κίνα και σε άλλες αναπτυσσόμενες οικονομίες. Το ερώτημα απασχολεί και το εργατικό δυναμικό, αλλά με το έμφραγμα στην εφοδιαστική αλυσίδα, έχει καταστεί επιτακτική ανάγκη και από την πλευρά των καταναλωτών.

Ανάμεσα στις εταιρείες που επιχειρούν ένα είδος επαναβιομηχάνισης των ΗΠΑ, η κλωστοϋφαντουργία America Knits, που απασχολεί 65 υπαλλήλους και παράγει μπλουζές από βαμβάκι εγχώριας παραγωγής. Σχεδιάζει, όμως, να προχωρήσει άμεσα σε προσλήψεις και να απασχολεί 100 άτομα, προκειμένου να αυτήσει σημαντικά την παραγωγή τους επόμενους μήνες. Ίσως πρόκειται να φέρει τη βιομηχανική αναγέννηση της περιοχής της, στην πόλη Σέινσμπουρο στην πολιτεία της Τζόρτζια. Σύμφωνα, όμως, με τον Στίβεν Χόκινς, εκ των συνιδρυτών της εταιρείας, είναι η ώρα για να επαναπατριστεί ο μεταποιητικός τομέας και «η America Knits είναι η απόδειξη πως μπορεί να συμβεί αυτό και έχει ήδη συμβεί».

Μετά το έμφραγμα στην εφοδιαστική αλυσίδα, οι ΗΠΑ ανακτούν μέρος της μεταποίησης που «παραχώρησαν» στην Κίνα.

Αυτό δοκιμάζουν να αποδείξουν, άλλωστε, και ορισμένοι επιχειρηματικοί κύκλοι που επαναφέρουν την παραγωγή τους στις ΗΠΑ, αν όχι τον τελικό προϊόντος τους τουλάχιστον ορισμένων σημαντικών τμημάτων του.

Η General Motors ανακοίνωσε τον Δεκέμβριο ότι σχεδιάζει να δαπανήσει 4 δισ. δολάρια για να αυτήσει την παραγωγή ηλεκτροκίνητων οχημάτων και των μπαταριών τους στο Μίσιγκαν. Λίγες ημέρες αργότερα, η Toyota ανακοίνωσε ότι σχεδιάζει την ανέγερση μονάδας παραγωγής μπαταριών αξίας 1,3 δισ. δολαρίων και με προσωπικό 1.750 άτομα στη Βόρεια Καρολίνα. Τον Οκτώβριο, άλλωστε, η Microsoft Technology κοινοποίησε ότι μέσα στην επόμενη δεκαετία θα επενδύσει πάνω από 150 δισ. δολάρια στην παραγωγή επεξεργαστών και τουλάχιστον ένα τμήμα θα παράγεται στις ΗΠΑ. Και τον Νοέμβριο

H General Motors ανακοίνωσε ότι σχεδιάζει να δαπανήσει 4 δισ. δολάρια για να αυτήσει την παραγωγή ηλεκτροκίνητων οχημάτων και των μπαταριών τους στο Μίσιγκαν.

η νοτιοκορεατική Samsung ανακοίνωσε ότι σχεδιάζει την ανέγερση μονάδας ημιαγωγών, αξίας 17 δισ. δολαρίων, στο Τέξας.

Ο επαναπατρισμός των βιομηχανιών στις ΗΠΑ ήταν το κεντρικό θέμα του τέως προέδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος επέβαλε δασμούς στις εισαγωγές από συμμάχους και ανταγωνιστές εγκαθιδρύοντας έναν εμπορικό πόλεμο με την Κίνα και είτε ακύρωσε είτε επαναδιαπραγματεύτηκε τις εμπορικές συμφωνίες της υπερδύναμης. Η πολιτική του δεν απέφερε, ωστόσο, καμία μεταβολή στο εμπορικό ισοζύγιο, ούτε έπεισε τις βιομηχανίες να μειώσουν την παραγωγή στην Κίνα και να επαναφέρουν τις επενδύσεις τους στις ΗΠΑ. Από την αρχή της πανδημίας, όμως, έχουν επιταχυνθεί οι προσπάθειες για επαναφορά της παραγωγής, όπως επισημαίνει ο Κλάουντιο Κνίτζεκ,

στέλεχος της συμβουλευτικής εταιρείας EY-Parthenon για θέμα μεταποίησης, που τονίζει πως «ίσως φτάσαμε στο σημείο καμπίς». Οι καθυστερήσεις στις μεταφορές και η εκτόξευση του κόστους των μεταφορών, όπως και η δραματική μείωση της διαθεσιμότητας μεταφορικών οχημάτων, κυριολεκτικά ανέτρεψαν την εξάρτηση που είχαν επί δεκαετίες αναπτύξει οι οικονομίες του δυτικού κόσμου από τα εργοστάσια της Ασίας. Ο συνωστισμός στα υπερφορτωμένα λιμάνια και οι ελλείψεις καθοριστικών εξαρτημάτων καθώς και τελικών προϊόντων ανάγκασαν τις επιχειρήσεις να επανεξετάσουν την τοποθεσία στην οποία θα παράγουν και να τη μεταφέρουν πλησιέστερα στους επιδόσεις αγοραστές. «Το θέμα είναι να είναι κοντά στους πελάτες», τονίζει ο Τιμ Ινγκλε, αντιπρόεδρος της Toyota Βορείου Αμερικής με αρμοδιότητα για τη χάραξη στρατη-

γικής της εταιρείας. Ο ίδιος εκτιμά πως «προϋποθέτει μεγάλη προσπάθεια, αλλά είναι το μέλλον».

Επιχειρηματίες παίζουν κάποιο ρόλο και οι δεσμεύσεις των βιομηχανιών για βιώσιμη παραγωγή, καθώς ο επαναπατρισμός της παραγωγής τους δίνει τη δυνατότητα να περιορίσουν τις εκπομπές καυσαερίων από τις ρυπογόνες μεταφορές μέσω ωκεανών. Και η επαναβιομηχάνιση δεν αποτελεί αποκλειστική τάση της Αμερικής. Σύμφωνα με τους ειδικούς κάτι ανάλογο συμβαίνει και στο Μεξικό, όπου πολλαπλασιάζεται η βιομηχανική παραγωγή λόγω της εγγύτητας με την αμερικανική αγορά. Το ίδιο ισχύει και για τη Γηραιά Ηπειρό, αφού ανοίγουν διάφορα εργοστάσια στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των δυτικοευρωπαϊκών αγορών όπως αυτές της Γαλλίας και της Γερμανίας.

Αυξήθηκαν οι πτήσεις με ιδιωτικά αεροσκάφη λόγω της πανδημίας

Η πανδημία επηρέασε έντονα τον τομέα των αερομεταφορών. Την ίδια ώρα, τα αυστηρά μέτρα που επιβλήθηκαν ειδικά για τα αεροπορικά ταξίδια την περίοδο της πανδημίας οδήγησαν πολλούς επιβάτες –κυρίως υψηλόβαθμα στελέχη εταιρειών–, που έπρεπε να ταξιδεύουν συχνά, να αναζητήσουν εναλλακτικές. Έτσι, από το ξέσπασμα της πανδημίας έχει παρατηρηθεί αυ-

Τον Νοέμβριο του 2021 ο αριθμός των ιδιωτικών τζετ που μισθώθηκαν, αυξήθηκε κατά 60% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2020.

ξηση των πτήσεων με ιδιωτικά αεροσκάφη (λιάρ τζετ), όπως αναφέρει σε σχετικό της δημοσίευμα η Deutsche Welle. Το να μπορείς να επιλέξεις πότε, πώς και με ποιον θέλεις να πετάξεις ήταν κάποια από τα στοιχεία που έδωσαν ώθηση στον τομέα των λιάρ τζετ. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, ο αριθμός των θέσεων στα επιβατικά

αεροσκάφη μειώθηκε στο μισό το 2020 σε σχέση με τα στοιχεία προ πανδημίας – αυτό αντιστοιχεί σε δύομιση εκατομμύρια λιγότερες θέσεις. Εταιρείες ιδιωτικών αεροσκαφών έσπευσαν να εκμεταλλευθούν το κενό που προέκυψε στην αγορά. Ο Ντομινίκ Σίλερ, διευθυντής λειτουργικών συστημάτων στην εταιρεία Magnum FBO Austria, εκτιμά: «Σε καιρούς σαν κι αυτούς ορισμένα δρομολόγια δεν είναι πια διαθέσιμα ή δεν ταιριάζουν με τα προγράμματα στελεχών ή πολιτικών και άλλων αξιωματούχων που πρέπει να ταξιδεύουν συχνά. Επίσης, οικογένειες που πάνε διακοπές δεν έχουν άλλον τρόπο πια να φτάσουν στον προορισμό τους».

Ανάλογα με το μέγεθος του αεροσκάφους, το κόστος μιας τέτοιας πτήσης με ιδιωτικό τζετ ξεκινάει από τις 2.500 ευρώ την ώρα. Για παράδειγμα, μια τέτοια πτήση τσάρτερ για πέντε άτομα από το Παρίσι μέχρι τη Φρανκφούρτη μετ' επιστροφής θα κόστιζε περίπου 7.500 ευρώ (για μίαμιση ώρα μετακίνησης). Εάν ταξίδευαν στην πρώτη θέση, θα πλήρωναν 5.000 ευρώ την ώρα. Ωστόσο στην τιμή αυτή πρέπει να προστεθεί ο μεγάλος χρόνος αναμονής στο αεροδρόμιο εξαιτίας των μέτρων προστασίας και των ελέγχων για τον κορωνοϊό. Με τις ιδιωτικές πτήσεις υπάρχει εξοικονόμηση χρόνου, ενώ πολλοί επαγγελματίες μπορούν να τις εκμεταλλευθούν και για επαγγελματικές συναντήσεις.

Μόνο μέσα στον Νοέμβριο του 2021 ο αριθμός των ιδιωτικών τζετ που μισθώθηκαν από επιχειρηματίες αυξήθηκε κατά 60% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2020. Παράλληλα, όμως, αυξήθηκε και η πίεση προς τις εταιρείες λιάρ τζετ να ανταποκριθούν στην αυξημένη ζήτηση. Όπως παρατηρεί ο Μάνουελ Γκούστερερ, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας OysterJet, «για την ώρα δυσκολευόμαστε να βρούμε ιδιωτικά τζετ εξαιτίας της πανδημίας. Η αγορά έχει ελλείψεις: δεν υπάρχουν διαθέσιμα αεροσκάφη «δεύτερο χέρι», ενώ οι νέες παραγγελίες χρειάζονται πλέον δύο με τρία χρόνια για να ολοκληρωθούν».

Τέλος εποχής για το BlackBerry

Η εταιρεία έμεινε πίσω, όταν κυκλοφόρησαν το iPhone και οι συσκευές με σύστημα Android

Η 4η Ιανουαρίου 2022 σηματοδοτεί το τέλος εποχής για το πρωτοποριακό BlackBerry, την εφεύρεση ενός ελληνικής καταγωγής Καναδού επιχειρηματία, που έφερε τον κόσμο στην εποχή της κινητής τηλεφωνίας πριν καν γνωρίσουμε το iPhone του Στίβ Τζόμπς. Η BlackBerry –η εταιρεία, η οποία την εποχή της τερόστιας επιτυχίας της ήταν γνωστή ως Research In Motion– έκανε γνωστό ότι από χθες οι συσκευές της, που χρησιμοποιούν το αρχικό λειτουργικό σύστημα, δεν θα υποστηρίζονται πια και άρα «δεν αναμένεται να λειτουργούν πλέον αξιόπιστα». Αυτή η κίνηση είχε ανακοινωθεί από το 2020 και ουσιαστικά αφοπλίζει σε σειρά συσκευών, οι οποίες παρέμεναν μέχρι σήμερα δι-

Στο αποκορύφωμα της δόξας του, το BlackBerry κατείχε μερίδιο αγοράς 50%, αποτελώντας απαραίτητο εργαλείο για κάθε επαγγελματία.

μοφιλείς σε ορισμένες περιοχές του πλανήτη για την αξιοπιστία και την ασφάλειά τους.

Τα BlackBerry, με το κλασικό πληκτρολόγιο τους, σύστησαν στο καταναλωτικό κοινό στη δεκαετία του 1990 την έννοια της φορητής επικοινωνίας τόσο στους επαγγελματίες, οι οποίες είχαν για πρώτη φορά πρόσβαση στην ηλεκτρονική τους αλληλογραφία, όπου κι αν βρίσκονταν, όσο και στις νεότερες ηλικίες, οι οποίες δελεάστηκαν από την υπερβολικά ανταλλαγή μηνυμάτων. Όμως η εταιρεία έμεινε πίσω, όταν κυκλοφόρησαν το iPhone της Apple και

Τα BlackBerry, με το κλασικό πληκτρολόγιό τους, σύστησαν στο καταναλωτικό κοινό τη δεκαετία του 1990 την έννοια της φορητής επικοινωνίας, τόσο στους επαγγελματίες όσο και στις νεότερες ηλικίες, οι οποίες δελεάστηκαν από την υπηρεσία ανταλλαγής μηνυμάτων.

μια σειρά από τις συσκευές με το λειτουργικό σύστημα Android, οι οποίες προσέφεραν μεγαλύτερες οθόνες, καλύτερα γραφικά και πολυάριθμες εφαρμογές. Η επιχείρηση ιδρύθηκε το 1984, υπό την επωνυμία Research In

Motion (RIM), από τον ελληνικής καταγωγής Καναδό επιχειρηματία Μάικ Λαζαρίδη και τον Ντάγκλας Φρέγκιν, όπως αναφέρεται στη moneyreview.gr. Ο Λαζαρίδης γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη από Έλληνες Ποντίους

γονείς, που είχαν καταγωγή από τη Χίο, όπως αναφέρει το βιογραφικό του. Ήταν πέντε χρόνων, όταν η οικογένειά του μετακόμισε στον Καναδά, το 1966. Λαζαρίδης και Φρέγκιν έφεραν την επανάσταση το 1999, όταν κυκλοφόρησαν το πρώτο BlackBerry, έναν αμφίδρομο βομβητή που επέτρεπε στον χρήστη να λαμβάνει και να στέλνει ηλεκτρονικά μηνύματα, όπου και αν βρίσκóταν. Πολύ σύντομα, το BlackBerry άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούσαν οι επιχειρήσεις. Τα στελέχη μπορούσαν πια να δουλεύουν πολύ πιο αποτελεσματικά, όταν ταξίδευαν ή βρίσκονταν εκτός γραφείου. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο αντικατέστησε το τηλεόφωνο. Το 2002 η RIM κυκλοφόρησε το πρώτο της « έξυπνο» τηλέφωνο, συνδυάζοντας τις κλίσεις φωνής με την ηλεκτρονική αλληλογραφία. Η εταιρεία πραγματικά απογειώθηκε. Κάθε επιχειρηματίας ή στέλεχος που σεβόταν τον εαυτό του έπρεπε να κυκλοφορεί με ένα BlackBerry και να ελέγχει μακρινώς μέσα από αυτό την αλληλογραφία του. Η RIM κατέκτησε το πιο δύσκολο κοινό στην ιστορία του μαρκετινγκ, δηλαδή τους εφήβους, και αυτό συνέβη πολύ πριν από το WhatsApp και το Messenger, μιας και το BlackBerry τους έδωσε τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν μηνύματα χωρίς να καταναλώνουν τις «μονάδες» του κινητού τους.

Στο αποκορύφωμα της δόξας του, το BlackBerry κατείχε μερίδιο αγοράς 50%, το 2007 η RIM είχε την υψηλότερη αξία στο χρηματιστήριο του Τορόντο με κεφαλαιοποίηση 67 δισ. δολαρίων. Ο Μάικ Λαζαρίδης μπήκε στη λίστα του περιοδικού TIME με τις 100 σημαντικότερες προσωπικότητες του κόσμου. Τον Ιούνιο του 2008 η μετοχή της εταιρείας του άγγιξε το ιστορικό υψηλό των 149,90 δολαρίων.

Αλμα στην τιμή του ουρανίου λόγω κρίσης στο Καζαχστάν

Σημείωσε άνοδο 8%, έχει προηγηθεί αύξηση κατά 24% τον Σεπτέμβριο

Η ενεργειακή κρίση παρατείνεται και διευρύνεται, καθώς στη μειωμένη προσφορά φυσικού αερίου προστίθεται τώρα η εκτόξευση άλλων καυσίμων εξίσου σημαντικών στην παρούσα συγκυρία. Τη στιγμή που η Ε.Ε. καταχωρίζει την πυρηνική ενέργεια στις «βιώσιμες», το ουράνιο που είναι αναγκαίο για την παραγωγή της γίνεται ολοένα και ακριβότερο.

Η κρίση στο Καζαχστάν, υπ' αριθμόν ένα προμηθευτή σε παγκόσμιο επίπεδο, έχει επιταχύνει περαιτέρω την αύξηση της τιμής του που είχε πάρει την ανιούσα από τις αρχές του έτους. Το Καζαχστάν, πάλι ποτέ τμήμα της Σοβιετικής Ένωσης, αντιπροσωπεύει το 40% της παγκόσμιας παραγωγής του ραδιενεργού καυσίμου. Όπως τονίζει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, το Καζαχστάν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην παγκόσμια αγορά ουρανίου, όσο ο ΟΠΕΚ στην αγορά πετρελαίου.

Η κρίση των τελευταίων ημερών, όμως, έχει οδηγήσει σε διακοπή των επικοινωνιών της χώρας, ενώ οι προσπάθειες των Αρχών να καταστείλουν την εξέγερση έχει περιορίσει δραματικά τις μετακινήσεις και τις επαφές της. Σύμφωνα με στοιχεία της UxC, εταιρείας ερευνών και αναλύσεων της αγοράς πυρηνικών καυσίμων, την Τετάρτη η τιμή του σημείωσε άνοδο 8% στα 45,25 δολάρια η λίβρα. Μιλώντας στη βρε-

τανική εφημερίδα, η Κέιτι Λασαπέλ, αναλύτρια της Canaccord Genuity, υπογράμμισε πως τα επεισόδια σε αυτή την χώρα της κεντρικής Ασίας με το πλούσιο υπέδαφος, «μας υπενθυμίζουν ότι η προσφορά ουρανίου είναι υπερβολικά συγκεντρωμένη και ότι αυτό σημαίνει πολλά για το πόσο ασφαλής είναι η προσφορά του καυσίμου».

Εχει, άλλωστε, προηγηθεί εκτόξευση της τιμής του κατά 24% τον Σεπτέμβριο, που αντανάκλασε, ωστόσο, όχι εξελίξεις στην προσφορά ή τη ζήτηση, αλλά τη στάση των επενδυτών. Προεξοφλώντας τη δυναμική επιστροφή της πυρηνικής ενέργειας ως εναλλακτικής στις πιο ρυπαρές μορφές ενέργειας, εν τω μέσω της παγκόσμιας στροφής στην πράσινη ανάπτυξη, σημαντική μερίδα των επενδυτών στράφηκε στο ουράνιο.

Σύμφωνα με το Bloomberg, η μετοχή της NAC Kazatomprom JSC, της μεγαλύτερης εταιρείας ορυχείων στο Καζαχστάν, σημείωσε χθες πτώση 11% στην αγορά του Λονδίνου, ενώ κέρδη κατέγραφαν την ίδια στιγμή οι εταιρείες ουρανίου της Βόρειας Αμερικής.

Μιλώντας στο Bloomberg, ο Νικ Πικάρντ, διαχειριστής επενδύσεων χαρτοφυλακίου στην Horizons ETFs, τόνισε πως τα επεισόδια στο Καζαχστάν «αυριπνίζουν τον κόσμο ως προς το ότι δεν μπορούμε

Τη στιγμή που η Ε.Ε. καταχωρίζει την πυρηνική ενέργεια στις «βιώσιμες» επενδύσεις, το ουράνιο που είναι αναγκαίο για την παραγωγή της γίνεται ολοένα και ακριβότερο, μετά τις ταραχές που έχουν ξεσπάσει στο Καζαχστάν, υπ' αριθμόν ένα προμηθευτή ουρανίου σε παγκόσμιο επίπεδο.

Αντιπροσωπεύει το 40% της παγκόσμιας παραγωγής του ραδιενεργού καυσίμου.

να βασίζομαστε μόνον σε έναν προμηθευτή». Σύμφωνα, πάντως, με τον Τοκτάρ Τουρμπάι, στέλεχος της συμβουλευτικής CRU Group, τα ορυχεία ουρανίου του Καζαχστάν βρίσκονται στην απομακρυσμένη περιοχή του Τουρκεστάν που ουσιαστικά δεν έχει πληγεί από τις εξελίξεις. Μιλώντας στους FT παραδέχεται, πάντως, πως θα υ-πάρχουν προβλήματα στη μεταφορά του ουρανίου προς την Κίνα, που αγοράζει τη

μια παραγωγή της γειτονικής της χώρας και ο λόγος είναι ότι θα πρέπει να διασχίσει την περιοχή Αλμάτι, όπου έχουν σημειωθεί τα πλέον βίαια επεισόδια.

Σημειώτεον ότι το Καζαχστάν έχει υπέδαφος πλούσιο σε υδρογονάνθρακες καθώς παράγει περίπου 1,8 εκατ. βαρέλια πετρελίου την ημέρα, ποσό που αντιστοιχεί στο 1/5 της παραγωγής της Ρωσίας.

Σε ό,τι αφορά την αναγκαιότητα του ουρανίου και την πυρηνική ενέργεια, έπειτα από ομοιογενείς διαπραγματεύσεις ανάμεσα στα κράτη-μέλη της, η Ε.Ε. συμπεριέλαβε προ ημερών την πυρηνική ενέργεια στις βιώσιμες πηγές ενέργειας. Καταρτίζει μάλιστα σχέδια για να χαρακτηρίσει «πράσινες» ορισμένες επενδύσεις

στον τομέα του φυσικού αερίου και της πυρηνικής ενέργειας.

Αναμένεται, άλλωστε, πως μέσα στον Ιανουάριο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προτείνει συγκεκριμένους κανόνες και θα καθορίσει τα κριτήρια με τα οποία θα εντάσσονται ή θα εξαιρούνται από τις πράσινες επενδύσεις σχέδια σχετικά με την πυρηνική ενέργεια και το φυσικό αέριο. Οι χώρες που άσκησαν πιέσεις για την επιστροφή της πυρηνικής ενέργειας ήταν αφενός η Γαλλία, που καλύπτει τουλάχιστον το 70% των ενεργειακών της αναγκών με πυρηνική ενέργεια, και αφετέρου οι περισσότερες χώρες της πρώην ανατολικής Ευρώπης που συντάχθηκαν με το Παρίσι. Όπως έχουν επισημάνει αναλυτές, η απόφαση

είναι ουσιαστικά πολιτικής φύσης, καθώς χωρίς πυρηνική ενέργεια είναι σχεδόν αδύνατο η εγκατάληψη των ορυκτών καυσίμων και η κλιματική αλλαγή την καθιστά επιτακτική.

Είναι ενδεικτική η πρόσφατη δήλωση του επιτρόπου Ενιαίας Αγοράς, Θιερί Μπρετόν, ο οποίος αναφερόμενος στη διαμάχη για τις αποδεκτές μορφές ενέργειας υπογράμμισε πως «η ατομική ενέργεια και το φυσικό αέριο θα μας βοηθήσουν να επιτύχουμε τους στόχους μας για το κλίμα». Απευθυνόμενος σε όσους εναντιώνονται τυφλά στην πυρηνική ενέργεια, τους κάλεσε «να γίνουν πραγματιστές» και «να μην προβάλλουν ιδεολογικές εμμονές».

BLOOMBERG, FT

Στα πρόθυρα πτώχευσης η γερμανική Uniper

Ενώ οι δυσθεώρητες τιμές της ενέργειας εξακολουθούν να πλήττουν ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και νοικοκυριά, οδηγώντας ακόμη και πανίσχυρες γερμανικές επιχειρήσεις στα πρόθυρα της πτώχευσης, όλο και περισσότερα πλοία μεταφορές αμερικανικού υδρογονάνθρακα φυσικού αερίου (LNG) επιλέγουν να κατευθυνθούν στην ευρωπαϊκή αγορά προσβλέποντας σε υψηλά κέρδη. Το αποτέλεσμα είναι να εντείνεται η ανεπάρκεια ενέργειας στις ασιατικές οικονομίες που αναζητούν αγωνιώδως εναλλακτικές.

Την κλίμακα της ενεργειακής κρίσης που έχει πλήξει την Ευρώπη προσωποποιεί η περίπτωση της γερμανικής εταιρείας κοινής ωφελείας Uniper, που αναγκάστηκε να προσφύγει στην αρωγή του γερμανικού κράτους καθώς βρέθηκε στα πρόθυρα της πτώχευσης. Διασφάλισε, πάντως, χρηματοδότηση συνολικού ύψους 10 δισ. ευρώ, τα 2 εκ των οποίων θα προέλθουν από την κρατική γερμανική τράπεζα KfW και τα 8 δισ. ευρώ από τον

μεγαλύτερο μέτοχο της εταιρείας, τη φινλανδική ενεργειακή Fortum. Η Uniper βρέθηκε στα πρόθυρα πτώχευσης τον περασμένο μήνα, όταν οι τιμές του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας εκτοξεύθηκαν κατά σχεδόν 100% υπερβαίνοντας τα 180 ευρώ η μεγαβατώρα. Την ίδια στιγμή στη Βρετανία οι τράπεζες NatWest και Barclays συνομιλούν με τις ρυθμιστικές αρχές σχετικά με τη χορήγηση δανείων στους παρόχους ενέργειας της χώρας. Στόχος των δανείων αυτών θα είναι να βοηθήσουν τους παρόχους να αντιμετωπίσουν το κόστος που συνεπάγεται η κάλυψη των αναγκών των πελατών όσων ενεργειακών πτώχευσαν, ώστε να περιοριστεί έτσι και η αύξηση των λογαριασμών της ενέργειας για τα νοικοκυριά της χώρας. Τους τελευταίους πέντε μήνες στη Βρετανία έχουν ήδη πτωχεύσει 26 ενεργειακές εταιρείες εξαιτίας πάντα της εκτόξευσης των τιμών της ενέργειας.

Στο μεταξύ, δεκατρία πλοία μεταφοράς

Όλο και περισσότερα πλοία μεταφοράς αμερικανικού υδρογονάνθρακα φυσικού αερίου (LNG) επιλέγουν να κατευθυνθούν στην ευρωπαϊκή αγορά, προσβλέποντας στα υψηλά κέρδη.

LNG κυρίως από τις ΗΠΑ και δευτερευόντως από τη Δυτική Αφρική κατευθύνονται προς την Ευρώπη αντί για την Ασία. Όπως τονίζει το Bloomberg που αναφέρει την πληροφορία, πρόκειται για σημαντική αύξηση σε σχέση με τα οκτώ πλοία που έκαναν το ίδιο την περασμένη εβδομάδα.

Το αποτέλεσμα είναι να επεκτείνεται στις ενεργοβόρες οικονομίες της Ασίας το «κυνήγι» του φυσικού αερίου, με την πίεση να είναι ιδιαίτερα μεγάλη από την Ινδία και την Ινδονησία. Αντιστρέφεται έτσι η κατάσταση που είχε καταγραφεί προ ολίγων μηνών, όταν άρχισε να κλιμακώνεται η ενεργειακή κρίση της Ευρώπης και οι περισσότεροι προμηθευτές LNG προτιμούσαν να στραφούν στις ασιατικές οικονομίες που προσέφεραν υψηλότερες τιμές, αφήνοντας την Ευρώπη να αγωνιά για τον όγκο των ροών ρωσικού φυσικού αερίου από τους αγωγούς που την προμηθεύουν.

BLOOMBERG

Στο 5% ο πληθωρισμός στην Ε.Ε. τον Δεκέμβριο

Εξαιρετικά δυσάρεστη έκπληξη αποτελεί για την ΕΚΤ η εκτόξευση που σημείωσε ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη τον Δεκέμβριο, αντανακλώντας σε μεγάλο βαθμό την άνοδο των τιμών της ενέργειας.

Υπερβαίνοντας τις προβλέψεις και διαφεύγοντας κάθε προσδοκία για σταδιακή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, οι τιμές καταναλωτή σημείωσαν άλμα 5% τον Δεκέμβριο καταγράφοντας επιτάχυνση από τα επίπεδα του 4,9% στο οποίο βρίσκονταν τον Νοέμβριο και διαφεύγοντας τις προβλέψεις οικονομολόγων που συμμετείχαν σε έρευνα του Bloomberg και μιλούσαν για οριακή επιβράδυνση του δείκτη στο 4,8%.

Σε ό,τι αφορά τον επιμέρους δείκτη που ακολουθεί τις ευμετάβλητες τιμές των τροφίμων και της ενέργειας, αυτός ανήλθε στο 2,6%, παραμένοντας, πάντως, ουσιαστικά σταθερός στα επίπεδα

του Νοεμβρίου. Δυσόισκων είναι, άλλωστε, ο συνδυασμός του πληθωρισμού με την υποχώρηση που σημείωσε η εμποτισμένη στην Ευρωζώνη και η οποία επίσης υπερέβη τις προβλέψεις των αναλυτών.

Εντείνονται, έτσι, οι πιέσεις στην ΕΚΤ που αντιμετωπίζει ένα ανησυχητικό μείγμα αρνητικών οικονομικών εξελίξεων με κυριότερη πάντα τον πληθωρισμό, καθώς βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα που έχει σημειώσει από τη δημιουργία του ενιαίου νομίσματος.

Η πίεση στην ΕΚΤ εντείνεται, άλλωστε, από τις αποφάσεις άλλων μεγάλων κεντρικών τραπεζών, με προεξάρχουσα την αμερικανική Federal Reserve αλλά και την Τράπεζα της Αγγλίας που προσανατολίζονται σε αύξηση των επιτοκίων με σκοπό την ανάσχεση του πληθωρισμού.

BLOOMBERG

Με 3,4 δισ. δολάρια σε συνάλλαγμα ενισχύει την ενεργειακή εταιρεία της η Τουρκία

KERIM KARAKAYA / BLOOMBERG

Η Τράπεζα της Τουρκίας καταφεύγει και πάλι στα συναλλαγματικά της διαθέσιμα για να βοηθήσει για ακόμη μία φορά την κρατική ενεργειακή εταιρεία Boru Hatları ile Petrol Tasima AS ή Botas όπως είναι ευρύτερα γνωστή.

Τον Δεκέμβριο η κεντρική τράπεζα πούλησε στην Botas από τα συναλλαγματικά της διαθέσιμα 3,4 δισ. δολάρια. Πρόκειται για το μεγαλύτερο ποσό που έχει διαθέσει με τον ίδιο τρόπο και για τον ίδιο λόγο από το 2013 και στοχεύει να βοηθήσει την κρατική ενεργειακή να αντιμετωπίσει το αυξανόμενο κόστος της ενέργειας, δεδομένης και της ραγδαίας υποτίμησης της τουρκικής λίρας.

Η στήριξη στην Botas έπεται των αλ-

Η κυβέρνηση κάνει πίσω από το σχέδιό της για χρήση ομολόγων αντί μετρητών από τις τράπεζες.

λεπάλλωλων παρεμβάσεων της κεντρικής τράπεζας στην αγορά συναλλάγματος, στο πλαίσιο των οποίων έχει δαπανήσει μέσα στον τελευταίο μήνα περίπου 7,3 δισ. δολάρια για να στηρίξει την τουρκική λίρα, η οποία μετά την πρόσφατη ανάκαμψη της υποχωρεί και πάλι τις τελευταίες ημέρες.

Η ισοτιμία του τουρκικού νομίσματος βρίσκεται έτσι στις 13,84 λίρες προς ένα

Η τουρκική λίρα υποχωρεί και πάλι τις τελευταίες ημέρες. Η ισοτιμία του τουρκικού νομίσματος βρίσκεται στις 13,84 λίρες προς ένα δολάριο.

δολάριο. Δεν είναι η πρώτη φορά που η Τράπεζα της Τουρκίας διαθέτει στην κρατική ενεργειακή σκληρό νόμισμα.

Τον Νοέμβριο έκανε το ίδιο όταν η Botas ζήτησε δολάρια για να μπορέσει να αγοράσει φυσικό αέριο, ενώ σύμφωνα με το Reuters της είχε διαθέσει 258 εκατ. δολάρια.

Στο μεταξύ, το τουρκικό υπουργείο Οικονομικών αναγκάζεται να υποχωρήσει από το σχέδιό του να εκδώσει ομόλογα ειδικού σκοπού που θα χρησιμοποιούσαν οι τράπεζες της χώρας για να αναπληρώσουν με αυτά αντί για μετρητά το τμήμα των καταθέσεων που χάνεται εξαιτίας της υποτίμησης της τουρκικής λίρας.

Στόχος του σχεδίου αυτού ήταν να αποφευχθεί το υπουργείο Οικονομικών τη μείωση των ταμειακών ροών του. Είναι

προφανές πως αναγκάστηκε να ανακλέσει υπό τις εντεινόμενες πιέσεις των τουρκικών τραπεζών.

Οι νέες αυτές τριβές ανάμεσα στο υπουργείο Οικονομικών και τις τουρκικές τράπεζες ήταν παρεπόμενο της υπόσχεσης που έδωσε στις 20 Δεκεμβρίου η κυβέρνηση Ερντογάν στους Τούρκους ότι θα αναπληρώνει τις καταθέσεις τους όταν αυτές πλύνονται από την υποτίμηση του νομίσματος, υπό τον όρο, όμως, ότι θα τις διατηρούν σε τουρκικές λίρες και θα τις δεσμεύουν για διάστημα τουλάχιστον τριών μηνών. Ήταν ακόμη ένα από τα αλλοπρόσβαλα τεχνάσματα του Τούρκου προέδρου που προσπαθεί να στηρίξει το νόμισμα της χώρας αποφεύγοντας την ορθόδοξη πρακτική της αύξησης των επιτοκίων.

Partners in your success

Marketing and Channel Enablement

Supply Chain & Logistics

Vast Technology Portfolio

Scan the code to Learn More

Παλμό ζωής σε 57χρονο δίνει καρδιά χοίρου

Η πρώτη τέτοιου είδους μεταμόσχευση δίνει ελπίδα σε χιλιάδες ασθενείς

Της **RONY CARIN RABIN**
THE NEW YORK TIMES

Με επιτυχία μεταμοσχεύθηκε, για πρώτη φορά στην ιστορία της Ιατρικής, η καρδιά ενός γενετικώς τροποποιημένου χοίρου στον 57χρονο Ντέιβιντ Μπένετ, που έπασχε από βαρύ καρδιολογικό πρόβλημα. Η επισημονική επιτυχία, αισιοδοξούν οι επιστήμονες, θα ανοίξει τον δρόμο για παρόμοιες επεμβάσεις, δίνοντας ελπίδα σε χιλιάδες ασθενείς που «σβήνουν» περιμένοντας το μόσχευμα που δεν έρχεται ποτέ.

Η επέμβαση-ορόσημο πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή στο ιατρικό κέντρο του Πανεπιστημίου του Μέριλαντ στη Βαλτιμόρη και διήρκεσε οκτώ ώρες. Η μετεγχειρητική πορεία του Μπένετ εξελίσσεται καλά και τα δύο πρώτα κρίσιμα 24ωρα ήδη ανήκουν στο παρελθόν. Η μεταμοσχευμένη καρδιά λειτουργεί φυσιολογικά, όπως τόνισε ο δρ Μπάρτλεϊ Γκρίφιθ, επικεφαλής του προγράμματος μεταμοσχεύσεων καρδιάς, ο οποίος πραγματοποίησε την πρωτοποριακή επέμβαση. «Η καρδιά έχει παλμό, δημιουργεί πίεση, η εμφάνισή της είναι φυσιολογική. Με λίγα λόγια είναι η καρδιά του», δήλωσε χωρίς να κρύψει τον ενθουσιασμό του για την επιτυχία. Σημείωσε, ωστόσο, ότι κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει τι θα συμβεί αύριο, καθώς είναι η πρώτη φορά που επιχειρείται μια τέτοιου είδους μεταμόσχευση. Ο ασθενής παραμένει συνδεδεμένος σε συσκευή καρδιοπνευμονικής παράκαμψης, κάτι σύνθετο στους ασθενείς που υποβάλλονται σε καρδιακή μεταμόσχευση. Οι γιατροί τον παρακολουθούν συνεχώς για ενδείξεις λοίμωξης, όπως με τον ρετροϊό των χοίρων, που συχνά μεταδίδεται από τα ζώα στον άνθρωπο, αλλά και για οποιοδήποτε ίκνος απόρριψης του νέου οργάνου.

Συγγενής της Ντόλυ

Το καρδιακό μόσχευμα προήλθε από έναν γενετικώς τροποποιημένο χοίρο, που παρήχθη από την εταιρεία Revivacor, η οποία αποτελεί εξέλιξη της βρετανικής RPL Therapeutics που δημιούργησε το 1996 το πιο διάσημο πρόβατο του κόσμου, την Ντόλυ, το πρώτο κλωνοποιημένο θηλαστικό.

Τέσσερα γονίδια του, μεταξύ των οποίων ένα που πυροδοτεί απόρριψη του μοσχεύματος, αδρανοποιήθηκαν, όπως και ένα αυξητικό προκειμένου να μην εξακολουθήσει η καρδιά να μεγαλώνει μετά τη μεταμόσχευση. Ταυτόχρονα, στο γονιδίωμα του χοίρου τοποθετήθηκαν έξι ανθρώπινα γονίδια, τα οποία είχαν στόχο

να καταστήσουν το μόσχευμα ανεκτό στο ανοσοποιητικό μας σύστημα. Η επιστημονική ομάδα, ταυτόχρονα, παρασκεύασε ένα πειραματικό ανοσοκατασταλτικό σκεύασμα και μια ειδική συσκευή για τη διατήρηση του μοσχεύματος μέχρι την επέμβαση. Ο Οργανισμός Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA) έδωσε το πράσινο φως, έπειτα από διεξοδικές έρευνες, την παραμονή της Πρωτοχρονιάς.

Στο χειρουργείο

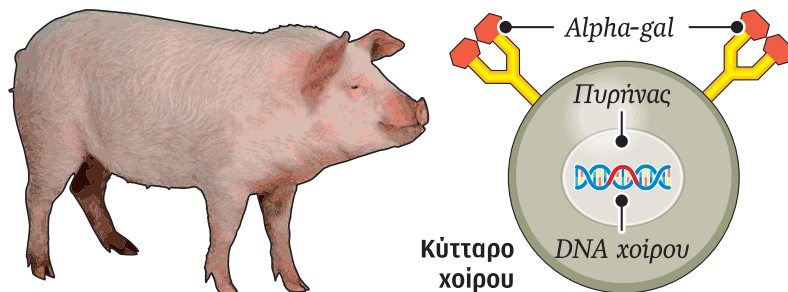
Παρά την άρτια προετοιμασία τους, οι ειδικοί βρέθηκαν αντιμετώπιζοντας με αρκετά προβλήματα κατά τη διάρκεια της επέμβασης. Καθώς η ανατομία του οργάνου ήταν διαφορετική από της ανθρώπινης καρδιάς, αναγκάστηκαν να το μεταβάλουν με πλαστική χειρουργική, ώστε να ταιριάζει απολύτως, εξηγεί ο δρ Γκρίφιθ. Μόλις αφαίρεσαν την τσιμπίδα που απέκλειε τη

Η επέμβαση-ορόσημο πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή στο ιατρικό κέντρο του Πανεπιστημίου του Μέριλαντ στη Βαλτιμόρη και διήρκεσε οκτώ ώρες.

ροή του αίματος, «η καρδιά άμεσα άρχισε να πάλλεται και να λειτουργεί».

Ο Μπένετ αποφάσισε να δώσει τη συγκατάθεσή του και να γίνει ο πρώτος άνθρωπος με καρδιά χοίρου επειδή, όπως ο ίδιος είπε, είχε εξαντλήσει όλες τις «συμβατικές» θεραπείες και λόγω της βαρύτητας της κατάστασής του δεν θεωρείτο υποψήφιος για ανθρώπινο μόσχευμα. Η πρόγνωση της εξέλιξης της υγείας του ήταν αβέβαιη. Οπως δήλωσε προτού μεταφερθεί στο χειρουργείο, «είχα μόνο δύο επιλογές: την επέμβαση ή τον θάνατο. Θέλω να ζω. Γνωρίζω ότι οι πιθανότητες που έχω δεν είναι πολλές, αλλά αυτή είναι η τελευταία μου ευκαιρία». Όταν ο Μπένετ ενημέρωσε τον γιο του για το τι επρόκειτο να συμβεί, αυτός τον άκουγε αστασιζόμενος. «Δεν τον πίστεψα. Νοσπηλεύσταν στο νοσοκομείο ένα μήνα και θεώρησα ότι είχε παραισθήσεις και ντελίο», εξηγεί, προσθέτοντας ότι καθώς στον πατέρα του είχε τοποθετηθεί μια καρδιακή βαλβίδα από χοίρο πριν από δέκα χρόνια, πίστευε ότι είχε πάθει σύγχυση. Όταν συνειδητοποίησα ότι έλεγε την αλήθεια σκέφθηκα: «Δεν τρελάθηκα. Είναι ο πρώτος άνθρωπος στον κόσμο με καρδιά χοίρου».

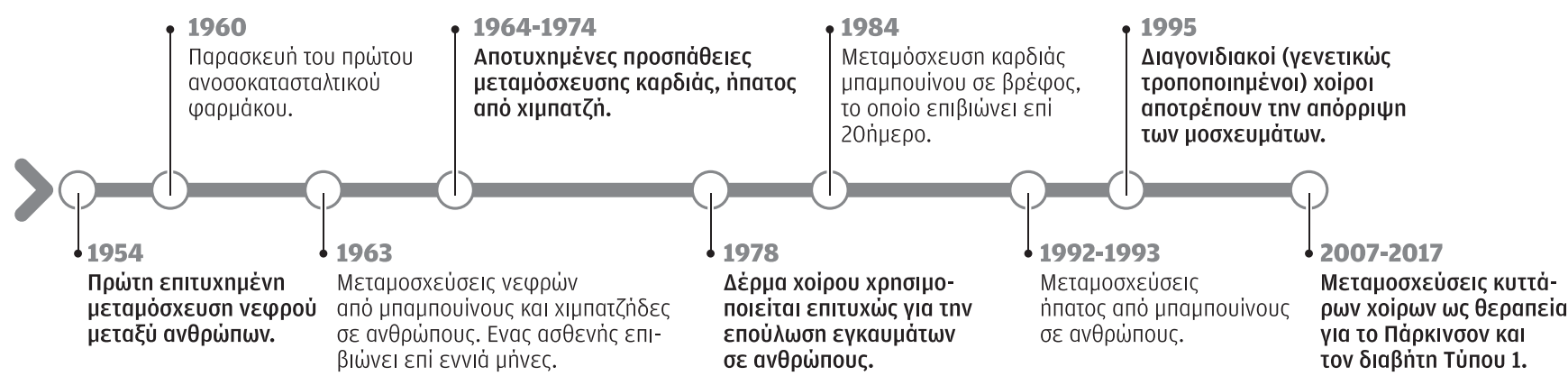
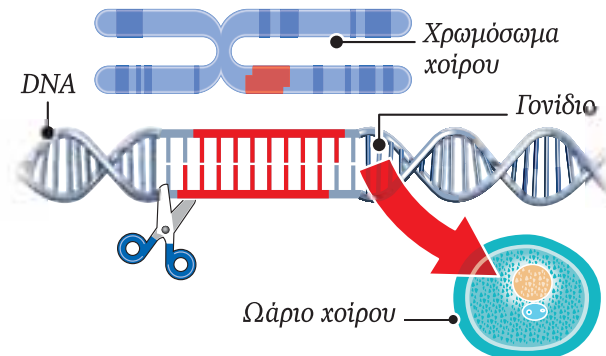
Πρώτη ξενομεταμόσχευση παγκοσμίως

1 Χοίρος GalSafe: Η α-γαλακτοσιδάση (alpha-gal) ανιχνεύονται στην κυτταρική επιφάνεια των χοίρων. Το ένζυμο τους πυροδοτεί τη διαδικασία απόρριψης του μοσχεύματος από τον ανθρώπινο οργανισμό.

2 Alpha-gal: Το γονίδιο αδρανοποιείται, μαζί με ένα αυξητικό, ώστε να μη συνεχιστεί η ανάπτυξη της καρδιακής μάζας μετά τη μεταμόσχευση.

3 Ανθρώπινα γονίδια: Τοποθετούνται στο γονιδίωμα του χοίρου ώστε να αποτραπεί η δημιουργία θρόμβων στην καρδιά και να γίνει το όργανο καλύτερα ανεκτό από το ανοσοποιητικό μας σύστημα. Το ίδιο γενετικό υλικό χρησιμοποιήθηκε για την αναπαραγωγή αγέλης χοίρων-δοτών.

ΠΗΓΕΣ: Smithsonian, U.S. Food and Drug Administration, UPI, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αισιοδοξία για τις «ξενομεταμοσχεύσεις»

Η ανάγκη συμβατών οργάνων για μεταμόσχευση είναι τεράστια σε όλο τον κόσμο και η κάλυψή της, με τα σημερινά δεδομένα, ανέφικτη. Στις ΗΠΑ υπολογίζεται ότι καθημερινά 12 άνθρωποι σβήνουν περιμένοντας μάταια στις λίστες των κέντρων μεταμοσχεύσεων το κατάλληλο μόσχευμα.

Για αυτό τον λόγο, οι επιστήμονες θεώρησαν επιτακτικό να στρέψουν το ενδιαφέρον τους στις λεγόμενες «ξενομεταμοσχεύσεις», δηλαδή τις μεταμοσχεύσεις οργάνων από άλλα είδη, κυρίως χοίρους. Τα προβλήματα που χρειάζεται να επιλυθούν είναι πολλά. Το πιο σημαντικό είναι αναμφίβολα αυτό της απόρριψης των μοσχευμάτων από το α-

Κάποιες εταιρείες βιοτεχνολογίας αναζητούν τις απαντήσεις για την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα των πρωτοποριακών μεθόδων.

νοσοποιητικό σύστημα του λήπτη, κάτι που παρατηρείται ακόμα και με τα ανθρώπινα μοσχεύματα. Την τελευταία δεκαετία οι ερευνητές που ασχολούνται με το θέμα έχουν έναν πολύτιμο σύμ-

μαχο: τις πρωτοποριακές μεθόδους της γενετικής μηχανικής, που τους επιτρέπουν να διαμορφώσουν κατά τον καλύτερο τρόπο το όργανο που θα μεταμοσχεύσουν, περιορίζοντας το ενδεχόμενο απόρριψής του, όπως ακριβώς έγινε και με τη γενετικά τροποποιημένη καρδιά του χοίρου. Οπως δήλωσε ο δρ Ντέιβιντ Κλάσεν, υπεύθυνος του Δικτύου Μεταμοσχεύσεων των ΗΠΑ (UnitedNetwork for Organ Sharing), η επιτυχημένη μεταμόσχευση καρδιάς στο νοσοκομείο της Βαλτιμόρης ήταν ένα γεγονός που του έφερε δάκρυα συγκίνησης κυρίως διότι ανοίγει τον δρόμο σε μια νέα εποχή κοσμοϊστορικών αλλαγών στη διαχείριση της ανεπάρκειας οργάνων. Όμως, οι α-

βεβαιότητες παραμένουν. Το πόσο καλά θα λειτουργήσουν τα ζωικά μοσχεύματα μετά τις γενετικές μετατροπές τους είναι κάτι που δεν πρόκειται να μάθουμε από την έμβαση μιας επέμβασης, όσο ιστορική και αν είναι. Ήδη κάποιες εταιρείες βιοτεχνολογίας κάνουν προσεκτικά βήματα και αναζητούν τις απαντήσεις για την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα των πρωτοποριακών μεθόδων εκπονώντας έρευνες. Αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι αυτή η διαδικασία απαιτεί πολύ χρόνο, που οι άνθρωποι στις λίστες μεταμόσχευσης δεν έχουν. Επί του παρόντος η επιβίωσή τους εξακολουθεί να εξαρτάται από την ανθρώπινη γενναιοδωρία.

«Ανοίγει μια τεράστια λεωφόρος στο πρόβλημα της δωρεάς οργάνων»

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Τις τελευταίες ημέρες τα ρολόγια στο Ωνάσειο δείχνουν δύο ώρες. Μία της Αθήνας και μία της Βαλτιμόρης, στην πολιτεία Μέριλαντ των ΗΠΑ, εκεί όπου έλαβε χώρα ίσως το πιο σημαντικό ιατρικό επίτευγμα στον χώρο των μεταμοσχεύσεων και δη των μεταμοσχεύσεων καρδιάς των τελευταίων χρόνων. Κάθε ώρα που περνάει με τον 57χρονο Ντέιβιντ Μπένετ να μην απορρίπτεται το μόσχευμα από τον γενετικώς τροποποιημένο χοίρο, είναι μία νίκη για όλους. Και αν κάτι γνωρίζουν πολύ καλά στο Ωνάσειο, περισσότερο από τον καθένα στην Ελλάδα, είναι ότι ο βασικός τους αντίπαλος είναι ο χρόνος.

«Είναι και σημαντικό και ελπιδοφόρο επίτευγμα», σχολιάζει στην «Κ» ο πρόεδρος του Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου, διευθυντής της Νεφρολογικής Κλινικής και της Μονάδας Μεταμοσχεύσεων

Νεφρού του Λαϊκού Νοσοκομείου της Αθinas, καθηγητής Παθολογίας - Νεφρολογίας Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ Ιωάννης Μπολέτης. «Σε τι χρονικό ορίζοντα θα πάει δεν το ξέρουμε ακόμη, δεν έχουμε όλες τις πληροφορίες, αλλά σε κάθε περίπτωση χαιρετίζουμε την εξέλιξη με συγκρατημένο ενθουσιασμό».

Με συγκρατημένη αισιοδοξία παρακολουθεί τα ιατρικά ανακοινωθέντα από τις ΗΠΑ και ο διευθυντής της Μονάδας Καρδιακής Ανεπάρκειας και υπεύθυνος του προγράμματος μεταμοσχεύσεων καρδιάς του ΩΚΚ Σταμάτης Αδαμόπουλος. «Αυτό που συνέβη χθες (σ.σ. προχθές) είναι πολύ σημαντικό. Παρά τις μεγάλες ανάγκες παγκοσμίως πραγματοποιούνται ετησίως μόνο 6.500 μεταμοσχεύσεις καρδιάς. Πρόκειται για νέους ασθενείς, οι περισσότεροι από τους οποίους έχουν πολύ χαμηλό προσδόκιμο επιβίωσης. Οι εισερχόμενοι στο τελικό στάδιο καρδιακής α-

νεπάρκειας που μπαίνουν στη λίστα για μεταμόσχευση έχουν προσδόκιμο επιβίωσης κάτω από 12 μήνες. Επομένως οι ανάγκες είναι τεράστιες».

Οπως εξηγεί ο κ. Αδαμόπουλος, υπήρχαν ενδείξεις ήδη από τη δεκαετία του '80 για τη χρησιμότητα των οργάνων του χοίρου για τον άνθρωπο, ωστόσο η γονιδιακή παρέμβαση πολλαπλασίασε τα οφέλη. Ως γνωστόν, τον Οκτώβριο πραγματοποιήθηκε και η πρώτη εμφύτευση νεφρού χοίρου σε εγκατελεσμένο νεκρό ασθενή, που δεν απορρίφθηκε. «Αυτό αναμένουμε και από την καρδιά που μεταμοσχεύθηκε χθες (σ.σ. προχθές). Είμαστε σε θέση να έχουμε περισσότερες ελπίδες και άρα να πιστεύουμε ότι θα δοθεί λύση στο τεράστιο θέμα της έλλειψης οργάνων. Γιατί μπορούμε να κάνουμε τέτοια γονιδιακή παρέμβαση στον χοίρο ώστε να αποφεύγουμε δύο μείζονα εμπόδια, τη μεταφορά ιών και την ανοσολογική αντί-

Και στο Ωνάσειο όλα τα βλέμματα είναι στραμμένα στη Βαλτιμόρη, όπου έγινε η πρώτη μεταμόσχευση καρδιάς σε άνθρωπο από γενετικώς τροποποιημένο χοίρο.

δραση που θα οδηγούσε σε απόρριψη του μοσχεύματος. Είναι μια σημαντική ημέρα για εμάς, διότι ανοίγει μια τεράστια λεωφόρος στο μείζον πρόβλημα της δωρεάς οργάνων, υπό την προϋπόθεση ότι οι πρώτες ενθαρρυντικές ενδείξεις θα επιβεβαιωθούν στο άμεσο μέλλον από καλά σχεδιασμένες μελέτες και θα περάσουν με επιτυχία τα φίλτρα της βιοηθικής που ενδεχομένως εγερθούν».

Ωστόσο, η λεωφόρος είναι διπλής κυκλοφορίας. Οπως λέει ο κ. Μπολέτης, δεν πρέπει να ερπυσχάσουμε λόγω των εξελίξεων. «Να μη γίνει όπως με τον κορωνοϊό, που αποφεύγουμε τα μέτρα επειδή εμβολιαστήκαμε. Πρέπει να κοιτάζουμε να ενισχύσουμε τη δωρεά οργάνων γιατί κανείς δεν ξέρει πόσο χρόνο θα πάρει έως ότου η έρευνα οδηγήσει στην κλινική πράξη». Η έλλειψη μοσχευμάτων είναι το υπ' αριθμόν 1 πρόβλημα στην Ελλάδα. Στη χώρα μας οι δότες δεν

ξεπερνούν τους 6-7 ανά εκατομμύριο πληθυσμού, ενώ σε άλλα κράτη ξεπερνούν τους 30-35.

Ανάσχεση λόγω COVID

Η πανδημία ανακαίτησε και την όποια τάση βελτίωσης των στατιστικών στην Ελλάδα. «Η αύξηση των κρεβατιών ΜΕΘ θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση της δωρεάς οργάνων, αλλά έχουν καταληφθεί από ανθρώπους που δεν μπορούν να γίνουν δότες», λέει ο πρόεδρος του Ωνασείου. «Εχουμε πέσει σε πολύ δύσκολη φάση, γεγονός που μας κάνει καμιά φορά και απογοητευόμαστε, γιατί -ενώ κάνουμε κινήσεις- δεν βλέπουμε αποτελέσματα». «Η μεγάλη μας ελπίδα είναι το Εθνικό Μεταμοσχευτικό Κέντρο, μια εμβληματική δωρεά του Ιδρύματος Ωνάση, που πιστεύουμε ότι θα δώσει τεράστια ώθηση στις μεταμοσχεύσεις», καταλήγει ο κ. Αδαμόπουλος.

RCB Bank Ltd. Μητρική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376.
Εγγεγραμμένη Εδρα: Αρσινόης 2, 305 Λεωσεία, Κύπρος.

Δημιουργούμε χώρο για τις δικές σας ιδέες

Καλωσορίσατε στο ολοκαίνουργιο Τραπεζικό Κέντρο Λευκωσίας!

800 00 722

www.rcbcy.com

Αυξήσεις-φωτιά σε βασικά είδη από τα μέσα Ιανουαρίου

Μείωση εισοδήματος για νοικοκυριά, χαμηλότερος τζίρος στο λιανεμπόριο

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Τα νοικοκυριά αναμένουν περαιτέρω μείωση του διαθέσιμου εισοδήματός τους και το λιανεμπόριο υποχώρηση της ζήτησης. Αυτό είναι το σκηνικό που διαμορφώνεται στην αγορά και που ήδη μια πρόγνωση δόθηκε από τα τέλη Νοεμβρίου, αλλά και κατά την περίοδο των Χριστουγέννων όπου η αγοραστική κίνηση ήταν χαμηλότερη των προσδοκιών τόσο στο λιανεμπόριο τροφίμων όσο και στο υπόλοιπο λιανεμπόριο. Πέραν των ανατιμήσεων σε πλεκτικό ρεύμα και πληθώρα άλλων προϊόντων και υπηρεσιών, τη σκιά

Οι νέοι τιμοκατάλογοι προμηθευτών σούπερ μάρκετ περιλαμβάνουν ακόμη και διψηφίες ανατιμήσεις σε τιμές βασικών ειδών.

της στην αγορά ρίχνει βαριά και η πανδημία, καθώς η μετάλλαξη «Ομικρον», λόγω κυρίως της μεγάλης της διασποράς, έχει περιορίσει σημαντικά την οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα.

Τον Δεκέμβριο εκτιμάται ότι ο πληθωρισμός έκλεισε σε επίπεδα πάνω του 5% (ο.σ. ανακοινώνεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή την ερχόμενη Πέμπτη, 13 Ιανουαρίου), από 4,8% τον Νοέμβριο, ενώ όλες οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για συνέχιση των πληθωριστικών πιέσεων

τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του πρώτου εξαμήνου 2022. Στην τελευταία ενδιάμεση έκθεσή της για τη νομισματική πολιτική η Τράπεζα της Ελλάδος επισημαίνει ότι «οι πρόσφατες αυξήσεις των τιμών αναμένεται να μετακυλιστούν στους καταναλωτές σε διάστημα λίγο μεγαλύτερο του ενός έτους», ενώ εκτιμά ότι «οι αυξήσεις των τιμών ενδεχομένως θα είναι σχετικά μεγάλες, καθώς τα τελευταία χρόνια το μέσο μέγεθος μεταβολής των τιμών είναι σημαντικά υψηλότερο».

Οι ανατιμήσεις που φέρνει το νέο έτος αφορούν σειρά βασικών ειδών σούπερ μάρκετ, ενώ σε κάποια από αυτά είχαν γίνει ήδη ανατιμήσεις τους προηγούμενες μήνες. Σύμφωνα με στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η «Κ», από τους τιμοκαταλόγους που έχουν στείλει οι προμηθευτές στις αλυσίδες σούπερ μάρκετ αναμένονται ανατιμήσεις στις ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων: άλευρα, τυροκομικά, αλλαντικά, βούτυρα-μαργαρίνες, γαλακτοκομικά, δημητριακά, ζυμαρικά, καφές, ζάχαρη, ελαιόλαδο, ροφήματα και σιρόπια για ροφήματα, σοκολατοειδή-γχοφρέτες, είδη ζαχαροπλαστικής, τοματικά-κονσέρβες, αρτοσκευάσματα-φρυγανιές-τρίψιμα φρυγανιάς-παξιμάδια, αυγά, βελτιωτικά γεύσης (ξίδι - αρτύματα λεμονίου), κατεψυγμένα αλιεύματα, κατεψυγμένες ζυμα, κατεψυγμένα λαχανικά, κατεψυγμένες πατάτες, σκαυόλες απορριμμάτων, χαρτί υγιεινής-χαρτί κουζίνας-χαρτοπετσέτες και απορρυπαντικά.

Οι ανατιμήσεις στα προϊόντα αυτά αναμένεται να περάσουν σταδιακά στην κατανάλωση έως τα μέσα Ιανουαρίου. Σε

Οι ανατιμήσεις που φέρνει το νέο έτος αφορούν σειρά βασικών ειδών σούπερ μάρκετ, ενώ σε κάποια από αυτά είχαν γίνει ήδη αυξήσεις τους προηγούμενες μήνες.

ορισμένες δε περιπτώσεις πρόκειται για αυξήσεις σε διψήφιο ποσοστό, ενώ υπάρχουν κατηγορίες στις οποίες έχουν γίνει και τους προηγούμενες μήνες άλλες ανατιμήσεις και συγκεκριμένα στο ελαιόλαδο, στον καφέ, στα άλευρα, στα ζυμαρικά, στα γαλακτοκομικά, στα τυροκομικά, στα απορρυπαντικά.

Η αποκλιμάκωση των τιμών κάθε άλλο παρά ορατή είναι, δεδομένου ότι η ρευστότητα εξακολουθεί να χαρακτηρίζει την αγορά του ηλεκτρισμού και του φυσικού αερίου, με συνέπεια ακόμη και όταν καταγράφονται κάποιες μειώσεις στις τιμές τους, αυτές να μην έχουν διάρκεια. Την ίδια ώρα σε υψηλά επίπεδα παραμένουν οι τιμές σε σειρά πρώτων υλών, όπως το αλουμινίου (44% πάνω σε σύγκριση με τις αρχές Ιανουαρίου 2021), του κασσίτερου (86,55% πάνω), του κοβαλτίου το οποίο χρησιμοποιείται κυρίως στις μπαταρίες (93% πάνω). Σε υψηλά επίπεδα παραμένουν επίσης οι τιμές των πρώτων υλών φυτικών και ζωικών παραγωγής, όπως τς σόγιας, του καφέ, του βάμβακος, της ζυλείας, κάτι που σημαίνει ότι για πολύ καιρό ακόμη τα νέα συμβόλαια για προ-

μήθειες σε πρώτες ύλες που θα κλείνουν οι μεταποιητικές μονάδες θα είναι σε τιμές πολύ υψηλότερες από αυτές των παλαιών συμβολαίων, με το αυξημένο κόστος να μετακυλιέται –αν όχι όλο, σημαντικό μέρος του– στις τιμές καταναλωτή.

Ενδεικτικά της έντασης των αυξήσεων στις τιμές των βασικών προϊόντων φυτικών και ζωικών παραγωγής, προϊόντων που αποτελούν τις πλέον σημαντικές πρώτες ύλες για την παγκόσμια βιομηχανία τροφίμων, είναι τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ (FAO). Ο δείκτης τιμών τροφίμων του FAO σημείωσε το 2021 ρεκόρ δεκαετίας, καθώς διαμορφώθηκε σε ετήσια βάση στις 125,7 μονάδες, στο υψηλότερο επίπεδο από το 2011 όταν είχε διαμορφωθεί στις 131,9 μονάδες. Ο εν λόγω δείκτης στη διάρκεια της περιόδου 2015-2020 βρισκόταν σταθερά κάτω από τις 100 μονάδες, ενώ το 2020 είχε διαμορφωθεί στις 98,1 μονάδες και το 2019 στις 95,1 μονάδες.

Τον Δεκέμβριο του 2021 καταγράφηκε μια μικρή αποκλιμάκωση, της τάξης των 1,2 μονάδων σε σύγκριση με τον Νοέμβριο

του 2021, όμως ο δείκτης παρέμεινε σε επίπεδα υψηλότερα κατά 23,1% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020. Αν και υπήρξε μικρή διόρθωση των τιμών στα δημητριακά, καθώς ξεκίνησε η συγκομιδή στο νότιο ημισφαίριο, υπάρχουν σημαντικές ανησυχίες για την παραγωγή καλαμποκιού, λόγω της ισχυρής ζήτησης, αλλά και των φόβων για ξηρασία στη Βραζιλία. Παρά τη μικρή αποκλιμάκωση των τιμών στο σιτάρι, αυτές το 2021 έκλεισαν σε επίπεδα 31% υψηλότερα σε σύγκριση με το 2020.

Σε επίπεδα υψηλότερα κατά 30% έκλεισαν και οι τιμές της ζάχαρης, με τη μικρή αποκλιμάκωση που καταγράφηκε στα τέλη του έτους να αποδίδεται στις εκτιμήσεις ότι η διασπορά της μετάλλαξης «Ομικρον» θα προκαλέσει μείωση της κατανάλωσης. Την ίδια ώρα οι τιμές των γαλακτοκομικών εξακολουθούν να αυξάνονται, με τον σχετικό δείκτη του FAO να διαμορφώνεται σε επίπεδα υψηλότερα κατά 17,4% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020. Η αύξηση των τιμών στην εν λόγω κατηγορία προϊόντων αποδίδεται κυρίως στη χαμηλότερη από την προσδοκώμενη παραγωγή στη Δυτική Ευρώπη

και την Ωκεανία. «Αν και φυσιολογικά οι υψηλές τιμές των προϊόντων αναμένεται ότι θα προκαλέσουν αύξηση της παραγωγής, το υψηλό κόστος εισροών, η συνεχιζόμενη πανδημία και οι αβέβαιες κλιματικές συνθήκες αφήνουν πολύ μικρά περιθώρια αισιοδοξίας για επιστροφή σε πιο σταθερές συνθήκες αγοράς το 2022», εκτίμησε ο επικεφαλής οικονομολόγος του FAO, Αμπντολρεζά Αμπασάν. Κάθε άλλο παρά ενθαρρυντικά είναι, τέλος, τα στοιχεία που αφορούν τα ναύλα για τα εμπορευματοκιβώτια. Ο παγκόσμιος δείκτης μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων του εξειδικευμένου οίκου Drewry's διαμορφώθηκε την εβδομάδα που ολοκληρώθηκε στις 6 Ιανουαρίου 2022 σε 9.408,81 δολάρια (για το κοντέινερ 40 ποδών), τιμή υψηλότερη κατά 1,1% σε σύγκριση με μία εβδομάδα πριν και 80% υψηλότερη σε σύγκριση με έναν χρόνο πριν. Ο οίκος μάλιστα αναμένει περαιτέρω αύξηση των ναυλών τις επόμενες εβδομάδες λόγω των πρόσθετων δυσχερειών που αναμένεται να προκαλέσει η κινεζική πρωτοχρονιά (1η Φεβρουαρίου 2022).

Εμποροι και καταναλωτές στις συμπληγάδες πανδημίας και ακρίβειας

Πέρσι τέτοια εποχή, η κυρίαρχη συζήτηση για το λιανεμπόριο ήταν εάν τα φυσικά καταστήματα θα ανοίξουν και θα λειτουργήσουν με τα περιήγηση μοντέλα του click away και του click in shop. Τα καταστήματα άνοιξαν στις 18 Ιανουαρίου και λειτουργήσαν με αυτά τα μοντέλα, για να κλείσουν, ωστόσο, σχεδόν δύο εβδομάδες μετά.

Φέτος ένα τέτοιο ενδεχόμενο, παρά τη μεγάλη διασπορά του κορωνοϊού, δεν είναι ορατό, καθώς ήδη από τον Νοέμβριο στο λιανεμπόριο εφαρμόζονται αυστηρότερα μέτρα, όπως η υποχρέωση επιδείξης πιστοποιητικού εμβολιασμού ή νόσησης ή αρνητικού τεστ για την είσοδο σε ένα εμπορικό κατάστημα. Αυτό πάντως που δεν μπορεί να αποκλειστεί είναι το ενδεχόμενο περαιτέρω αυστηροποιήσις των μέτρων, όπως για παράδειγμα το να επανέλθουν οι πολύ αυστηροί περιορισμοί όσον αφορά τον αριθμό των ατόμων που επιτρέπεται να βρίσκονται ταυτόχρονα μέσα σε ένα κατάστημα. Ο περιήγηση κανόνας, για παράδειγμα, του ενός ατόμου ανά 25 τ.μ. είχε οδηγήσει αρκετές αλυσίδες που διαθέτουν μεγάλα καταστήματα να τα κρατήσουν κλειστά, κρίνοντας ότι η λειτουργία τους με αυτούς τους όρους θα ήταν ασύμφορη.

Το πρόβλημα στην παρούσα συγκυρία εντοπίζεται αλλού και μάλιστα προκαλεί ακόμη μεγαλύτερη ανησυχία δεδομένου ότι αύριο ξεκινούν οι τακτικές χειμερινές εκπτώσεις, οι οποίες θα διαρκέσουν έως τις 28 Φεβρουαρίου: πρώτον, οι ανατιμήσεις προκαλούν υποχώρηση της ζήτησης, καθώς

«Ομικρον» και μπαράζ ανατιμήσεων φοβίζουν τους καταναλωτές και τους κάνουν πιο προσεκτικούς στη συνολική συμπεριφορά τους.

οι καταναλωτές, υπό τον φόβο περαιτέρω μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματός τους, φροντίζουν κατά κύριο λόγο να εξοδεύουν χρήματα για τα απολύτως απαραίτητα. Δεύτερον, η πολύ μεγάλη διασπορά της μετάλλαξης «Ομικρον» αποτρέπει τους καταναλωτές από το να βρίσκονται σε μέρη όπου υπάρχει συνωστισμός. Μεγάλο μέρος του πληθυσμού βρίσκεται, άλλωστε, σε καραντίνα ακριβώς επειδή έχει διαγνωστεί με κορωνοϊό, ενώ η επέκτασή της πληρωσίας αναμένεται να προκαλέσει επίσης μείωση της αγοραστικής κίνησης. Οι μόνες εμπορικές συγκεντρώσεις που φάνηκε ήδη από την περίοδο των εορτών ότι έλκουν το μεγαλύτερο μέρος των καταναλωτών είναι τα ανοικτά εμπορικά κέντρα και εμπορικά πάρκα, ακριβώς διότι από τους καταναλωτές θεωρούνται λιγότερο «επικίνδυνον» σε καιρό πανδημίας. Για υποχώρηση στη ζήτηση έκανε λόγο το απόγευμα της Παρασκευής και ο όμιλος Jumbo, επισημαίνοντας ότι από τις 15 Δεκεμβρίου και μετά, με τις τελευταίες επιδημιολογικές εξελίξεις, η αγορά καταγράφει νέα σημα-

Εντονότερη ήταν η υποχώρηση της κίνησης στην αγορά την εβδομάδα πριν από την Πρωτοχρονιά, καθώς η επίσηυση της εφαρμογής των αυστηρότερων μέτρων στους τομείς της διασκέδασης και της εστίασης είχε σοβαρές επιπτώσεις και στο λιανεμπόριο.

ντική εξασθένιση, δείγμα της αβεβαιότητας και της αστάθειας που επικρατεί. Στην ίδια ανακοίνωση η Jumbo τονίζει επίσης ότι παραμένουν τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα και συνεκίζονται οι πληθωριστικές πιέσεις, προσθέτοντας ότι οι παράγοντες αυτοί, αν και αρχικά είχαν εκτιμυθεί ως προσωρινοί, δεν αναμένεται να βελτιωθούν κατά το 2022 και ενεργούν επιβραδυντικά στις προοπτικές ανάπτυξης του ομίλου. Εντονότερη ήταν η υποχώρηση της κίνησης στην αγορά την εβδομάδα

πριν από την Πρωτοχρονιά, καθώς η επίσηυση της εφαρμογής των αυστηρότερων μέτρων στους τομείς της διασκέδασης και της εστίασης είχε αρνητικές επιπτώσεις και στο λιανεμπόριο. Όσον αφορά την ανησυχία των νοικοκυριών για την επίδραση των ανατιμήσεων στο εισόδημά τους, αποκλυπτικά είναι τα ευρήματα της πρόσφατης έρευνας καταναλωτικών τάσεων του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Λιανικής Πωλήσεως Ελλάδας (ΣΕΛΠΕ), η οποία πραγματοποιήθηκε με την επιστημονική υπο-

στήριξη του εργαστηρίου ELTRUN του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Σύμφωνα με την έρευνα, σε περίπτωση που, υποθετικά, οι τιμές των προϊόντων αυξηθούν από αύριο κατά 10% λόγω πληθωρισμού, οι καταναλωτές δηλώνουν ότι θα μειώσουν τη δαπάνη πάνω από 20% το επόμενο εξάμηνο σχεδόν σε όλες τις κατηγορίες αγορών: το 45% θα το πράξει για τα είδη ρουχισμού, το 53% για τα είδη δώρων, το 50% για τα έπιπλα και είδη σπιτιού, το 51% για ηλεκτρονικά είδη και συσκευές. Επιπλέον, το 72% των νοικοκυριών θεωρεί ότι είναι μάλλον κακή περίοδος για να κάνει μεγάλες αγορές (π.χ. έπιπλα, μεγάλες ηλεκτρικές συσκευές).

Η μεγαλύτερη ανησυχία των νοικοκυριών προέρχεται από τις αυξήσεις που έχουν δει έως τώρα οι καταναλωτές στους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος και μένει να φανεί εάν αυτή η ανησυχία θα αμβλυνθεί μετά την ανακοίνωση των μέτρων για την επιδότηση των 42 ευρώ κατά μέσον όρο. Βάσει της έρευνας των ΣΕΛΠΕ-ELTRUN, το 50% των καταναλωτών εκτιμά ότι το πρώτο εξάμηνο του 2022 οι δαπάνες για λογαριασμούς κοινής ωφελείας θα είναι αυξημένες. Αντίθετα, το 46% προβλέπει ότι οι δαπάνες για αγορές προϊόντων το πρώτο εξάμηνο 2022 θα είναι μειωμένες, ενώ μόλις το 15% ότι θα είναι αυξημένες. Το ίδιο ισχύει για τις υπηρεσίες (εισιτήρια, εστίαση), για τα οποία επίσης εκτιμάται από το 34% του κοινού μείωση και μόλις από το 14% αύξηση.

Ανησυχία

Μπορεί το 2021 να έκλεισε με σαφώς μεγαλύτερες πωλήσεις για το λιανεμπόριο –μένει να δούμε τα οριστικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για να επιβεβαιωθεί αυτό–, δεν μπόρεσε ωστόσο να αντισταθμίσει τις απώλειες που υπέστη το 2020 αλλά και τους πρώτους μήνες του 2021. Το γεγονός, δε, ότι από τα μέσα Νοεμβρίου η αγοραστική κίνηση άρχισε να εξασθενεί –κάτι που φάνηκε και κατά τη διάρκεια της Black Friday– δεν προκαλεί μεγάλη αισιοδοξία για την πορεία του κλάδου τους δύο σχολούς, καθώς φαίνεται, επόμενους μήνες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το εννεάμηνο του 2021 ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων λιανεμπορίου που είχαν τεθεί σε αναστολή λειτουργίας (δεν περιλαμβάνονται δηλαδή καταστήματα τροφίμων, φαρμακεία και πρατήρια καυσίμων) διαμορφώθηκε σε 8,07 δισ. ευρώ έναντι 6,9 δισ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2020. Το εννεάμηνο του 2019 ο τζίρος των εμπορικών επιχειρήσεων είχε διαμορφωθεί σε 8,43 δισ. ευρώ.

Υποχώρηση του δείκτη οικονομικού κλίματος

Η καταναλωτική εμπιστοσύνη επανήλθε σε καθοδική πορεία τον Δεκέμβριο, καθώς τα νοικοκυριά ανησυχούν για την εξέλιξη των πραγματικών τους εισοδημάτων εξαιτίας της κλιμάκωσης των πληθωριστι-

Σε καθοδική πορεία λόγω πληθωρισμού η καταναλωτική εμπιστοσύνη τον Δεκέμβριο, σύμφωνα με έρευνα του ΙΟΒΕ.

κών πιέσεων, σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Οικονομικής Συγκυρίας Δεκεμβρίου 2021 του ΙΟΒΕ.

Μάλιστα, ο δείκτης βρέθηκε στο ίδιο επίπεδο με τις αρχές του έτους, όταν στη χώρα είχε επιβληθεί lockdown, σημειώνει το ΙΟΒΕ.

Η επιδείνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, σύμφωνα με το ΙΟΒΕ, δεν οφείλεται στις πρόσφατες εξελίξεις, εξαιτίας της νέας μετάλλαξης και των έκτακτων παρεμβάσεων πολιτικής που ακολούθησαν, γιατί αυτές συνέβησαν μετά την έρευνα. Επομένως, οι επιδράσεις των τελευταίων αναμένεται να αποτυπωθούν στα στοιχεία από τον επόμενο μήνα.

Η καταναλωτική εμπιστοσύνη ακολούθησε συνολικά το δεύτερο εξάμηνο αποκλίνουσα πορεία από τις επιχειρηματικές προσδοκίες, με τον πρώτο δείκτη να υποχωρεί σημαντικά, γεγονός που αναδεικνύει διαφορετικές αξιολογήσεις από τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά της πορείας της ελληνικής οικονομίας και των προοπτικών της για τη νέα χρονιά.

Συνολικά, τον Δεκέμβριο, ο δείκτης οικονομικού κλίματος υποχώρησε ελαφρά στις 110,3 μονάδες από 113,4, όπως συνέβη συνολικά στην Ευρώπη. Όπως επισημαίνει το ΙΟΒΕ, ο δείκτης εξακολουθεί να κινείται

σε υψηλά επίπεδα και δεν ενσωματώνει τις πολύ πρόσφατες εξελίξεις της πανδημίας, με την έξαρση της νέας μετάλλαξης και τα μέτρα πολιτικής για την αντιμετώπισή της. «Η υποχώρηση προήλθε κυρίως από την έντονη επιδείνωση των επιχειρηματικών προσδοκιών στις υπηρεσίες και στις κατασκευές, ενώ η μεταβολή στη βιομηχανία ήταν ήπια. Αντίθετα, οι προσδοκίες βελτιώθηκαν έντονα στο λιανικό εμπόριο, στο επίπεδο του καλοκαιριού του 2019, καθώς φαίνεται πως η δραστηριότητα κινήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα σχεδόν σε όλους τους επιμέρους κλάδους, υπό την πρόσκαιρη επίδραση των εποχικών επιδομάτων».

Αξιολογώντας συνολικά την πορεία του δείκτη οικονομικού κλίματος το 2021, το ΙΟΒΕ σημειώνει ότι αυτή χαρακτηρίστηκε από ισχυρή άνοδο, ειδικά το δεύτερο τρίμηνο του έτους, ενώ γενικά η εξέλιξη του συγχρονίζεται με τη δυναμική του ΑΕΠ.

Αναλυτικότερα, τον Δεκέμβριο:

– Στη βιομηχανία, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υποχώρησε ήπια, με ενίσχυση του ήπια θετικού ισοζυγίου των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση, ήπια κλιμάκωση του ύψους των αποθεμάτων και ελαφρά υποχώρηση του ισοζυγίου των προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες.

– Στις κατασκευές σημειώθηκε αισθητή επιδείνωση των προσδοκιών, προερχόμενη αποκλειστικά από τις ιδιωτικές κατασκευές.

– Στο λιανικό εμπόριο, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύθηκαν σημαντικά, καθώς επικράτησε αισιοδοξία για την εορταστική περίοδο, με το ύψος των αποθεμάτων να διατηρείται σχεδόν αμετάβλητο.

– Στις υπηρεσίες, επιδεινώθηκαν οι προσδοκίες, ενώ υποχώρησε η έντονη αισιοδοξία για την τρέχουσα αλλά και τη μελλοντική ζήτηση.

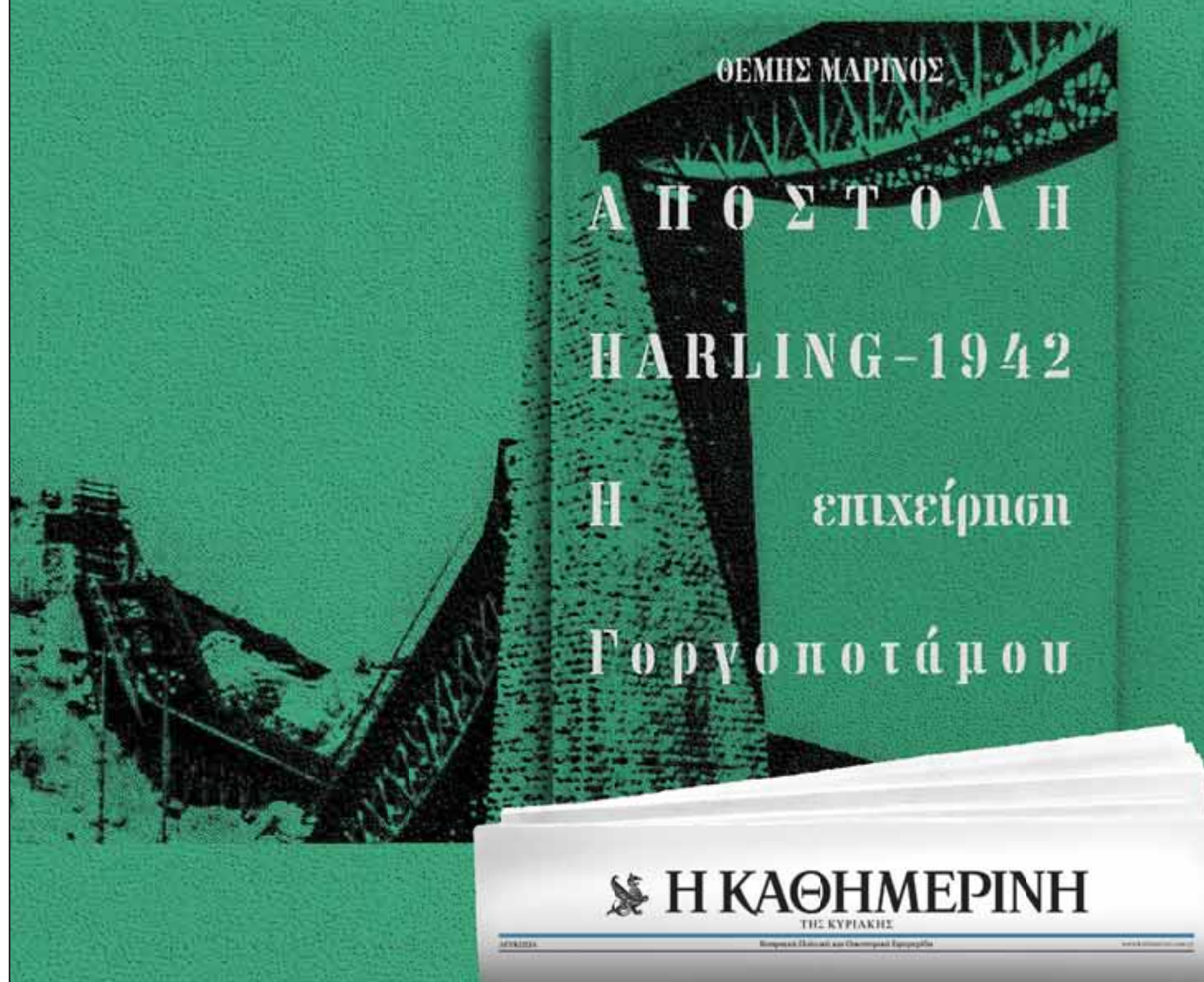
Στο λιανικό εμπόριο τον Δεκέμβριο, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύθηκαν σημαντικά, καθώς επικράτησε αισιοδοξία για την εορταστική περίοδο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
16/01

ΑΠΟΣΤΟΛΗ HARLING-1942

Η ανατίναξη της γέφυρας
του Γοργοποτάμου

ΜΙΑ ΚΟΡΥΦΑΙΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΗ ΠΡΑΞΗ ΒΗΜΑ-ΒΗΜΑ
Ένα βιβλίο του ΘΕΜΗ ΜΑΡΙΝΟΥ, που συμμετείχε στην επιχείρηση

Το 2020 το μέσο ευρωπαϊκό νοικοκυριό ξόδεψε περίπου 1.200 ευρώ για ηλεκτρικό ρεύμα και φυσικό αέριο και με βάση τις τρέχουσες τιμές χονδρικής, αυτές οι δαπάνες θα αυξηθούν στα 1.850 ευρώ έως τα τέλη του 2022, όπως εκτιμά η Bank of America.

Δεν «βλέπουν» σύντομα μείωση των τιμών ενέργειας οι οίκοι

Η ενεργειακή κρίση απειλεί την ανάπτυξη και πολλές επιχειρήσεις, προειδοποιούν

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Το έντονα ασταθές περιβάλλον στην αγορά ενέργειας αναμένεται να επιμείνει κατά τη διάρκεια του 2022, όπως προβλέπουν οι αναλυτές, κάνοντας την ενεργειακή κρίση, η οποία σημάδεψε το 2021, ένα από τα μεγαλύτερα θέματα και του 2022 για τις κυβερνήσεις, τα νοικοκυριά και τις κεντρικές τράπεζες, «απειλώντας» την ανάπτυξη καθώς και πολλές επιχειρήσεις.

Αν και η τιμή του φυσικού αερίου έχει αποκλιμακωθεί από το ιστορικό υψηλό των 180 ευρώ/MWh που είχε φτάσει τον Δεκέμβριο και κάτω από τα 100 ευρώ/MWh την τελευταία εβδομάδα, οι ημερήσιες διακυμάνσεις είναι έντονες, φτάνοντας ακόμη και τα 20 ευρώ/MWh. Ανάλυτες διακυμάνσεις παρατηρούνται και στην τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία αν και είναι σημαντικά χαμηλότερη στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες από το ρεκόρ των 400 ευρώ/MWh τον Δεκέμβριο, και στα 150-160 ευρώ, ωστόσο δεν αναμένεται να επιστρέψει εκεί που ήταν πριν από ένα χρόνο.

Οι διεθνείς οίκοι εκτιμούν πως η μεταβλητότητα θα κυριαρχήσει το 2022, και αν και προς τα τέλη του τρέχοντος έτους θα σημειωθεί μείωση των τιμών, αυτές θα συνεχίσουν να κινούνται σε υψηλά επίπεδα.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με τις εκτι-

μήσεις του οίκου αξιολόγησης S&P, οι ασταθείς και υψηλές τιμές του φυσικού αερίου, του άνθρακα και της ενέργειας αναμένεται να επιμείνουν κατά τη διάρκεια του 2022, με πιθανά «επεισόδια» εκτόξευσης αλλά και βουτιάς. Σύμφωνα με το βασικό σενάριο του οίκου, το ευρωπαϊκό αέριο, με βάση το ολλανδικό TTF, θα σημειωθεί μείωση, αλλά θα παραμείνει υψηλότερο από τα ιστορικά δεδομένα. Βέβαια, όπως επισημαίνει, οι περιορισμοί της προσφοράς θα μπορούσαν να ωθή-

Οι αναλυτές θεωρούν απίθανη την επιστροφή των τιμών στα επίπεδα των αρχών του 2021.

σουν τις τιμές εκ νέου υψηλότερα.

Οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας πιθανότατα θα σταθεροποιηθούν σε υψηλότερο επίπεδο, ενώ η αυξημένη μεταβλητότητα θα γίνει «κανόνας» στην αγορά καθώς επιταχύνεται η ενεργειακή μετάβαση λόγω της ταχύτερης απόσυρσης της χρήσης ορυκτών καυσίμων και της πιο απρόβλεπτης αύξησης της δυναμικότητας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, παράλληλα με τη μεγαλύτερη εξάρτηση από τις καιρικές συνθήκες.

Κατά τη Societe Generale, ένας από τους μεγαλύτερους κινδύνους για το 2022 είναι οι τιμές της ενέργειας να μην υποχωρήσουν τόσο γρήγορα όσο αναμένει η αγορά ή ακόμη και να επιταχυνθούν εκ νέου, όπως τους τελευταίους μήνες. Η γαλλική τράπεζα ήλπιζε, όπως σημειώνει, ότι η έγκριση του Nord Stream 2 θα μπορούσε να προσφέρει κάποια ανακούφιση στην αγορά την άνοιξη, αλλά φαίνεται ότι η έγκρισή του θα καθυστερήσει για το δεύτερο εξάμηνο του 2022 το νωρίτερο και, στη χειρότερη περίπτωση, μπορεί να μην γίνει, εάν ξεσπάσουν εντάσεις με τη Ρωσία. Απρόβλεπτα γεγονότα, όπως το πρόσφατο κλείσιμο του 30% του πυρηνικού συστήματος παραγωγής της Γαλλίας, θα μπορούσαν επίσης να επιδεινώσουν τον εφοδιασμό, ενώ ο κρύος καιρός, ειδικά σε μεγάλες χώρες κατανάλωσης φυσικού αερίου όπως η Κίνα, μπορεί να αποσύρει τις προμήθειες από την Ευρώπη.

Σε αυτό το πλαίσιο, το ενεργειακό κόστος που αναμένεται να επωμιστούν νοικοκυριά και επιχειρήσεις φέτος αλλά και το 2023 αναμένεται βαρύ. Το 2020 το μέσο ευρωπαϊκό νοικοκυριό ξόδεψε περίπου 1.200 ευρώ για ηλεκτρικό ρεύμα και φυσικό αέριο, και με βάση τις τρέχουσες τιμές χονδρικής αυτές οι δαπάνες θα αυξηθούν στα 1.850 ευρώ έως τα τέλη του 2022, όπως εκτιμά η Bank of America. Μόνο το ένα τέταρτο της αύξησης στο

ενεργειακό κόστος αναμένεται να καλυφθεί από τα μέτρα ελάφρυνσης που εφαρμόζουν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, όπως επισημαίνει.

Πιο αναλυτικά, η αμερικανική τράπεζα υπολογίζει, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα μέτρα στήριξης των κυβερνήσεων, ότι το κόστος της ενέργειας για τα νοικοκυριά έχει ήδη αυξηθεί κατά 20%-30% το 2021 και στα 1.450 ευρώ, ενώ το 2022 αναμένεται αυξηθεί κατά 20%-40% περαιτέρω και στα 1.850 ευρώ και θα συνεχίσει να αυξάνεται ελαφρώς και το 2023. «Συνεχίζουμε να βλέπουμε ανοδικούς κινδύνους για τις ευρωπαϊκές τιμές φυσικού αερίου σε όλο αυτό το διάστημα του χειμώνα και πιθανώς και το επόμενο καλοκαίρι λόγω σοβαρών ελλείψεων αποθεμάτων», τονίζει η Bank of America.

Παράλληλα, ισχυρό είναι το «κτύπημα» και για τις εταιρείες-βιομηχανικούς καταναλωτές.

Κατά την BofA, η ανατίμηση στο ηλεκτρικό ρεύμα έφτασε το 20% και στο φυσικό αέριο το 15% το 2021 για τις εταιρείες, και προβλέπεται περαιτέρω αύξηση 70% και 100% αντίστοιχα το 2022, ενώ το 2023 θα δουν και άλλη αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου. Οι αναλυτές της BofA εκτιμούν μάλιστα πως οι αυξήσεις στις τιμές θα λάβουν πιο επίμονα και μόνιμα χαρακτηριστικά, και θεωρούν απίθανη την επιστροφή στα επίπεδα των αρχών του 2021.

Σε επίπεδα-ρεκόρ ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη

Σε 4,4% εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα τον Δεκέμβριο του 2021 από 4% τον Νοέμβριο του 2021, με τη σημαντική αυτή μεταβολή, όπως καταγράφεται από την Eurostat, να θεωρείται στην ουσία προάγγελος των ανακοινώσεων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ-ΣΤΑΤ) την ερχόμενη Πέμπτη 13 Ιανουαρίου. Την ημέρα εκείνη πρόκειται να ανακοινωθεί ο εθνικός δείκτης τιμών καταναλωτή Δεκεμβρίου 2021, ο οποίος αναμένεται ότι θα βρίσκεται πάνω από το «φράγμα» του 5%. Τελευταία φορά που ο εθνικός δείκτης τιμών καταναλωτή διαμορφώθηκε σε επίπεδα άνω του 5% ήταν τον Ιανουάριο του 2011, όταν έφτασε στο 5,2%.

Σε επίπεδο, πάντως, Ευρωζώνης ο πληθωρισμός, σύμφωνα με τις προσωρινές εκτιμήσεις της Eurostat, έφτασε το 5% τον Δεκέμβριο του 2021, καταγράφοντας τιμή-ρεκόρ και σημειώνοντας αύξηση για έκτο συνεχές μήνα. Η διαμόρφωση του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα στο 4,4% αποτελεί ρεκόρ των τελευταίων 11 ετών, από το 4,9% του Ιανουαρίου του 2011.

Βασική αιτία για τη νέα άνοδο του δείκτη τιμών καταναλωτή είναι η αύξηση της τιμής της ενέργειας, κατά 26% στην Ευρωζώνη τον Δεκέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020, έναντι αύξηση 27,5% τον Νοέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2020. Αυτό που γίνεται εμφανές από τα στοιχεία της Eurostat είναι ότι ακόμη και αν οι αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας είναι χαμηλότερες, έστω και λίγο, πλέον είναι μεγαλύτερες οι αυξήσεις σε σύγκριση με τους προηγούμενους μήνες στα τρόφιμα και στα υπόλοιπα προϊόντα.

Έτσι, οι τιμές των τροφίμων, των αλκοολούχων ποτών και του καπνού αυξήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2021 κατά 3,2% σε ετήσια βάση, ενώ τον Νοέμβριο η αντίστοιχη αύξηση ήταν

2,2%. Επιπλέον, οι τιμές των βιομηχανικών μη ενεργειακών προϊόντων αυξήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020 κατά 2,9% έναντι αύξησης 2,4% τον Νοέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2020.

Ο Δεκέμβριος του 2021, ωστόσο, δεν αναμένεται ότι ήταν ο τελευταίος μήνας των ανατιμήσεων, καθώς όλες οι εκτιμήσεις από την αγορά και από θεσμικούς παράγοντες κάνουν λόγο για διατήρηση των πληθωριστικών πιέσεων τουλάχιστον για το α' εξάμηνο του 2022. Ήδη οι τιμοκατάλογοι που έχουν αποσταλεί από τους προ-

Στην Ελλάδα, ο εθνικός δείκτης τιμών καταναλωτή εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε πάνω από το 5%.

μηθευτές στα σούπερ μάρκετ περιλαμβάνουν σημαντικές αυξήσεις σε σειρά βασικών τροφίμων και ειδών νοικοκυριού, αυξήσεις τιμών οι οποίες αναμένεται ότι θα περάσουν σταδιακά στην κατανάλωση μέχρι τα μέσα Ιανουαρίου.

Παρά δε την ανακοίνωση των μέτρων στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων σε ό,τι αφορά την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο, αυτά δεν αναμένεται να ανακόψουν τις ανατιμήσεις σε σειρά προϊόντων που έχουν ήδη παραχθεί με αυξημένο ενεργειακό κόστος. Την ίδια ώρα, άλλωστε, παραμένουν σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα οι τιμές σε σειρά πρώτων υλών, από μέταλλα έως δημητριακά, ενώ ακόμη δεν έχουν αποκλιμακωθεί τα ναύλα για τη μεταφορά των εμπορευματοκιβωτίων από την Κίνα και την ευρύτερη περιοχή της Ασίας, ούτε έχουν εκλείψει οι διαταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Νέες αυξήσεις έρχονται σε σειρά βασικών τροφίμων και ειδών νοικοκυριού.

Μειώθηκε το κόστος δεδομένων στην κινητή τηλεφωνία το 2021

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Περισσότερο υποχώρηση κατέγραψε το κόστος των δεδομένων (data) κινητής το 2021 σε σχέση με το 2020. Σύμφωνα με τα στοιχεία α' εξαιμήνου 2021 της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) για την αγορά τηλεπικοινωνιών, από τον Ιανουάριο έως και τον Ιούνιο της περασμένης χρονιάς το έσοδο των παρόχων ανά Gigabyte (Gb) διαμορφώθηκε σε περίπου 1,15 ευρώ από 1,30 ευρώ για το σύνολο του 2020. Το ποσό αυτό προκύπτει δεδομένου ότι το πρώτο εξάμηνο του 2021 το σύνολο των εσόδων των εταιρειών τηλεπικοινωνίας διαμορφώθηκε σε 261 εκατ. ευρώ, ενώ η συνολική κίνηση δεδομένων (μέσω κινητών τηλεφώνων, τάμπλετ κ.λπ.) διαμορφώθηκε σε 226,5 δισεκατομμύρια Megabytes (Mb).

Συνολικά το 2020, την πρώτη χρονιά της πανδημικής κρίσης, η κατανάλωση δεδομένων ανήλθε σε 388 δισ. Mb, που αντιστοιχεί σε συνολικά έσοδα 508 εκατ. ευρώ ή 1,30 ευρώ ανά Gb. Η επεξεργασία των στοιχείων από το 2015 και ύστερα φανερώνει ότι κάθε χρόνο η κατανάλωση data αυξάνεται: πριν από επτά χρόνια η συνολική χρήση δεδομένων είχε διαμορφωθεί σε 36 δισεκατομμύρια Mb και είναι

Η συνολική κίνηση δεδομένων (μέσω κινητών τηλεφώνων, τάμπλετ κ.λπ.) διαμορφώθηκε σε 226,5 δισ. Megabytes (Mb).

κατά περισσότερες από έξι φορές μικρότερη συγκριτικά με το πρώτο εξάμηνο του 2021. Για το σύνολο της περασμένης χρονιάς αναμένεται η κίνηση δεδομένων να είναι πολύ υψηλότερη συγκριτικά με το 2020. Κι αυτό δεδομένου ότι ήδη η χρήση data από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Ιούνιο του 2021 αντιστοιχεί, κατά προσέγγιση, στο 60% της κίνησης δεδομένων για το σύνολο του 2020.

Η διαχρονική σύγκριση των στοιχείων φανερώνει ακόμη ότι τα τελευταία επτά χρόνια το κόστος των data κινητής έχει αποκλιμακωθεί σημαντικά. Το 2015 οι πάροχοι εισέπρατταν 8 ευρώ ανά Gb, μέγεθος που περιορίστηκε στο 1,15 ευρώ το α' εξάμηνο του 2021 και αναμένεται να υποχωρήσει στο 1 ευρώ για το σύνολο της περασμένης χρονιάς. Ως εκ τούτου, όπως αναφέρουν παράγοντες της αγοράς, η μείωση του κόστους των data επιτρέπει στην

Το 2015 οι πάροχοι εισέπρατταν 8 ευρώ ανά Gb, μέγεθος που περιορίστηκε στο 1,15 ευρώ το α' εξάμηνο του 2021 και αναμένεται να υποχωρήσει στο 1 ευρώ για το σύνολο της περασμένης χρονιάς.

Ελλάδα να συγκλίνει, σταδιακά, με τις χαμηλές χρεώσεις των ευρωπαϊκών παρόχων. Και μπορεί, όπως προσθέτουν, η Ελλάδα

να εμφανίζεται κατά καιρούς ότι διαθέτει από τις υψηλότερες στην Ευρώπη χρεώσεις δεδομένων κινητής, όμως η εικόνα αυτή

έχει διαμορφωθεί βάσει της ανάλυσης των ονομαστικών τιμών, που διαφέρουν σε σχέση με τις τελικές προσφερόμενες

τιμές, ύστερα από προσφορές και ειδικές εκπτώσεις. Η περαιτέρω μείωση του κόστους δεδομένων αποδίδεται στον ανταγωνισμό για δημιουργία φθηνότερων πακέτων και υπηρεσιών, ο οποίος εκτιμάται ότι θα ενισχυθεί φέτος. Ένας από τους βασικούς λόγους είναι ότι το νέο σχήμα των Nova - Wind θα επιδιώκει, υπό την ομπρέλα της United Group, να αποσπάσει μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς.

Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη έρευνα της εταιρείας Tefficient για τη χρήση δεδομένων σε 46 χώρες παγκοσμίως, η Ελλάδα, όπου διαχρονικά η χρήση data ήταν χαμηλή, εμφανίζει πλέον υψηλούς ρυθμούς αύξησης, με την κίνηση, σε μηνιαία βάση, να είναι 3,1 Gb ανά κάρτα Sim.

Το πρώτο εξάμηνο του 2021, έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2020, η Ελλάδα εμφάνισε αύξηση σε ποσοστό 34% στη χρήση δεδομένων και ανήκει στις οκτώ χώρες με τη μεγαλύτερη άνοδο. Η επίδοση είναι ίδια σε Κροατία και Λιθουανία, ενώ τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης στην κίνηση δεδομένων (53%) καταγράφει το Περού. Η Ελλάδα ανήκει στις μόλις 9 χώρες όπου η αύξηση της χρήσης δεδομένων συνοδεύτηκε με ενίσχυση εσόδων για τους παρόχους, έστω και σε ένα πολύ χαμηλό ποσοστό.

Ρεκôr πτήσεων με ιδιωτικά jets στην Ελλάδα

Η Αθήνα στη λίστα ευρωπαϊκών πόλεων όπου καταγράφεται η υψηλότερη ζήτηση – Τι λένε στην «Κ» στελέχη της NetJets

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Έχει πολλαπλάσιο κόστος, σε σχέση με την πρώτη θέση των αεροπορικών εταιρειών, αλλά ολόένα και περισσότερα άτομα υψηλής οικονομικής επιφάνειας, όπως επιχειρηματίες, προτιμούν για τις μετακινήσεις τους είτε εντός Ελλάδας είτε προς κοντινούς ευρωπαϊκούς προορισμούς να ναυλώνουν ιδιωτικά τζετ και ελικόπτερα. Σημεία των καιρών; Ενδεχομένως, όπως εξηγούν παράγοντες της αγοράς, εάν ληφθεί υπόψη ότι λόγω της πανδημίας, της υπερμεταδοτικότητας της μετάλλαξης «Ομικρον», των περιορισμών στις μετακινήσεις και των αιφνιδίων ακυρώσεων δρομολογίων, οι μετακινήσεις με ιδιωτικό jet προβάλλουν ως το συνώνυμο της μέγιστης υγιεινότητας ασφάλειας, αλλά και της ενίσχυσης της παραγωγικότητας.

Η στρόφη στις ιδιωτικές μετακινήσεις από αέρος είναι αποτέλεσμα και της αύξησης του ιδιωτικού πλούτου εν μέσω πανδημίας. Υπολογίζεται ότι την τελευταία διετία η παγκόσμια περιουσία των δισεκατομμυρίων αυξήθηκε κατά περίπου 3,5 τρισεκατομμύρια ευρώ, ενώ στην Ελλάδα ο αριθμός των εκατομμυριούχων

Η αίθουσα αναμονής VIP στο αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» το 2021 είχε υπερβεί, πολλές φορές, τη χωρητικότητά της.

τοποθετείται σε 72.000, σύμφωνα με έκθεση της Credit Suisse. Με τα δεδομένα αυτά γίνεται αντιληπτό γιατί οι περισσότερες εταιρείες, ανά τον κόσμο, αδυνατούν να εξυπηρετήσουν την αυξημένη ζήτηση, την οποία τροφοδοτεί και η Ελλάδα, με τις ιδιωτικές πτήσεις από και προς τη χώρα να έχουν εκτοξευθεί. Η Ελλάδα ανήκει στις ευρωπαϊκές χώρες όπου οι πτήσεις ιδιωτικών αεροσκαφών πολλαπλασιάστηκαν το 2021, σε σχέση με το 2019, τάση που πρόκειται να συνεχιστεί και κατά τη φετινή χρονιά. Εν-

Η Ελλάδα αποτελεί αυτή τη στιγμή την όγδοη πιο δραστήρια χώρα της Ευρώπης σε επίπεδο ναυλωμένων ιδιωτικών πτήσεων, καταγράφοντας άνοδο της τάξεως του 55% συγκριτικά με το 2019.

δεικτικό της ιδιαίτερα υψηλής ζήτησης για ιδιωτικές μετακινήσεις είναι ότι, κατά την περασμένη χρονιά, η αίθουσα αναμονής VIP στο αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» είχε υπερβεί, πολλές φορές, τη χωρητικότητά της.

Μία από τις εταιρείες που έχουν επωφεληθεί της μεγάλης παγκόσμιας στρόφης σε ιδιωτικές πτήσεις είναι η αμερικανική NetJets, που ιδρύθηκε το 1964 και ανήκει στον πολυεθνικό όμιλο Berkshire Hathaway του Αμερικανού κροίσου Γουόρεν Μπάφετ και ένατου πλουσιότερου

ανθρώπου παγκοσμίως. Όπως αναφέρουν αποκλειστικά στην «Κ» στελέχη της NetJets, που αποτελεί την παλαιότερη αλλά και μεγαλύτερη εταιρεία ναύλωσης με στόλο 760 αεροπλάνων, η ζήτηση για ιδιωτικά ταξίδια είναι δίχως προηγούμενο. «Το 2020 είχαμε τριπλάσιο αριθμό πελατών, σε σύγκριση με κάθε άλλη χρονιά. Στην Ευρώπη, ο ημερήσιος όγκος πτήσεων είναι υψηλότερος, σε σύγκριση με τα επίπεδα πριν από την πανδημία και εκτιμούμε ότι οι επιδόσεις αυτές θα συνεχιστούν», σημειώνουν.

Η Αθήνα έχει εξασφαλίσει τη θέση της σε ένα κλειστό κλαμπ ευρωπαϊκών πόλεων όπου καταγράφεται η υψηλότερη ζήτηση για ιδιωτικές πτήσεις. «Στην Ευρώπη την υψηλότερη ζήτηση για ναυλωμένες πτήσεις συγκεντρώνουν το Λονδίνο, το Παρίσι, η Νίκαια, η Γενεύη, η Πάλμα ντε Μαγιόρκα, η Ζυρίχη, η Ιμπίζα, το Μιλάνο, το Άμστερνταμ και η Αθήνα». Αυτή η λίστα συνεχώς αλλάζει και διευρύνεται. Για παράδειγμα, τον χειμώνα η NetJets δέχτηκε μεγάλη ζήτηση για μετακινήσεις σε παραδοσιακούς προορι-

σμούς για σκι, όπως το Σαμονί-Μον Μπλαν, η Γενεύη και το Βαλ-ντ' Ιζέρ των γαλλικών Άλπεων.

Το τελευταίο τρίμηνο του 2021, όπως αναφέρουν από τη NetJets, υπήρξαν χιλιάδες πτήσεις από και προς το «ιδιαίτερα δραστήριο αεροδρόμιο της Αθήνας». «Κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, η Κέρκυρα, το Ηράκλειο, η Κεφαλονιά, η Ρόδος, η Κως και η Πάρος αποτέλεσαν τους πιο δημοφιλείς νησιωτικούς προορισμούς για πτήσεις με ιδιωτικά jets, ενώ ιδιαίτερα ενισχυμένη ζήτηση καταγράφει

και η Πρέβεζα. Αυτή τη στιγμή, η Ελλάδα αποτελεί την όγδοη πιο δραστήρια χώρα της Ευρώπης σε επίπεδο ναυλωμένων ιδιωτικών πτήσεων, καταγράφοντας άνοδο της τάξεως του 55%, συγκριτικά με το 2019», τονίζουν.

Με τη ζήτηση για μετακινήσεις με ιδιωτικά εναέρια μέσα να εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί και τη φετινή χρονιά, η εταιρεία επενδύει περίπου 2,5 δισ. δολάρια για την παραλαβή, μέχρι το τέλος του 2022, 100 νέων αεροσκαφών. «Πρόσφατα ανακοινώσαμε την υλοποίηση επένδυσης 1,2 δισ. δολ. με τη βραζιλιάνικη Embraer για την αγορά 100 αεροσκαφών Phenom 300E, επεκτείνοντας περαιτέρω τον παγκόσμιο στόλο της NetJets». Για τις πτήσεις στην Ευρώπη, η εταιρεία του Αμερικανού κροίσου σχεδιάζει να προσθέσει στον στόλο της ένα από τα πιο περιζήτητα αεροσκάφη, το Bombardier Challenger 650 (σ.σ.: έχει χωρητικότητα έως 12 θέσεων και εμβέλεια 4.000 ναυτικών μιλίων ή 7.400 χλμ.). Σε όσα αναφέρουν από τη NetJets, στέλεχος των ελληνικών αερομεταφορών συμπληρώνει στην «Κ» ότι τα ιδιωτικά jets έχουν τον ρόλο του αεροταξί για άτομα υψηλής εισοδηματικής κατηγορίας που αναζητούν ευελιξία και αυξημένη υγιεινολογική ασφάλεια. Όπως προσθέτει, η ζήτηση για ιδιωτικές πτήσεις είναι δίχως προηγούμενο, έχοντας ξεπεράσει σημαντικά τα επίπεδα του 2019. Η ενισχυμένη ζήτηση για ιδιωτικές πτήσεις από και προς την Ελλάδα αποδίδεται και με την αγορά κατοικίας από ευπόρους ξένους, όπως Αραβες και Ρώσους στην Αττική Ριβιέρα ή σε κάποιο από τα μεγάλα τουριστικά θέρετρα ανά την επικράτεια. Την υψηλή ζήτηση φανερώνει και το γεγονός ότι πρόσφατα μία από τις μεγαλύτερες ελληνικές εταιρείες συντήρησης και επισκευής ελικωπτέρων προχώρησε στην επέκταση του ελικοδρομίου της κατά περίπου 5.000 τ.μ. Σημειώνεται ότι το κόστος της πτήσης (χωρίς επιστροφή) Αθήνα - Λονδίνο με ιδιωτικό jet κυμαίνεται από 18.000 έως 20.000, ενώ το κόστρο της επιστροφής, που είναι συνήθως ελαφρώς αυξημένο, εξαρτάται από τον πόσες ημέρες μετά την άφιξη στην προορισμό θα πραγματοποιηθεί η αναχώρηση.

Κύμα ακυρώσεων από αεροπορικές, αλλά και αισιοδοξία για ανάκαμψη

Εάν όμως η πανδημική κρίση ευνοεί τις ιδιωτικές πτήσεις, τουλάχιστον όσο οι χώρες δεν προχωρούν στην επιβολή lockdown, το κύμα ακυρώσεων που προκαλούν οι νέες μεταλλάξεις υποχρεώνουν τους αερομεταφορείς σε τροποποιήσεις του πτητικού προγράμματός τους. Σε ένα τρίμηνο, αυτό από τον Ιανουάριο έως και τον Μάρτιο, που είναι παραδοσιακά αθηνές για τον τουρισμό, οι αεροπορικές εταιρείες εντός και εκτός Ελλάδας συρρικνώνουν τα δρομολογία τους, αν και φέτος η τουριστική βιομηχανία προβλέπει δυναμική επιστροφή των ταξιδιών.

Μέχρι όμως νεότερων δεδομένων, η Aegean τις αμέσως προσεχείς ημέρες αναμένεται να προχωρήσει σε μερική τροποποίηση του προγράμματός της, που θα περιλαμβάνει μείωση της συχνότητας των δρομολογίων ή και ακυρώσεις για ορισμένες πτήσεις. Η εισηγμένη είχε ήδη προχωρήσει σε ορισμένες αλλαγές από τον Νοέμβριο, με την αναπροσαρμογή των πτήσεων, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες, να αφορά κατά βάση προορισμούς του εξωτερικού. Σε κάθε περίπτωση, όμως, οι έκτακτες, λόγω της μετάλλαξης «Ομικρον», ανακατατάξεις πτήσεων

Υπό την προϋπόθεση ότι η «Ομικρον» θα τεθεί υπό έλεγχο, ο αριθμός των πτήσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα μπορούσε να αγγίξει το 90% συγκριτικά με το 2019.

εκτιμάται ότι διευρύνουν το χάσμα με το 2019, οδηγώντας σε απόκλιση της δραστηριότητας σε ποσοστά της τάξεως του 40% σε σύγκριση με πριν από τρία χρόνια. Η Sky Express, που πραγματοποιεί περιορισμένο αριθμό πτήσεων λόγω εμποικότητας και κατ' επέκταση χαμηλής ζήτησης, πρόκειται, όπως αναφέρουν στελέχη της, να διατηρήσει αμετάβλητο τον υφιστάμενο προγραμματισμό της. Το περιορισμένο πτητικό πρόγραμμα, σε συνδυασμό με τη σύντομη διάρκεια πτήσεων, προσδίδει ευελιξία στην αεροπορική.

Αλλά και οι ξένοι αερομεταφορείς, που

Η Aegean τις αμέσως προσεχείς ημέρες αναμένεται να προχωρήσει σε μερική τροποποίηση του προγράμματός της, που θα περιλαμβάνει μείωση δρομολογίων ή και ακυρώσεις ορισμένων πτήσεων.

βρίσκονται αντιμέτωποι όχι μόνο με ακυρώσεις πτήσεων αλλά και με μεγάλο αριθμό αθηνείων πληρώματος και πιλότων λόγω COVID, συρρικνώνουν τις πτήσεις τους.

Ενδεικτικά, ο γερμανικός όμιλος Lufthansa, που περιλαμβάνει, εκτός από τη Lufthansa, τις Eurowings, Austrian Airlines, Swiss και Brussels Airlines, σχεδιάζει να ακυρώσει περίπου 33.000 πτήσεις από τα μέσα Ιανουαρίου μέχρι τον Φεβρουάριο, αριθμός που αντιστοιχεί στο 10% του συνολικού πτητικού προγράμματός του. Επίσης, στις ΗΠΑ υπολογίζεται ότι από τα Χριστούγεννα μέχρι σήμερα έχουν ακυρωθεί δεκάδες χιλιάδες πτήσεις, λόγω όμως και των δυσμενών καιρικών συνθηκών.

Παρ' όλα αυτά, αναλυτές εκτιμούν ότι οι επιπτώσεις της «Ομικρον» στις αερομεταφορές θα είναι ως επί το πλείστον βραχυπρόθεσμες, προβλέποντας ότι φέτος η αεροπορική βιομηχανία θα ανακάμψει και η ζήτηση για επαγγελματικά ταξίδια θα αναθεωρηθεί. Σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση του ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια της Αεροναυτιλίας (Eurocontrol), υπό την προϋπόθεση ότι

η μετάλλαξη «Ομικρον» θα τεθεί υπό έλεγχο, ο αριθμός των πτήσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα μπορούσε να αγγίξει το 90% σε σχέση με τα επίπεδα του 2019. Σε σχέση με το 2019 η περασμένη χρονιά ολοκληρώθηκε με 44% λιγότερες πτήσεις πανευρωπαϊκά, με τον ρυθμό υποχώρησης, σε μηνιαία βάση, να διαμορφώνεται στο 22%.

Κατά το Eurocontrol, έναντι πάντοτε του 2019, ζητούμενο είναι κατά το πρώτο τρίμηνο της φετινής χρονιάς η πτητική δραστηριότητα να κυμανθεί από 80% έως 85% και να μην υποχωρήσει σε περίπου 70%, ποσοστό που αντιστοιχεί στο απαισιόδοξο σενάριο του φορέα. Πάντως, παρά την αβεβαιότητα που προκαλεί η «Ομικρον» φέτος, ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες αναμένονται υψηλά ποσοστά ανάκαμψης στις ευρωπαϊκές αερομεταφορές, σε τέτοιο βαθμό που εκτιμάται ότι θα υπάρξουν καθυστερήσεις στις αφίξεις - αναχωρήσεις αεροσκαφών λόγω περιορισμού στη χωρητικότητα της εναέριας χώρας. Στην περίπτωση της Ελλάδας, το Eurocontrol προβλέπει καθυστερήσεις λιγότερο από 0,1 λεπτό έως 0,5 λεπτό ανά πτήση.

Υποχώρησαν το 2020 οι αμοιβές των επικεφαλής στις μεγάλες εισηγμένες

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Ελαφρώς μειωμένες, σε σχέση με το 2019, υπήρξαν το 2020 οι ετήσιες αμοιβές των επικεφαλής εισηγμένων εταιρειών υψηλής κεφαλαιοποίησης, όπως προκύπτει από την ετήσια έρευνα αποδοχών που κατάρτισε η Better Future σε συνεργασία με το Ελληνικό Παρατηρητήριο Εταιρικής Διακυβέρνησης (HOCC) του Λονδίνου και την εταιρεία Corporate Matters. Ο χάρτης αποδοχών στις εταιρείες του Χρηματιστηρίου Αθηνών, με βάση τα οικονομικά αποτελέσματα της χρήσης του 2020 που δημοσιεύθηκαν το 2021, αποκαλύπτει ότι περιορίστηκαν, λόγω της πανδημίας κυρίως, οι μεταβλητές αποδοχές (μπόνους) που εισπράττουν οι διευθύνοντες σύμβουλοι και οι εκτελεστικοί πρόεδροι εισηγμένων εταιρειών.

Ωστόσο, η μείωση αποδοχών για τα ανώτερα στελέχη δεν αφορά το σύνολο των εισηγμένων, επειδή καταγράφεται μεγάλη ανισότητα μεταξύ των εταιρειών, ενώ οι μεσαίας κεφαλαιοποιήσεις τείνουν να ενισχύουν τις παρεχόμενες αποδοχές που βρίσκονται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με αυτές των μεγάλων εταιρειών. Ως εκ τούτου, στις μεσαίες κεφαλαιοποιήσεις εταιρείες –σε αντίθεση

Ετήσιες αποδοχές σε εισηγμένες

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ

ΠΗΓΗ: Better Future, Corporate Matters

	ΥΨΗΛΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΜΕΣΑΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ		
	2019	2020	2019	2020
CEO (διάμεσος)	612.607,50	571.849,23	277.079,00	289.714,00
CEO (μέσος όρος)	1.104.438,44	986.066,55	387.002,22	609.235,17
Πρόεδρος (διάμεσος)	270.513,47	265.837,66	193.168,09	259.134,71
Πρόεδρος (μέσος όρος)	781.130,18	658.924,58	344.016,72	371.859,79
Μη εκτελεστικά μέλη Δ.Σ. (διάμεσος)	34.900,00	36.000,00	18.469,00	20.610,00
Μη εκτελεστικά μέλη Δ.Σ. (μέσος όρος)	36.611,25	40.287,80	16.745,27	19.717,70

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

με τις υψηλές κεφαλαιοποιήσεις – οι αποδοχές ενισχύθηκαν το 2020 έναντι του 2019. Συγκεκριμένα, στις 25 εταιρείες υψηλής κεφαλαιοποίησης το 2020 ο μέσος όρος των ετήσιων αποδοχών –περιλαμβάνουν μισθό, μπόνους και άλλες παροχές– του διευθύνοντος συμβούλου διαμορφώθηκε σε 986.000 ευρώ από 1,1 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, ένας στους δύο διευθύνοντες συμβούλους αμειβεται σημαντικά λιγότερο εάν ληφθεί υπόψη ότι η διάμεσος βρίσκεται στις 571.000 ευρώ, ενώ το 45% των εταιρειών υψηλής κεφαλαιοποίησης παρέσχε μπόνους κατά τη χρήση του 2020.

Επίσης, περίπου το 25% του συνόλου (τρίτο τεταρτημόριο) αφορά διευθύνοντες συμβούλους με υψηλές αποδοχές, έχοντας εισπράξει το 2020, σε σχέση με το 2019, 1,3 εκατ. ευρώ, ποσό μικρότερο κατά 7% σε σχέση με το 2019. Κι αυτό επειδή το 45% των μεγάλων εταιρειών περιορίσαν το μπόνους στους CEO's σε 695.000 το 2020 από 1 εκατ. ευρώ το 2019, σύμφωνα με την έρευνα της Better Future. Στις 20 εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης οι ετήσιες μέσες αποδοχές των διευθυντών συμβούλων δεν υπερβαίνουν τις 609.000 ευρώ, αλλά το συγκεκριμένο μέγεθος είναι αυξημένο λόγω της επίδρασης

των «υψηλόμισθων». Κι αυτό δεδομένου ότι περίπου στους μισούς, όπως προκύπτει από τη διάμεσο τιμή, αντιστοιχούν απολαβές 387.000 ευρώ.

Όσον αφορά τις αμοιβές των προέδρων διοικητικών συμβουλίων, ο μέσος όρος στις μεγάλες εταιρείες είναι 658.000 ευρώ, ενώ η διάμεσος αντιστοιχεί σε 266.000 ευρώ. Στη μεσαία κεφαλαιοποίηση, ο μέσος όρος και η διάμεσος της συγκεκριμένης κατηγορίας αποδοχών διαμορφώνονται σε 371.000 ευρώ και 259.000 ευρώ αντίστοιχα. Οι απολαβές των μη εκτελεστικών προέδρων διοικητικών συμβουλίων ανέρχονται κατά μέσον όρο σε

Περιορίστηκαν, λόγω της πανδημίας κυρίως, τα μπόνους – Ενισχύθηκαν οι απολαβές στελεχών σε εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

195.000 ευρώ στις μεγάλες εταιρείες και σε 77.000 ευρώ στη μεσαία κεφαλαιοποίηση. Σύμφωνα με την έρευνα της Better Future, το 60% των προέδρων είναι εκτελεστικοί, παρότι κατά τον νόμο 4706/2020 για την εταιρική διακυβέρνηση οι πρόεδροι Δ.Σ. συνιστάται να μην έχουν εκτελεστικά καθήκοντα.

Στα μη εκτελεστικά μέλη των Δ.Σ., για τις μεγάλες εταιρείες, ο μέσος όρος ετήσιων αποδοχών είναι 40.000 ευρώ, ποσό που δεν υπερβαίνει τις 20.000 ευρώ στις μεσαίες κεφαλαιοποιήσεις, αν και τείνει να αυξάνεται.

Οι εισηγμένες έχουν προσαρμοστεί στις προβλέψεις των διατάξεων του νόμου 4706/2020, βάσει των οποίων το 25% των μελών του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να είναι γυναίκες και ο αριθμός των ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών

δεν πρέπει να είναι μικρότερος από το 1/3 του συνόλου των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή τουλάχιστον δύο. Ετσι, το ποσοστό γυναικών-μελών Δ.Σ. αυξήθηκε από 15% το 2020 σε 23% το 2021, ενώ τα ανεξάρτητα μέλη αυξήθηκαν από 38% το 2020 σε 42% το 2021.

«Φαίνεται ότι η κρίση οδήγησε στην εκλογικήευση αποδοχών των ανώτερων στελεχών των εισηγμένων εταιρειών. Ωστόσο υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για τη βελτίωση του επιπέδου αμοιβών των μη εκτελεστικών μελών Δ.Σ. που επιβάλλεται να είναι ανεξάρτητα και καλά αμειβόμενα. Όπως και για τη σύνδεση αμοιβών με τα αποτελέσματα των εταιρειών και τους στόχους ενίσχυσης της παραγωγικότητας. Η ανισότητα στις αμοιβές στελεχών δεν δικαιολογείται σε όλες τις περιπτώσεις από τη βελτίωση των αποτελεσμάτων, ενώ οι αποδοχές των μη εκτελεστικών προέδρων παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα», αναφέρει ο επικεφαλής της Better Future, Κρίσ Αμυράλης.

Σημειώνεται ότι ο νόμος 4706/2020, που ψηφίστηκε το καλοκαίρι του 2020, ενσωματώνοντας την ευρωπαϊκή οδηγία για την «εταιρική διακυβέρνηση ανωνύμων εταιρειών», άλλαξε ύστερα από 18 χρόνια αντικαθιστώντας τον ν. 3016/2002.

Εκρηξη κυβερνοεπιθέσεων μέσα στην πανδημία

Ο Παναγιώτης Παπαγιαννακόπουλος, επικεφαλής υπηρεσιών κυβερνοασφάλειας της EY NA Ευρώπης, μιλάει στην «Κ»

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Ολοένα και πιο συχνά είναι πλέον τα περισσότερα κυβερνοεπιθέσεων εναντίον επιχειρήσεων, οργανισμών και φορέων στην Ελλάδα, καθώς μόνο μέσα στους τελευταίους 12 μήνες ο αριθμός τους έχει αυξηθεί 10%-20% σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη.

Αυτό αναφέρουν σχεδόν 9 στους 10 υπεύθυνοι ασφαλείας πληροφοριών στην Ελλάδα, σε παγκόσμια έρευνα της EY για την ασφάλεια πληροφοριών, την οποία επικαλείται σε συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ» ο Παναγιώτης Παπαγιαννακόπουλος, εταίρος στο τμήμα συμβουλευτικών υπηρεσιών της EY Ελλάδος και επικεφαλής υπηρεσιών κυβερνοασφάλειας, προστασίας δεδομένων και ιδιωτικότητας της EY στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ο ίδιος επισημαίνει πως το τελευταίο διάστημα παρατηρούνται κρατικά επιχορηγούμενες επιθέσεις που στοχεύουν να πλήξουν κρίσιμες υποδομές της χώρας, ενώ εξίσου συχνές είναι οι επιθέσεις για λύτρα (ransomware) μέσα από καμπάνιες ηλεκτρονικού ψαρέματος (phishing emails), καθώς και περιστατικά επιθέσεων μέσω κακόβουλου λογισμικού, αλλά και παραμόρφωσης ιστοσελίδων, κυρίως σε κλάδους της οικονομίας όπου η κυβερνοασφάλεια δεν είναι τόσο ώριμη.

Στην Ελλάδα, μεγάλο πλήγμα από τους χάκερ έχουν δεχθεί κλάδοι όπως αυτοί της υγείας, των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, των φαρμακευτικών εταιρειών, της τεχνολογίας και της ενέργειας, ενώ ανησυχητική είναι η διαπίστωση πως παγκοσμίως πάνω από το 50% των επιχειρήσεων αδυνατεί να ανταποκριθεί στη διαχείριση περιστατικών ασφαλείας. Τέλος, ενώ 6 στις 10 εγκυρίες επιχειρήσεις επενδύουν στην κυβερνοασφάλεια 100.000-500.000 δολ. ετησίως, σε ευρωπαϊκό επίπεδο το 50% των επιχειρήσεων επενδύει ποσά που ξεπερνούν τις 500.000 δολ., φθάνοντας σε κάποιες περιπτώσεις μέχρι και τα 50 εκατ. δολ.

– Πόσο συχνές είναι οι κυβερνοεπιθέσεις εναντίον επιχειρήσεων, αλλά και χρηστών στη χώρα μας και τι περιπτώσεις κυβερνοεπιθέσεων έχουν καταγραφεί το τελευταίο διάστημα σε επιχειρήσεις, οργανισμούς και χρήστες στην Ελλάδα;

– Η συχνότητα των κυβερνοεπιθέσεων σε ελληνικές επιχειρήσεις, οργανισμούς και φορείς ολοένα και αυξάνεται. Βάσει της πρόσφατης παγκόσμιας έρευνας της EY για την ασφάλεια πληροφοριών (Global Information Security Survey), το 86% των ερωτηθέντων υπεύθυνων ασφαλείας πληροφοριών στην Ελλάδα ανέφεραν ότι μόνο μέσα στους τελευταίους 12 μήνες ο αριθμός των κυβερνοεπιθέσεων, σε σχέση με προηγούμενα έτη, έχει αυξηθεί κατά 10%-20%.

Οι κλάδοι που έχουν πληγεί περισσότερο είναι αυτοί της υγείας, των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, των φαρμακευτικών εταιρειών, της τεχνολογίας και της ενέργειας.

Το κόστος των κυβερνοεπιθέσεων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ανέρχεται έως 50.000 δολ. και στις μεγάλες επιχειρήσεις έως 133.000 δολ.

Πάνω από το 50% των επιχειρήσεων αδυνατεί να διαχειριστεί περιστατικά ασφαλείας.

Παράλληλα, με την ταχύτατη εξέλιξη της τεχνολογίας, είναι λογικό να εξελίσσονται και οι κυβερνοεπιθέσεις, τόσο υπό το πρίσμα της πολυπλοκότητας όσο και υπό αυτό της αποτελεσματικότητάς τους. Νέες απειλές εμφανίζονται διαρκώς, αλλά και ήδη γνωστές, με νέες τεχνικές που δυσκολεύουν το έργο της προστασίας εταιρικών πόρων και δεδομένων. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα παρατηρούνται έντονες κρατικά επιχορηγούμενες επιθέσεις που αποβλέπουν σε πλήγμα κατά κρίσιμων υποδομών της χώρας, αλλά και σε υποκλοπή σημαντικών πληροφοριών.

Παράλληλα, στη χώρα μας οι επιθέσεις για λύτρα (ransomware) μέσα από καμπάνιες ηλεκτρονικού ψαρέματος (phishing emails) είναι ιδιαίτερα συχνές, με κάποιες από τις πιο σημαντικές να αφορούν εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της ναυτιλίας, των τροφίμων, αλλά και σε δημόσιους φορείς. Τέλος, περιστατικά που αφορούν επιθέσεις μέσω κακόβουλου λογισμικού (malware), αλλά και παραμόρφωσης (defacement) ιστοσελίδων, είναι αρκετά συχνά σε κλάδους της οικονομίας όπου η κυβερνοασφάλεια δεν είναι ακόμη τόσο ώριμη.

– Ποιο το κόστος των κυβερνοεπιθέσεων για τις ελληνικές επιχειρήσεις και ποιοι κλάδοι φαίνεται να αποτελούν στόχοι των χάκερ;

Είναι σαφές ότι για να αντιμετωπίσει κανείς αποτελεσματικά τις κυβερνοαπειλές, πρέπει εκτός από την τεχνολογία να επενδύσει και στον «άνθρωπο κρίκο», τον άνθρωπο, λέει ο Παναγιώτης Παπαγιαννακόπουλος. Συστηματική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των εργαζομένων, προάγοντας την κουλτούρα κυβερνοασφάλειας, ενισχύουν σε πολύ μεγάλο βαθμό την κυβερνοάμυνα, τονίζει ο εταίρος στο τμήμα συμβουλευτικών υπηρεσιών της EY Ελλάδα.

– Ως κομμάτι του παγκόσμιου χάρτη, η Ελλάδα αντιμετωπίζει τις ίδιες δυσκολίες στη διαχείριση περιστατικών ασφαλείας, όπου, σύμφωνα με έρευνες, πάνω από το 50% των επιχειρήσεων αδυνατεί να ανταποκριθεί σε αυτά. Υπολογίζεται ότι, κατά μέσο όρο, το κόστος των κυβερνοεπιθέσεων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ανέρχεται έως 50.000 δολ., στις μεγάλες επιχειρήσεις (έως 1.000 εργαζομένους) στις 133.000 δολ. και στις εταιρείες που αριθμούν πάνω από 1.000 εργαζομένους, εκτοξεύεται στις 504.000 δολ.

Το μέσο κόστος κυβερνοεπιθέσεων έχει καταγράψει νέο ρεκόρ αύξησης, το

οποίο σε σχέση με περυσινά στατιστικά, παρουσιάζεται αυξημένο κατά 10%. Στην Ελλάδα, αλλά και ευρύτερα στην παγκόσμια οικονομία, ο κλάδος που έχει πληγεί περισσότερο είναι αυτός της υγείας, με τους κλάδους των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, των φαρμακευτικών εταιρειών, της τεχνολογίας και της ενέργειας να έπονται, με πολύ μικρή διαφορά μεταξύ τους. Οφείλουμε να σημειώσουμε ότι, στα παραπάνω, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το κόστος της φήμης που πλήττεται. Σε αρκετές περιπτώσεις, το εν λόγω κόστος ενδέχεται να έχει καθοριστικές συνέπειες στη λειτουργία των επιχειρήσεων.

– Σε τι επίπεδα κινούνται οι επενδύσεις των εγχώριων εταιρειών και οργανισμών στην κυβερνοασφάλεια, πόσο υπολείπονται έναντι άλλων χωρών της Ε.Ε. και τι κινήσεις πρέπει να κάνουν ώστε να προστατευθούν από τις ψηφιακές απειλές;

– Σύμφωνα με αποτελέσματα της παγκόσμιας έρευνας της EY, το 60% των εγχώριων επιχειρήσεων επενδύει στην κυβερνοασφάλεια ποσά μεταξύ 100.000 δολ.-500.000 δολ. ετησίως. Ωστόσο, το 40% των ερωτηθέντων προειδοποιούν ότι οι υφιστάμενες επενδύσεις δεν επαρ-

κούν για τη διαχείριση των νέων προκλήσεων κυβερνοασφάλειας που αντιμετωπίζουν τους τελευταίους 12 μήνες.

Σε επίπεδο Ε.Ε. η εικόνα διαφοροποιείται, καθώς παρατηρείται ότι το 50% των επιχειρήσεων επενδύει ποσά που ξεπερνούν τις 500.000 δολ., ενώ υφίστανται και περιπτώσεις που οι επενδύσεις μπορεί να φθάσουν μέχρι και τα 50 εκατ. δολ.

Θα πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, πως οι επενδύσεις από μόνες τους δεν διασφαλίζουν την επίτευξη ενός ικανοποιητικού επιπέδου προστασίας έναντι των κυβερνοαπειλών. Οι οργανισμοί θα πρέπει να προσεγγίζουν το ζήτημα της κυβερνοασφάλειας ολιστικά, καθορίζοντας ενιαία στρατηγική, η οποία θα προβλέπει ευθυγράμμιση των αντίστοιχων απαιτήσεων ασφαλείας με τους επιχειρησιακούς στόχους.

Παράλληλα, οι επενδύσεις στη χώρα μας εστιάζαν στην τεχνολογία. Είναι σαφές ότι για να αντιμετωπίσει κανείς αποτελεσματικά τις κυβερνοαπειλές, πρέπει να επενδύσει και στον «άνθρωπο κρίκο»: τον άνθρωπο. Συστηματική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των εργαζομένων, προάγοντας την κουλτούρα κυβερνοασφάλειας, αλλά και διαδικασίες και πολιτικές, είναι μερικές από τις κινήσεις που ενισχύουν σε πολύ μεγάλο βαθμό την κυβερνοάμυνα. Τέλος, είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει η υποστήριξη της διοίκησης, αλλά και μία ολοκληρωμένη στρατηγική, η οποία θα εξορθολογεί τις επενδύσεις.

– Σε μια εποχή που οι χρήστες στρέφονται όλο και περισσότερο στα ψηφιακά κανάλια, τι θα πρέπει να προσέξουν προκειμένου να προστατεύουν τα προσωπικά τους δεδομένα από τους χάκερ; Σε περίπτωση υποκλοπής τους, τι βήματα θα πρέπει να ακολουθήσουν ώστε να αντιμετωπίσουν τέτοια συμβάντα στην Ελλάδα;

– Όπως και στον φυσικό κόσμο, έτσι και στον ψηφιακό, απαιτείται να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί με τις προσωπικές πληροφορίες που δημοσιεύουμε σε κοινωνικά μέσα δικτύωσης.

Παράλληλα, πρέπει όλοι μας να υιοθετήσουμε φράσεις ασφαλείας (passphrases) αντί για τους παραδοσιακούς κωδικούς και τεχνικές αυθεντικοποιήσης δύο παραγόντων, όπως, για παράδειγμα, φράση ασφαλείας και μήνυμα στο κινητό με επιπλέον pin, να επικαίροποιούμε το λογισμικό που μεταχειριζόμαστε και να χρησιμοποιούμε μόνο ηλεκτρονικές συσκευές που εμπιστευόμαστε. Τα προηγούμενα είναι μερικά από τα βήματα που μπορούν να προσδώσουν ένα ώριμο επίπεδο ασφαλείας στους χρήστες. Όλα αυτά θα πρέπει να αποτελούν υποσυνείδητες ενέργειες, που αναπτύσσονται μόνο με συχνή ευαισθητοποίηση όλων μας σε ζητήματα κυβερνοασφάλειας.

Επιπλέον 55 έργα ύψους 3,35 δισ. ευρώ στο Ταμείο Ανάκαμψης

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Αλλά 55 έργα, συνολικού προϋπολογισμού 3,35 δισ. ευρώ, εντάχθηκαν στο Ταμείο Ανάκαμψης με απόφαση του αρμόδιου αναπληρωτή υπουργού Οικονομικών Θεόδωρου Σκυλακάκη, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό των έργων που έχουν ενταχθεί σε 103, με συνολικό προϋπολογισμό πάνω από 6 δισ. ευρώ.

Ανάμεσά τους είναι οι κύκλοι 2021 και 2022 του «Εξοικονομώ κατ' οίκον», αλλά και η ψηφιοποίηση των αρχείων της πολεοδομίας, η μεταρρύθμιση του συστήματος clawback – η οποία αποτελεί και μεταμνημονιακή δέσμευση, που θα εξετασθεί στο πλαίσιο της επικείμενης 13ης αξιολόγησης – και η αναβάθμιση

Στη λίστα των έργων και το «Εξοικονομώ κατ' οίκον» 2021-2022, ύψους 1,35 δισ. ευρώ.

της υποδομής των τουριστικών λιμένων. Αναλυτικά, τα 55 νέα έργα και προγράμματα που εντάχθηκαν είναι τα εξής:

1. Πράσινη μετάβαση

- «Εξοικονομώ κατ' οίκον» (κύκλοι 2021, 2022) για την ενεργειακή αναβάθμιση κύριων κατοικιών (1,35 δισ.).
- «Εξοικονομώ κατ' οίκον» (κύκλος 2020) για την ενεργειακή αναβάθμιση κύριων κατοικιών (199,64 εκατ.).
- Ανακαίνιση Ολυμπιακού Αθλητικού Κέντρου Αθηνών - ΟΑΚΑ (56,43 εκατ.).
- Εθνικό Σχέδιο Αναδάσωσης - Σχέδιο Προστασίας Δασών (50 εκατ.).
- Πράσινα ταξί - Αντικατάσταση παλαιών, ρυπογόνων οχημάτων ταξί με νέα, αμιγώς ηλεκτρικά, μηδενικών εκπομπών (40,01 εκατ.).
- Ανακατασκευή του κέντρου υπερυψηλής τάσης (KYT) Κουμουνδούρου και

γραμμής μεταφοράς 400kV KYT Κουμουνδούρου - KYT Κορίνθου (30,10 εκατ.).

- Κατασκευή 13 περιφερειακών επιχειρησιακών κέντρων Πολιτικής Προστασίας (23,56 εκατ.).
- Αυτοτελείς μελέτες για τον καθορισμό ζωνών υποδοχής συντελεστή δόμησης (ΖΥΣ) σε τουλάχιστον 50 δημοτικές ενότητες (8,08 εκατ.).

2. Ψηφιακή μετάβαση

- Ψηφιοποίηση αρχείων πολεοδομικής πληροφορίας (159,89 εκατ.).
- Επιχορήγηση του Εθνικού Δικτύου Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (Ε-ΔΥΤΕ Α.Ε.) για την ανάπτυξη νέου εθνικού υπολογιστικού συστήματος υψηλών επιδόσεων (23 εκατ.).
- Διασύνδεση των υφιστάμενων συστημάτων ενδοεπιχειρησιακού σχεδιασμού Enterprise Resource Planning (ERP) της Γενικής Κυβέρνησης με το Εθνικό Δίκτυο Ηλεκτρονικού Τιμολογίου (2,30 εκατ.).

3. Απασχόληση

- Μεταρρύθμιση του συστήματος clawback και συμψηφισμού με ερευνητικές και επενδυτικές δαπάνες (250 εκατ. ευρώ).
- Προμήθεια και εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων μάθησης σε σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (148,68 εκατ.).
- Πρόγραμμα του ΟΑΕΔ επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση 10.000 μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 45 ετών και άνω (119,70 εκατ.).
- Στοχευμένο πρόγραμμα απασχόλησης του ΟΑΕΔ για ειδικές ομάδες πληθυσμού με δυσκολία ανεύρεσης εκ νέου εργασίας (111,23 εκατ.).
- Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης με έμφαση σε ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες (101,74 εκατ.).
- Πρόγραμμα προετοιμασίας/προεργασίας για 10.000 ανέργους νέους ηλικίας 18 έως 30 ετών σε εργασιακό περιβάλλον του ιδιωτικού τομέα για την ομαλή ένταξη τους στην αγορά εργασίας (68,04 εκατ.).

Για την εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων μάθησης σε σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα διατεθούν 148,68 εκατ.

- Πρόγραμμα υποστήριξης ανέργων και εργοδοτών που επλήγησαν από τις επιπτώσεις της πανδημίας (54,72 εκατ.).
- Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση 5.000 ανέργων στους τομείς της πράσινης οικονομίας του ΟΑΕΔ, με έμφαση στις γυναίκες (49,88 εκατ.).
- Ψηφιοποίηση του ιστορικού (αρχείου) ασφαλίσης του e-ΕΦΚΑ (33,23 εκατ.).
- Μετασχηματισμός των πληροφοριακών συστημάτων του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων σε ένα ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας και εισαγωγή της ψηφιακής κάρτας εργασίας - «Αριδόν» (31 εκατ.).
- Προώθηση της ένταξης του προσφυγικού πληθυσμού στην αγορά εργασίας: – Πρακτική άσκηση και εργασία (17,50 εκατ.). – Γλωσσική - διαπολιτισμική εκπαίδευση

- (7,34 εκατ.). Επαγγελματική Εκπαίδευση (6,01 εκατ. ευρώ).
- Υπηρεσίες διερμηνείας (2,99 εκατ.).
- Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα Σύζευξης προσφορών και ζήτησης εργασίας, δηλαδή λειτουργία σύζευξης των χαρακτηριστικών των ανέργων με τα χαρακτηριστικά των ζητούμενων θέσεων εργασίας (2,70 εκατ.).
- E-learning και ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού περιεχομένου (ΟΑΕΔ) (868.000 ευρώ).
- Προώθηση της ένταξης του προσφυγικού πληθυσμού στην αγορά εργασίας: Πιστοποίηση δεξιοτήτων (669.600 ευρώ).
- Επιτόπια παρακολούθηση για την αξιολόγηση του προγράμματος προώθησης της ένταξης προσφυγικού πληθυσμού στην αγορά εργασίας (508.400 ευρώ).
- FMIS: Πληροφοριακό Σύστημα Οικονομικής Διαχείρισης ΟΑΕΔ (260.400 ευρώ).

- HRM: Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού ΟΑΕΔ (186.000 ευρώ).
- Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εξειδικευμένα, ανά τομέα, π.χ. ψηφιακές δεξιότητες, πράσινες δεξιότητες κ.ά. (74,40 ευρώ).

4. Ιδιωτικές επενδύσεις

- Αναβάθμιση της υποδομής τουριστικών λιμένων (161,05 εκατ.).
- Ορεινός τουρισμός. Θα αναπτυχθούν περαιτέρω οι εγκαταστάσεις ορεινού και χειμερινού τουρισμού (χιονοδρομικά κέντρα) (56,57 εκατ.).
- Προγράμματα επανακατάρτισης και απόκτησης νέων δεξιοτήτων για 18.000 απασχολούμενους στον τομέα του τουρισμού (43,97 εκατ.).
- Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών (28,46 εκατ.).
- Καταδυτικός και υποβρύχιος τουρισμός (22,05 εκατ.).
- Διαχείριση προορισμών. Προώθηση προορισμών και παρατηρητηρίων βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης (18,45 εκατ.).
- Προσβάσιμες παραλίες. Ανάπτυξη περίπου 250 παρεμβάσεων ημιμόνιμων υποδομών σε παραλίες της χώρας προκειμένου να βελτιωθεί η προσβασιμότητα ατόμων με κινητικά προβλήματα ή εμποδιζόμενων ατόμων γενικότερα (17,21 εκατ.).
- Αγροτουρισμός και γαστρονομία. Ανάπτυξη ενός δικτύου (σύστημα διασύνδεσης) αγοροδιατροφής, γαστρονομίας και τουρισμού (17,18 εκατ.).
- Τεχνική βοήθεια ωρίμανσης έργων με φορέα υλοποίησης το ΤΑΙΠΕΔ (10 εκατ.).
- Οργανωτική μεταρρύθμιση του σιδηροδρομικού τομέα. Αφορά τον μετασχηματισμό, θεσμικό και οργανωτικό, των δύο σιδηροδρομικών φορέων, ΟΣΕ Α.Ε. και ΕΡΓΑ ΟΣΕ Α.Ε. (6,20 εκατ.).
- Ψηφιοποίηση φακέλων δανείων του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (3,35 εκατ.).
- Αποκατάσταση βόρειου περιβάλλοντος

Κάστρου Μυτιλήνης (2,59 εκατ.).

- Επανεξέταση του χωροταξικού σχεδιασμού, βελτιστοποίηση της οργάνωσης και διοίκησης των δικαστηρίων, επικαιροποίηση και απλοποίηση των δικαστικών διαδικασιών (2,31 εκατ.).
- Ανάπτυξη νέου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για το Γενικό Χρημίο του Κράτους (1,49 εκατ.).
- Εκφάνσεις μνημειακής ζωγραφικής στη Χίο (1,47 εκατ. ευρώ).
- Εξειδικευμένο γραφείο υποστήριξης για τη διαχείριση έργων του υπουργείου Τουρισμού (1,04 εκατ.).
- Αποκατάσταση και ανάδειξη τεμένους Κουροσίου Καστοριάς - διατηρητέο μνημείο (1 εκατ.).
- Θέσπιση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης - κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ επιπέδων δημόσιας διοίκησης - κεντρική κυβέρνηση, αποκεντρωμένες διοικήσεις και τοπικές αυτοδιοικήσεις (992.000 ευρώ).
- Οργάνωση γραφείου για τις υπηρεσίες της ΑΑΔΕ - Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων (ΣΗΔΕ) στην ΑΑΔΕ (800.208 ευρώ).
- Αποκατάσταση βυζαντινού Ναού Ταξιαρχών Μητροπόλεως και συντήρηση των τοιχογραφιών του (800.000 ευρώ).
- Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα για τις ανάγκες της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών της ΑΑΔΕ (501.059 ευρώ).
- Συντήρηση τοιχογραφιών Ιερών Μονής Παναγίας Μαυριώτισσας Καστοριάς (300.000 ευρώ).
- Μελέτη για την αναβάθμιση των υποδομών και τον εκσυγχρονισμό της Διεύθυνσης Διαχειρίσιμης Ανάπτυξης Υλικού της ΑΑΔΕ στη Μαγουλίζα (37.200 ευρώ).
- Σημειώνεται πως στο Ταμείο Ανάκαμψης έχουν ενταχθεί και πλήθος μεταρρυθμίσεων οι οποίες είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των επενδύσεων.
- Σε αυτές συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων: α) Ο εκσυγχρονισμός και η απλοποίηση των εργατικών δικαίων. β) Το πλαίσιο εγκατάστασης και λειτουργίας φορτιστών ηλεκτρικών οχημάτων.

Ξεκίνησε η μάχη για τους νέους δημοσιονομικούς κανόνες

Ποια στάση συστήνουν να ακολουθήσει η Ελλάδα κορυφάιοι οικονομολόγοι

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Μπορεί οι χαράσσοντες πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση να έχουν το βλέμμα στραμμένο φέτος στις πολιτικές εξελίξεις σε Ιταλία, Γαλλία, Ουγγαρία και Ηνωμένο Βασίλειο, ωστόσο είναι αντιμέτωποι με πολλές «εσωτερικές» προκλήσεις πολιτικές, με σημαντικότερη να είναι η μεταρρύθμιση των δημοσιονομικών κανόνων.

Αν και υπάρχουν φωνές ότι η Ε.Ε. πρέπει να επιστρέψει το 2023 στους προ-COVID δημοσιονομικούς κανόνες, πλέον αυτή η άποψη δεν αποτελεί πλειοψηφία. Η πρόσφατη κοινή επιστολή του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν και του Ιταλού πρωθυπουργού Μάριο Ντράγκι επικρίνει ουσιαστικά τους σημερινούς δημοσιονομικούς κανόνες και ζητεί τη δημιουργία ενός «λογικού» δημοσιονομικού πλαισίου, το οποίο θα παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία στις χώρες και θα επιτρέπει επαρκείς δαπάνες για επενδύσεις και άμυνα. Παράλληλα, η στάση της Γερμανίας δεν δείχνει να είναι σκληρή όσο πολλοί ανέμεναν, με τη νέα γερμανική κυβέρνηση του Ολαφ Σολτς να δέχεται ότι υπάρχει περιθώριο ελιγμών όσον αφορά τους κανόνες, κάτι στο οποίο συμφωνεί και η Ολλανδία.

Σε αυτό το πλαίσιο, τι πρέπει να επιδιώξει η Ελλάδα κατά τις κρίσιμες διαπραγματεύσεις και ποιοι θεωρούνται ρεαλιστικοί στόχοι για το χρέος και το έλλειμμα, οι οποίοι ταυτόχρονα θα ικανοποιούν τις αγορές; Αυτά τα ερωτήματα απιύθθυε η «Κ» σε οικονομολόγους και αναλυτές οι οποίοι δίνουν τις δικές τους συστάσεις για το πώς πρέπει να κινηθεί η ελληνική κυβέρνηση.

Σε πρόσφατες δηλώσεις του στην ε-

Μακρόν και Ντράγκι ζητούν ένα «λογικό» δημοσιονομικό πλαίσιο, που θα επιτρέπει επαρκείς δαπάνες για επενδύσεις και άμυνα.

φημερίδα The Telegraph, ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας τόνισε πως «οι κανόνες για το χρέος πρέπει να διασφαλίζουν τη δημοσιονομική σύνεση αλλά και να επιτρέπουν “ρεαλιστικούς” στόχους μείωσης του χρέους μαζί με εξαιρέσεις για συγκεκριμένες επενδύσεις, όπως οι πράσινες δαπάνες».

Ωστόσο, κατά τον Ολιβιέ Μπλανσάρντ του Peterson Institute for International Economics και πρώην επικεφαλής οικονομολόγο του ΔΝΤ, αυτό που πρέπει να επιδιωχθεί κατά τις διαπραγματεύσεις είναι να δοθεί περισσότερο βάρος στο έλλειμμα παρά στο χρέος. Μια αύξηση του ορίου του χρέους στο 100%, με τη διατήρηση του στόχου του ελλείμματος στο 3% (πρόταση ESM), θα αποτελέσει ελάχιστη βελτίωση. Σε ό,τι αφορά το τι πρέπει να επιδιώξει η Ελλάδα, ο κ. Μπλανσάρντ επισημαίνει χαρακτηριστικά μιλώντας στην «Κ» πως «δεδομένης της ιστορίας της Ελλάδας και της γερμανικής αντίληψης για την Ελλάδα, εγώ προσωπικά –εάν ήμουν στη θέση της ελληνικής κυβέρνησης– θα άφηνα τη Γαλλία και την Ιταλία να ηγηθούν της μάχης για καλύτερους κανόνες και θα έμεινα στο παρασκήνιο»...

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Ζολτ Ντάρβας, οικονομολόγου και senior

Η στάση της Γερμανίας δεν δείχνει να είναι σκληρή όσο πολλοί ανέμεναν, με τη νέα γερμανική κυβέρνηση του Ολαφ Σολτς να δέχεται ότι υπάρχει περιθώριο ελιγμών όσον αφορά τους κανόνες, κάτι στο οποίο συμφωνεί και η Ολλανδία.

fellow στο think tank Bruegel, 13 χώρες της Ε.Ε. θα παραβιάσουν τον λεγόμενο κανόνα μείωσης του χρέους, ο οποίος απαιτεί ότι το χάσμα μεταξύ του πραγματικού δημόσιου χρέους και του ανώτατου ορίου του χρέους του 60% πρέπει να μειώνεται κατά το 1/20 της διαφοράς κάθε χρόνο. Για χώρες με δείκτη χρέους άνω του 100% του ΑΕΠ, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, θα χρειάζονταν ασύλληπτα μεγάλες δημοσιονομικές προσαρμογές για να τηρηθεί αυτός ο κανόνας, όπως τονίζει στην «Κ» ο κ. Ντάρβας. Ωστόσο, οι παραβιάσεις αυτού του κανόνα την περασμένη δεκαετία δεν οδήγησαν σε διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος, καθώς ελήφθησαν υπόψη παράγοντες όπως η εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, επομένως αυτός ο κανόνας δεν θα εφαρμοστεί στο μέλλον έτσι κι αλλιώς.

Κατά συνέπεια, ο κ. Ντάρβας συνιστά στην ελληνική κυβέρνηση να μην επικεντρωθεί στον κανόνα μείωσης του χρέους,

αλλά αντίθετα να στοχεύσει στη βελτίωση του συνολικού δημοσιονομικού πλαισίου. Το υπερβολικά πολύπλοκο σύστημα κανόνων θα πρέπει να απλοποιηθεί, η Κομισιόν δεν θα πρέπει να στοχεύει στη μικροδιαχείριση των εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών, η αναξιόπιστη δυνητική παραγωγή και οι εκτιμήσεις του διαρθρωτικού ισοζυγίου του προϋπολογισμού πρέπει να αφαιρεθούν από τους κανόνες, και θα πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερος ρόλος για την εθνική εποπτεία των κανόνων, για παράδειγμα με την ενίσχυση των εθνικών δημοσιονομικών συμβουλίων.

Κατά τους οικονομολόγους της BNP Paribas, Σπύρο Ανδρεόπουλο και Αμάρτζοτ Σίντκου, πιο σημαντικό από την αλλαγή των ορίων για το χρέος και το έλλειμμα, είναι να γίνει το δημοσιονομικό πλαίσιο πιο φιλικό προς την ανάπτυξη. Αυτό τελικά θα βοηθήσει να καταστεί το χρέος πιο βιώσιμο και οι στόχοι πιο επιτεύξιμοι –τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά για

τις χώρες της Νότιας Ευρώπης και την Ελλάδα ειδικότερα– και έτσι πιθανώς να έχουν θετική αποδοχή από τις αγορές.

Ένας τρόπος να επιτευχθεί αυτό –και η πιο σημαντική οδός στις τρέχουσες συζητήσεις– είναι να υπάρξει διευκόλυνση για μεγαλύτερες δαπάνες σε δημόσιες επενδύσεις, όπως τονίζουν.

Η Ελλάδα θα πρέπει να επιδιώξει πιο ευέλικτους δημοσιονομικούς κανόνες, όπως επισημαίνει μιλώντας στην «Κ» ο Ντένις Σεν, επικεφαλής για την Ελλάδα του οίκου Scope Ratings. Κατά τον Σεν, υπάρχουν καλά επιχειρήματα για ένα πιο ευέλικτο σύμφωνο. Η νομισματική πολιτική έχει εξελιχθεί πολύ τα τελευταία 10 χρόνια, ενώ μια χώρα όπως η Ελλάδα, η οποία έχει βελτιώσει σημαντικά το προφίλ του χρέους της κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου και ενισχύει το χρηματοπιστωτικό της σύστημα, μπορεί να διατηρήσει ένα επίπεδο χρέους προς το ΑΕΠ σήμερα που θα ήταν αδιανόητο το 2009.

Διασφάλιση επενδύσεων, ρεαλιστικοί στόχοι για το χρέος

«Το κρίσιμο ερώτημα είναι πώς θα δοθούν κίνητρα για μια έξυπνη δημοσιονομική στρατηγική, όπου οι επενδύσεις διασφαλίζονται, η μακροπρόθεσμη ανάπτυξη ενισχύεται, αλλά ταυτόχρονα το χρέος μειώνεται με την πάροδο του χρόνου», σημειώνει από την πλευρά του στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος της Barclays, Φίλιπ Γκουντίν. «Αυτό ζητούν ουσιαστικά ο Μακρόν και ο Ντράγκι, και νομίζω ότι η Γερμανία και η Ολλανδία είναι επίσης σύμφωνες», προσθέτει. Η Ελλάδα είναι ένα θετικό παράδειγμα για τις διαπραγματεύσεις που θα γίνουν: η ανάπτυξη κατέρρευσε μετά το 2010 και, ως αποτέλεσμα, ο δείκτης χρέους/ΑΕΠ εκτινάχθηκε και το χρέος έπρεπε να αναδιαρθρωθεί, με αποτέλεσμα ακόμη περισσότερη λιτότητα.

Η ιδέα λοιπόν που επικρατεί τώρα είναι η εξής, όπως επισημαίνει ο κ. Γκουντίν:

- Εστίαση στην εξέλιξη των δημόσιων δαπανών και όχι στο πραγματικό έλλειμμα, βάζοντας ουσιαστικά ένα φρένο στις δαπάνες όταν ο δείκτης χρέους είναι πολύ υψηλός.
- Εστίαση σε ένα στόχο για το δημόσιο χρέος, ο οποίος θα μπορούσε να είναι διαφορετικός μεταξύ των χωρών, για να λαφθούν υπόψη τα σημεία εκκίνησης.
- Διατήρηση των επενδύσεων, ειδικά για πράσινες και ψηφιακές μεταβάσεις. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με μέσα όπως το NGEU (μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).

«Τι σημαίνουν αυτά για την Ελλάδα;» σημειώνει ο κ. Γκουντίν. «Οι πιθανώς λιγότερη εστίαση θα δοθεί στο πρωτογενές πλεόνασμα. Η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να είναι πολύ λιγότερο περιοριστική από ό,τι μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση: ότι αύξηση φόρων, καμία περικοπή επενδύσεων, αλλά καλύτερη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και μεγαλύτερη προσοχή στη συνέχιση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Athena Recipes

ATHENARECIPES.COM

3000+

συνταγές

X3

δοκιμασμένες

video

βήμα - βήμα

Η κουζίνα της Αθηνάς στο κινητό σου!

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ

THEODORE RALLI'S GREECE

Θεόδωρος ράλλης

η δική του Ελλάδα

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2021 - 20 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2022

Η Λεβέντειος Πινακοθήκη τιμά την Ελλάδα. Θεόδωρος Ράλλης: η δική του Ελλάδα Ένας Έλληνας της διασποράς, ένας σπουδαίος ζωγράφος και η Ελλάδα του.

Επίσημος Χορηγός Αερομεταφορών

Συνεργάτες Επιχειρήσεις

Χορηγός

AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου

Τράπεζα Κύπρου

Λεβέντειος Πινακοθήκη
A. G. LEVENTIS GALLERY

leventisgallery.org |

Αναστασίου Γ. Λεβέντη 5
1087 Λευκωσία, Κύπρος, Τ. +357 2266838

Σε υψηλά 2ετίας το Χρηματιστήριο με νέο μίνι ράλι στις τράπεζες

Στις 934,61 μονάδες ο Γενικός Δείκτης – Κέρδη 4,6% μέσα σε λίγες συνεδριάσεις

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Σε υψηλά σχεδόν δύο ετών σκαρφάλωσε το Χρηματιστήριο Αθηνών χάρη στο διήμερο ανοδικό ξέσπασμα του Γενικού Δείκτη, το οποίο οφείλεται κυρίως στο μίνι ράλι των τραπεζικών μετοχών. Οι 934 μονάδες είναι ένα επίπεδο που η αγορά έχει να δει πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας και συγκεκριμένα από τις 27 Ιανουαρίου του 2020, παρά το γεγονός ότι το περασμένο καλοκαίρι φλέρταρε με αυτά τα όρια (929 μονάδες), ωστόσο οι πιέσεις και η συσσωρευση που σημείωσε το Χ.Α. στη συνέχεια δεν του επέτρεψαν να τα διασπασει.

Ο ιδιαίτερα ενισχυμένος τζίρος δημιουργεί προσδοκίες ότι έχουν αρχίσει να εισέρουν νέα κεφάλαια στο ξεκίνημα του 2022.

Το γεγονός ότι η ισχυρή άνοδος της ελληνικής αγοράς έρχεται με ιδιαίτερα ενισχυμένο τζίρο, δημιουργεί προσδοκίες ότι έχουν αρχίσει να εισέρουν στο ξεκίνημα της χρονιάς νέα κεφάλαια από χαρτοφυλάκια τα οποία είχαν κλείσει τις θέσεις τους στο δ' τρίμηνο του περασμένου έτους και περίμεναν να εκμεταλλευθούν το γνωστό «φαινόμενο του Ιανουαρίου» ή January Effect, που συχνά κυριαρχεί στις αγορές τον πρώτο μήνα του έτους. Το πόση δύναμη έχει αυτή η ανοδική τάση μένει να φανεί και αναμένεται να «δοκιμαστεί» όσο

Οι 934 μονάδες είναι ένα επίπεδο που η αγορά έχει να δει πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας και συγκεκριμένα από τις 27 Ιανουαρίου 2020.

πλησιάζουν τα κρίσιμα τεχνικά επίπεδα των 950 μονάδων. Φυσικά, η ελληνική αγορά παραμένει ρηχή και ευάλωτη, κάτι που σημαίνει ότι οποιαδήποτε στροφή της διάθεσης για ρίσκο των επενδυτών μπορεί εύκολα να οδηγήσει σε ρευστοποιήσεις των βραχυπρόθεσμων ισχυρών κερδών.

Σε ό,τι αφορά τα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε κέρδη της τάξης του 1,76% και έκλεισε στις 934,61 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 117,88 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 2,10% στις 2.261,34 μονάδες, ενώ με κέρδη 1,20% και στις

1.535,66 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Από τα μη τραπεζικά blue chips, ανοδικά ξεχώρισαν οι Jumbo και Ελλάκτωρ με κέρδη 3,65% και 3,52% αντίστοιχα. Στον αντίποδα, απώλειες άνω του 1% κατέγραψε η ΕΛΒΑΛΧαλκόρ και ακολούθησε η ΕΥΔΑΠ στο -0,9%, ενώ συνολικά

μόνο πέντε τίτλοι έκλεισαν στο «κόκκινο».

Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε νέο μίνι ράλι καταγράφοντας άνοδο της τάξης του 3,11% στις 638,62 μονάδες, το υψηλότερο επίπεδο από τον Μάρτιο του 2021, με την Alpha Bank να σημειώνει κέρδη 4,24%, την Τράπεζα Πειραιώς να κλείνει στο +2,87%, την Εθνική Τράπεζα στο +2,75% και τη Eurobank στο +2,35%.

Είναι σημαντικό πως το Χ.Α. έχει σημειώσει μόνο μία πτωτική συνεδρίαση από την αρχή του 2022, με το ριπάζουν να έχει ουσιαστικά ξεκινήσει από την τελευταία εβδομάδα του 2021, κόντρα μάλιστα στη νευρικότητα που σημειώθηκε στις διεθνείς αγορές. Ήδη κατατάσσεται στις πρώτες θέσεις με τις μεγαλύτερες αποδόσεις φέτος, έχοντας σημειώσει έως τώρα κέρδη 4,6%, ενώ το ράλι των ελληνικών τραπεζών έχει εκτοξεύσει τον κλαδικό δείκτη 11% υψηλότερα από τα τέλη Δεκεμβρίου.

Όπως υπογραμμίζει ο Δημήτρης Τζάνας της «Κύκλος Χρηματιστηριακή», οι επενδυτικοί οίκοι συνομολογούν άλλωστε στην εκτίμηση ότι δικαιολογούνται υψηλότερες τιμές-στόχοι των μετοχών των συστημικών τραπεζών. Και πράγματι, για τρεις λόγους ο κλάδος μπορεί το 2022 να καταγράψει ισχυρή κερδοφορία: επίτευξη μονοψήφιων δεικτών ΝΡΕΣ, δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας που πείθουν για τη φεργγυσιότητα τους και πιστωτική επέκταση που θα είναι ευμεγέθης, τροφοδοτώντας την αυξημένη λειτουργική κερδοφορία.

Ο κλάδος οδηγεί συνεπώς την ανοδική κίνηση του Χ.Α., το οποίο ύστερα από αρκετό διάστημα αυτονομείται από τις διεθνείς αγορές.

Με κέρδη έκλεισαν οι ευρωπαϊκές αγορές

Ανέκαμψαν χθες τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια και οι ευρωπαϊκές μετοχές από τη γενικευμένη υποχώρηση της Δευτέρας, όταν ο πανευρωπαϊκός δείκτης Euro Stoxx 600 έκλεισε με απώλειες 1,5% συνεπεία των προσδοκιών για αύξηση των επιτοκίων από τη Fed. Ο πρόεδρος της Fed, Τζερόμι Πάουελ, έσπευσε χθες να διαβεβαιώσει πως η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ είναι έτοιμη να αυξήσει τα επιτόκια περισσότερες φορές αν χρειαστεί για να αναχαιτίσει τον πληθωρισμό.

Οι επενδυτές έσπευσαν, πάντως, χθες να αγοράσουν μετοχές των εταιρειών τεχνολογίας αλλά και εταιρειών που είχαν σημειώσει υποχώρηση. Ετσι, ο πανευρωπαϊκός δείκτης Euro Stoxx 50 εμφάνισε κέρδη 1,24% και με θετικό πρόσημο έκλεισαν όλες οι μεγάλες ευρωπαϊκές αγορές: ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου με μικρά κέρδη 0,65% και ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης με άνοδο 1,14%.

«Εκτιμούμε πως θα μεσολαβήσουν αναθεωρήσεις κερδών προς τα πάνω, ενώ οι χρηματιστηριακές αξίες των εταιρειών θα είναι πλέον ελκυστικές και ο συνδυασμός αυτών των δύο θα προλαίπειν το έδαφος για νέο ράλι των μετοχών τους επόμενους μήνες», σχολίασε ο Ανκίτ Γκίντια, αναλυτής της BNP Paribas, ενώ στρατηγικοί αναλυτές από την Goldman Sachs μέχρι τη UBS Wealth Strategists συστήνουν στους πελάτες τους να αγοράσουν μετοχές που έχουν υποχωρήσει σημαντικά.

Παράλληλα, αναλυτές της Stanford C. Bernstein μιλούν θετικά για τις ευρωπαϊκές αγορές και επισημαίνουν πως οι ΗΠΑ είναι πολύ πιο ευάλωτες στην άνοδο των αποδόσεων των ομολόγων. Σημειώτουν ότι σήμερα αναμένονται τα στοιχεία για τον πληθωρισμό στις ΗΠΑ τον Δεκέμβριο, που εκτιμάται πως έχει επιταχυνθεί περαιτέρω στο 7,1%, καταγράφοντας τον ταχύτερο ρυθμό των τελευταίων 40 ετών. Παράλληλα, οι ίδιοι στρα-

Ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε με κέρδη 1,14%.

Οι επενδυτές έσπευσαν χθες να αγοράσουν μετοχές εταιρειών που είχαν σημειώσει υποχώρηση.

τηγικοί αναλυτές τονίζουν πως έχει αρχίσει να μειώνεται η διαφορά ανάμεσα στα κέρδη των επιχειρήσεων στις δύο πλευρές του Ατλαντικού.

Σύμφωνα πάντως με τον Ντιέγκο Φερνάντες, διευθύνοντα σύμβουλο της AG&AG Banca Privada στη Μαδρίτη, «η ανασυχία που επικρατεί στις αγορές για τον πληθωρισμό είναι φυσιολογική, καθώς οι αγορές δεν θα έχουν πλέον τόση στήριξη από τις κεντρικές τράπεζες, αλλά όλα αυτά σχετίζονται με το γεγονός ότι η οικονομία είναι αρκετά ισχυρή». Ο ίδιος προβλέπει άλλωστε πως στη διάρκεια του 2022 τόσο η νομισματική πολιτική όσο και τα κέρδη των επιχειρήσεων θα επιστρέψουν σε κανονικά επίπεδα και καθώς οι αγορές θα προσαρμολάζονται στα νέα δεδομένα θα υπάρχει δικαιολογημένη αστάθεια.

BLOOMBERG, REUTERS

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη (Σε δολάρια)				Tokyo/Τόκιο (Σε γιέν)			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%	
3M COMPANY	179,19	1.0033		AIJINOMOTO	3517	-1.07	
ALCOA CORP	61.235	-0.4956		ASAHI GROUP HL	4587	-0.04	
ALLEGHANY CRP	681.08	0.4498		ASTELLAS PHARM	1879	1.32	
ALTRIA GROUP	49.42	-2.2161		BRIDGESTONE CO	5092	0.2	
AMAZON COM	3297,49	2.0983		CANON INC	2817,5	0.48	
AMER EXPRESS C	175.28	0.8864		CASIO COMPUTER	1457	-0.82	
AMER INTL GROU	61.02	-0.6351		CITIZEN WATCH	496	-0.2	
AMGEN	231.83	0.6338		CREDIT SAISON	1288	2.06	
APPLE INC	174.44	1.3067		DAIWA SEC GROU	697,6	3.32	
BANK OF AMERIC	49.05	0.2452		SUBARU	2196	-0.45	
BAXTER INTL LN	85.98	-0.3823		FUJIFILM HOLDI	8494	-2.27	
BOEING CO	215.875	3.1365		FUITSU LTD	18400	-1.92	
BRISTOL MYERS	65.435	0.5146		HIND MOTORS	1012	-0.69	
CAMPBELL SOUP	45.015	-1.7997		ITACHI	6784	1.15	
CATERPILLAR IN	220.05	-0.7174		HONDA MOTOR	3482	1.52	
CIGNA CORP	239.58	2.5204		IHI	2452	1.45	
CHEVRON	127.63	2.0142		ISUZU MOTORS	1465	-0.81	
CISCO SYSTEMS	62.22	0.647		KAWASAKI HYY I	2241	1.49	
CITIGROUP	66.905	1.3252		KAJIMA CORP	1352	-0.22	
CERVECERIAS	16.4614	1.6763		KEIO	5110	1.59	
COCA-COLA CO	60.195	-0.3889		KOBE STEEL	608	1	
COLGATE PALMOL	83.015	-0.8302		KONICA MINOLTA	532	0	
DANADIS CORP	72.235	2.6065		JTEKT	1069	0	
DIANA SHIPPING	4.125	2.8678		MITSUBI UFJ FG	701,4	2.27	
DOW INC	58.955	0.9503		MITSUBISHI CORP	3772	0.03	
DUPONT DE NMOU	82.67	0.854		MITSUBISHI ELE	1513	0.6	
ENTERGY CP	108.76	-2.6321		MITSUBISHI MOT	334	-0.3	
EXXON MOBIL	71.01	3.7097		NEC CORPORATIO	5230	-0.19	
FEDEX CORP	255.32	-0.4794		KPN KON	2182	0.55	
FORD MOTOR CO	24.155	1.2788		NIKKON HLDO	1284	-0.47	
INTL BUS MACHI	131.91	-2.3106		NIKON CORP	4587	0.37	
GENERAL DYNAMI	211.52	0.4321		NISSAN MOTOR C	622,3	-1.07	
GENERAL ELEC C	102.09	2.6856		NOMURA HOLDING	532,4	1.97	
GOLDM SACHS GR	401.42	0.5637		NISSAN CHEMICA	6500	0.46	
HALLIBURTON CO	27.055	4.6615		NIPPON PAPER I	1164	0.45	
HARTFORD FINL	72.04	0.2784		OBAYASHI CORP	902	0.52	
HP INC	39.09	0.3337		ODAKUYI ELEC RA	2124	0.45	
HOME DEPOT INC	387,2	-0.0671		OJI HOLDINGS	563	1.44	
INTEL CORP	55.94	1.3222		OSAKA GAS	1970	1.03	
JOHNSON JOHNSO	171.0732	-1.1652		RICOH CO LTD	1070	0.66	
JPMORGAN CHASE	166.95	-0.2211		SECOM	7940	0.14	
LAZARD	46.48	1.4404		SEVEN & I HLDO	5019	-1.92	
MCDONALD'S COR	261,75	-1.006		SHARP CORP	1312	-2.53	
MERCK & CO	81.5707	-0.9704		SHIMIZU CORP	729	-0.14	
MICROSOFT CP	314.63	0.1146		SHISEIDO	6000	-0.56	
3M COMPANY	179.21	1.0146		SONY GROUP COR	14405	-0.93	
MORGAN STANLEY	105.49	1.3061		SMFG	4255	2.53	
NIKE INC CL B	148.75	-1.1234		SUMITOMO CHEM	570	1.24	
NORFOLK SOUTHE	285.66	-0.8022		SUZUKI	870	-2.36	
PFIZER INC	56.4458	0.3659		TAISEI CORP	3480	-0.71	
PROCTER & GAMB	158.015	-1.5606		TDK CORPORATIO	4405	-2.33	
ROCKWELL AUTOM	334.07	1.1873		TOBU RAILWAY	2653	0.57	
SCHLUMBERGER L	36.4346	3.7432		TOPIO MARINE H	7010	1.11	
SOUTHERN	67,57	-1.4008		TORAY INDUSTRI	718,7	1.89	
STEALTHGAS	2.24	-0.4444		TREND MICRO	5840	-2.18	
TSAKOS ENERGY	8.46	3.5496		TOPY INDS LTD	1152	-0.43	
UNISYS CORP	19.915	2.7606		TORAY INDUSTRI	718,7	1.89	
UNITEDHEALTH G	467,41	0.5183		TOYOSHI CORP	4866	0.45	
US BANCORP	61.875	0.8393		TOYOB0	1345	1.2	
VERIZON COMMIS	53.645	-0.4177		TOYOTA MOTOR C	2322	0.63	
				YAMAHA CORP	5530	-0.9	

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

TIMEΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ		TIMEΣ SPOT	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1336	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5804
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	130,95	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	6,3890
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4329
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,412	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,2255
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4404	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,8384
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,83475	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16,221,39
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	357,45	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,5490
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,5438	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	83,7481
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9450	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1352,85
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,3075	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	23,0888
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	1,0502	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,7515
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	147,00	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,6772
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,0165	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	57,979
ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ	7,5236	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,5342
ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ	84,8663	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	37,862
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	15,6960	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	17,7094

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ		
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022		
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ		1,1301
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ		0,8490
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ		7,4362
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ		10,2906
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ		
ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	356,93	430,26
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	356,93	430,26
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	356,93	426,47

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ	Κλείσιμο				Προηγ. Διαφορά Μετ.			
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	934,61	918,41	16,20	1,76%				
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.261,34	2.214,90	46,44	2,10%				
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.628,43	6.599,22	29,21	0,44%				
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	3.206,22	3.165,10	41,12	1,30%				
ATHEX SELECT PLUS	3.447,20	3.422,36	24,84	0,73%				
ATHEX SELECT	4.840,41	4.787,77	52,64	1,10%				
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.067,98	1.046,29	21,69	2,07%				
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	483,35	468,75	14,60	3,11%				
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.811,20	4.815,16	-3,96	-0,08%				
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.535,66	1.517,45	18,21	1,20%				
FTSE/Χ.Α.ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	782,22	758,67	23,55	3,10%				
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	563,41	553,06	10,35	1,87%				
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.603,91	1.576,11	27,80	1,76%				
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	638,62	619,34	19,28	3,11%				
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.087,03	4.971,89	115,14	2,32%				
FTSE/Χ.Α.ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	782,22	758,67	23,55	3,10%				
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.336,61	2.201,50	135,11	6,14%				
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.758,72	3.738,96	19,76	0,53%				
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	52,32	52,37	-0,05	-0,10%				
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.785,11	7.534,87	250,24	3,32%				
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	11.949,65	11.890,51	59,14	0,50%				
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.580,54	7.514,13	66,41	0,88%				
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.104,62	3.079,68	24,94	0,81%				
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.598,04	3.520,05	77,99	2,22%				
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.042,92	1.987,28	55,64	2,80%				
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.216,44	2.211,06	5,38	0,24%				
FTSE/Χ.Α. ΘΗΛΕΠΙΚΟΝΩΝΙΕΣ	4.684,59	4.587,14	97,45	2,12%				
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.057,27	4.978,46	78,81	1,58%				

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	55.552.602,11
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	14.986.296,98
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	13.599.450,71
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.531.388,98
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	5.352.812,89
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.167.934,81
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.125.181,74
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.810.665,69
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.661.641,99
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΧΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.502.891,74
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.171.339,94
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	749.449,93
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	637.841,43
ΥΔΡΕΥΣΗ	574.458,19
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΔΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	547.746,51
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	517.592,70
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	459.270,85
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	449.404,13
ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	448.906,35
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	431.479,26
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	379.213,85
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	372.493,00
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	341.632,94
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	322.815,98
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	309.274,22
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	281.577,68
ΤΡΟΦΙΜΑ	156.670,41

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΠΑΙΡΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΚΟ)	1,070	7,00%	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	0,490	-2,00%
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,033	6,80%	INTERGYNT - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,238	-1,65%
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ (ΚΟ)	5,880	6,14%	INTRAKAT (ΚΟ)	2,320	-1,28%
ΔΡΟΜΕΑΣ (ΚΟ)	0,404	5,21%	EPSILON NET (ΚΟ)	5,080	-1,17%
ΙΝΤΕΡΛΑΪΦ Α.Ε.Γ.Α. (ΚΟ)	4,240	4,95%	ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	1,898	-1,04%
ΙΛΥΔΑ (ΚΟ)	1,585	4,62%	ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	17,420	-0,91%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1,206	4,24%	ΑΛΟΥΜΥΛ (ΚΟ)	2,190	-0,90%
JUMBO (ΚΟ)	13,640	3,65%	ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	7,730	-0,90%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	1,383	3,52%	ΕΥΑΘ (ΚΟ)	4,600	-0,86%
ΑΒΑΣ (ΚΟ)	1,062	3,31%	ΛΟΥΛΗ ΜΥΛΟΙ (ΚΟ)	2,480	-0,80%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	24.909.745,90
ΟΤΕ (ΚΟ)	14.986.296,98
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	14.444.878,13
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	13.388.779,68
ΕΥΡΟΒΑΝΚ HOLDINGS (ΚΟ)	9.853.787,43
ΠΕΙΡΑΪΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	6.207.823,18
JUMBO (ΚΟ)	5.352.812,89
ΔΕΗ (ΚΟ)	4.810.294,95
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	4.050.582,73
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	1.661.641,99
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	1,80%
QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	1,19%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,89%
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	0,84%
PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	0,70%
ΤΣΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,65%
PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,52%
ΙΛΥΔΑ (ΚΟ)	0,51%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,50%
ΔΡΟΜΕΑΣ (ΚΟ)	0,44%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	231	1,099	2,668
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	8
FTSE/Χ.Α. Large Cap	231	1,099	2,660
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1,964	35,580	318,416
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	40	183	5,167
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	538	20,310	104,835
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	6	23	109
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	33	123	12,103
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	43	438	10,832
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	113	3,205	25,962
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	0	0	467
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	83	234	3,763
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	31	183	6,813
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	17	54	937
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	26	48	1,963
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	56	271	6,642
JUMBO (ΚΟ)	113	226	2,000
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	45	120	6,252
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	8	600	26,291
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	42	55	2,366
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	60	141	5,677
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	268	4,975	25,708
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	39	262	1,950
ΟΤΕ (ΚΟ)	51	143	1,294
ΟΛΠ (ΚΟ)	4	4	579
ΠΕΙΡΑΪΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	137	2,992	38,564
ΔΕΗ (ΚΟ)	147	824	17,002
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	18	27	1,385
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	17	28	1,668
ΒΙΟΗΛCO SA/NV (ΚΑ)	29	111	8,087
Δικαιώματα σε Δείκτες	11	55	752
FTSE/Χ.Α. Large Cap	11	55	752
Δικαιώματα σε Μετοχές	5	136	982
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	10
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	307
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3	111	171
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	66
ΠΕΙΡΑΪΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	5
ΔΕΗ (ΚΟ)	2	25	423
Συνολικό Δραστηριότητα	2,211	36,870	322,818

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 11 Ιανουαρίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8300	0.8400	0.8328	0.2250	"1,758"	0.8300	0.8400	0.8400	1.20
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.0300	1.0300	1.0300	-0.5570	"5,093"	1.0300	1.0450	1.0300	-0.96
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.3960	0.3960	0.3960	-0.0400	225	0.3920	0.4000	0.3960	0.00
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0945	0.0950	0.0949	0.0430	"3,450"	0.0000	0.0945	0.0950	0.53

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0700	0.0700	0.0700	0.0000	"7,500"	0.0675	0.0700	0.0700	0.00
ΤΣΟΚ	A TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0810	0.0900		

Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.7000	1.7100	1.7005	0.2010	"6,300"	1.7000	1.7200	1.7100	0.59

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.7100	1.7100	1.7100	1.0000	55	1.7000	1.7100	1.7100	0.59
ΚΟΖΑ	ΚΟΞΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0170	0.0170	0.0170	0.1000	"11,970"	0.0150	0.0175	0.0170	6.25
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0390	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.1050		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0440		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0020	0.0020	0.0020	0.0500	"10,000"	0.0020	0.0000	0.0020	33.33
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΠΑ	MALLOUPPAS & PARACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2320	0.0000		
ΧΑΞΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0010	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "ΤΗ ΠΡΟΩΔΕ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "	1.0000	1.0000	1.0000	-5.0000	50	1.0100	0.0000	1.0000	-4.76
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0.1930	0.1990		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0160	0.0170		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0710	0.0825		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0480	0.0525		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.5300	0.6150		
ΝΤΟΔ	DOMI INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.7100	1.8900		
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.1390	0.1390	0.1390	0.0000	"6,000"	0.1390	0.1400	0.1390	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0570	0.0000		

Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)							0.0000	0.0475	
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)							0.0000	0.0295	
ΑΒΚΑ	ΔΕΣΙΣΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ							0.6300	0.0000	
ΚΕΤΕ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5050	0.5200	0.5062	-1.3840	"10,840"	0.5050	0.5200	0.5200	0.00
ΚΥΡΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD							0.1200	0.0000	
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΔΕΣΙΜΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	2.7000	2.7400	2.7192	-2.0780	"5,776"	2.7200	2.7400	2.7000	-1.46

Βρόχος για το μέλλον το δημογραφικό

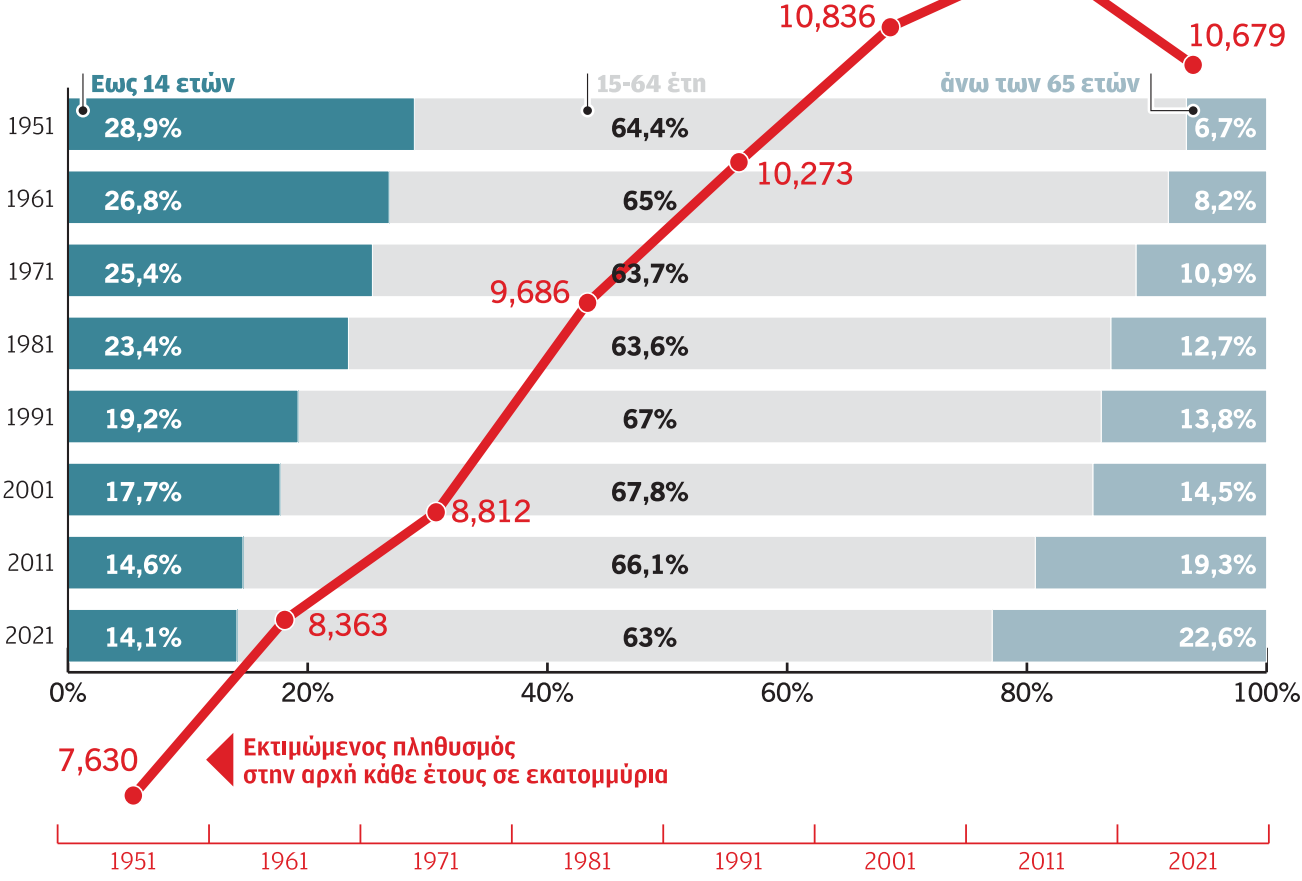
Ο πληθυσμός της Ελλάδας μειώνεται περίπου 450.000 κάθε δεκαετία – Σε 30 χρόνια θα είμαστε 1,5 εκατομμύριο λιγότεροι

Της ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

Δύσκολη και πολυπαραγοντική εξίσωση η αντιμετώπιση του οξύτατου ελληνικού δημογραφικού προβλήματος, το οποίο αναδεικνύεται πλέον ξεκάθαρα από τα αριθμητικά δεδομένα: Γεννάμε λιγότερο και ταυτόχρονα καθώς και το προσδόκιμο ζωής μεγαλώνει, αυξάνεται ο αριθμός των ηλικιωμένων, με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση αλλά και τη γήρανση του πληθυσμού, όπως επιβεβαιώνουν για ακόμα μία φορά τα στοιχεία που δημοσίευσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) και αφορούν τον πληθυσμό της χώρας την 1η Ιανουαρίου 2021. Η νέα δημογραφική πραγματικότητα απαιτεί άμεσα μέτρα για τη διαχείριση της κατάστασης από τη μία, αλλά και πολιτικές για τη βελτίωσή της μέσα στην επόμενη 15ετία-20ετία από την άλλη. Πώς θα οργανωθεί το σύστημα υγείας ώστε να αντέξει την αύξηση του αριθμού των υπερηλικών και να μπορέσει να αντεπεξέλθει στη φροντίδα τους; Πώς θα αυξηθεί ο αριθμός των ανθρώπων που παράγουν ώστε να στηριχθεί η οικονομία; Και βέβαια πώς οι άνθρωποι σε παραγωγική ηλικία θα προχωρήσουν στη μεγάλη απόφαση να τεκνοποιήσουν;

Ο εκτιμώμενος πληθυσμός στην Ελλάδα το 2001 ήταν 10,836 εκατ., το 2011 ήταν 11,123 εκατ., αύξηση που οφείλεται σε μεγάλο ποσοστό στη μετανάστευση τη συγκεκριμένη δεκαετία, ενώ το 2021 διαμορφώθηκε στα 10,679 εκατ. Αντίστοιχα, το 2001 ποσοστό 14,5% του πληθυσμού ήταν άνω των 65 ετών. Το 2011 το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 19,3% του πληθυσμού και το 2021 έχει φτάσει το 22,6%. Σήμερα σχεδόν ένας στους τέσσερις κατοίκους της χώρας είναι άνω των 65 ετών. Ταυτόχρονα, οι θάνατοι είναι περισσότεροι από τις γεννήσεις – σε συνέχεια της τάσης που καταγράφηκε το 1998 και συνεχώς επιδεινώνεται, με το άνοιγμα της ψαλίδας να διευρύνεται: Το 2021 είχαμε 84.767 γεννήσεις και 130.669 θανάτους. Μάλιστα οι συνθήκες που δημιουργήσε η πανδημία, παρά τις αντίθετες προβλέψεις, δεν έφεραν αύξηση των γεννήσεων. Ο δείκτης γονιμότητας στην Ελλάδα βρίσκεται στο 1,38, έναν από τους χαμηλότερους στην Ε.Ε., με τις νότιες χώρες να κρατούν τα σκάπητρα της υπογεννητικότητας. Ακόμα και αν μετά την πανδημία έχουμε «έξαρση γεννήσεων», η κατάσταση

Γερνάμε και λιγοστεύουμε

ΠΗΓΕΣ: ΕΛΣΤΑΤ, Βύρων Κοτζαμάνης, έρευνα «Δημογραφικές εξελίξεις και προκλήσεις 2021».

αναμένεται να βελτιωθεί ελάχιστα. «Ο πληθυσμός της Ελλάδας μειώνεται –εφόσον δεν υπάρχει μετανάστευση– περίπου 450.000 κάθε δεκαετία. Σε 30 χρόνια από σήμερα θα έχουμε 1,5 εκατομμύριο μικρότερο πληθυσμό σύμφωνα με τα δεδομένα», τονίζει στην «Κ» ο Βύρων Κοτζαμάνης, καθηγητής Δημογραφίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. «Επίσης έως το 2050 τα άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών θα είναι πάνω από 800.000. Αυτή τη στιγμή έχουμε περίπου 350.000 άτομα άνω των 85 ετών. Το 2050 αυτή η ηλικιακή ομάδα θα περιλαμβάνει περίπου 150.000 έως 200.000 άτομα περισσότερα. Ταυτόχρονα θα έχουμε ένα σημαντικό ποσοστό πληθυσμού χωρίς κοντινούς συγγενείς, οι οποίοι να μπορούν να

Το προσδόκιμο ζωής

Κάθε παιδί που γεννιέται σήμερα στην Ελλάδα μπορεί να ζήσει κατά μέσον όρο 79,2 έτη εάν είναι αγόρι και 84,2 εάν είναι κορίτσι. Το αντίστοιχο προσδόκιμο ζωής για ένα παιδί που γεννιόταν το 1951 ήταν 63,4 έτη για ένα αγόρι και 66,7 για ένα κορίτσι. Από τα μέσα της δεκαετίας του '90, ωστόσο, καταγράφεται επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του προσδόκιμου ζωής – η οποία παρατηρείται και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά αφορά περισσότερο την Ελλάδα. Σύμφωνα με την έρευνα «Δημογραφικές εξελίξεις και προκλήσεις» του Βύρωνα Κο-

τζαμάνη, «η πιο αργή αύξηση των κερδών σε έτη ζωής την περίοδο 1995-2019 οφείλεται στη λιγότερο αποτελεσματική αντιμετώπιση των δύο μεγάλων ομάδων αιτιών θανάτου (παθήσεις του κυκλοφορικού συστήματος και καρκίνοι) που θίγουν τις ώριμες και μεγάλες ηλικίες και αποδίδεται στις αδυναμίες του δημόσιου συστήματος υγείας μας, ενός συστήματος που βασίζονταν – και βασίζεται ακόμη – κυρίως στη νοσοκομειακή και στην εξειδικευμένη ιατρική περίθαλψη εις βάρος μιας ολοκληρωμένης πρωτοβάθμιας φροντίδας».

Ανάμεσα στο 1951 και στο 2020
Ο πληθυσμός από **0-14** μειώθηκε κατά **630.000**
Ο πληθυσμός **0-19** ετών μειώθηκε κατά **870.000**
Ο πληθυσμός άνω των **65** ετών αυξήθηκε κατά **1.870.000**
Ο πληθυσμός από **85** και άνω κατά **350.000**

1951	2020
Μέση ηλικία γενικού πληθυσμού	30 έτη 44,5 έτη
Μέση προσδοκώμενη ζωή (άνδρες)	63,4 έτη 79,2 έτη
Μέση προσδοκώμενη ζωή (γυναίκες)	66,7 έτη 84,2 έτη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

τους στηρίζουν. Χρειαζόμαστε λοιπόν ένα σύστημα υγείας και ένα κράτος πρόνοιας που θα δουλεύει και θα μπορεί να τους στηρίξει», επισημαίνει.

«Η δημογραφία δεν είναι “ρήξη”, δεν συμβαίνει κάτι ξαφνικά και οι όποιες μεταβολές σημειώνονται με αργούς ρυθμούς. Στη δημογραφία –εκτός αν έχουμε απρόσμενα γεγονότα, π.χ. πόλεμο– τα σημερινά δεδομένα προδιαγράφουν τι θα συμβεί στο μέλλον. Οι γυναίκες οι οποίες θα μπορούσαν να κάνουν παιδιά μέσα στην επόμενη εικοσαετία έχουν ήδη γεννηθεί, άρα έχουμε ακριβώς πόσες είναι και πόσα παιδιά εν δυνάμει μπορούν να γεννηθούν», εξηγεί ο κ. Κοτζαμάνης. «Μπορείς να κάνεις παρεμβάσεις, τα αποτελέσματα των οποίων

όμως θα φανούν έπειτα από δύο δεκαετίες. Δύσκολα ένας πολιτικός θα σκεφθεί και θα λάβει αποφάσεις, τα αποτελέσματα των οποίων δεν θα μπορέσει να καρπωθεί στη διάρκεια της δικής του πολιτικής καριέρας», επισημαίνει, καταλήγοντας πως «το δημογραφικό προκαλεί αντιδράσεις, αλλά δεν αντιμετωπίζεται τελικά».

Το 20%-25% των γυναικών που γεννήθηκαν το 1975-1980 δεν έχουν κάνει καθόλου παιδιά και κατά τα φαινόμενα δεν θα κάνουν. Το πρώτο στοίχημα λοιπόν είναι περισσότερες γυναίκες σε αναπαραγωγική ηλικία να κάνουν παιδιά. Το επίδομα των 2.000 ευρώ ενδεχομένως λειτουργεί ως κίνητρο επίτευξης για όσους ήδη είχαν αποφασίσει να κάνουν παιδιά, αλλά σε καμία περίπτωση δεν θα οδηγήσει τα νέα ζευγάρια να κάνουν παιδιά. «Η επιδοματική πολιτική μπορεί να δώσει ώθηση σε μια τάση που ήδη υπάρχει, αλλά δεν μπορεί να την προκαλέσει», τονίζει ο κ. Κοτζαμάνης.

Τι πρέπει να γίνει

Για να αυξηθούν οι γεννήσεις –πάντα στο πλαίσιο των περιορισμών που ορίζει το υπάρχον αναπαραγωγικό δυναμικό– χρειάζονται υποδομές και δραστικές αλλαγές. «Στην Ελλάδα χρειάζεται να αντιμετωπιστούν πολλά θέματα που έχουν να κάνουν με την ισότητα των δύο φύλων, την ασυμβατότητα οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής και το κράτος πρόνοιας. Επίσης, πολύ σημαντικό ρόλο παίζει η αβεβαιότητα για το μέλλον. Δεν αποφασίζεις να κάνεις παιδιά αν δεν μπορείς να σχεδιάσεις για τα επόμενα χρόνια και αν δεν υπάρχει ένα δίκτυο ασφαλείας».

Την ίδια στιγμή υπάρχουν λύσεις που θα μπορούσαν να αποφέρουν αποτελέσματα τα επόμενα χρόνια αλλά και στο μέλλον. «Η μείωση της ανεργίας, η αύξηση δηλαδή του ποσοστού των ανθρώπων που βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία και πραγματικά παράγουν. Αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα στα 100 άτομα (σε παραγωγική ηλικία) εργάζονται τα 65, ενώ στη Σουηδία τα 95», σημειώνει ο κ. Κοτζαμάνης. Η αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων θα σήμαινε πολλά για την οικονομία και τη χρηματοδότηση του κράτους πρόνοιας, αλλά παράλληλα θα παρείχε τις συνθήκες και για τη γέννηση παιδιών.

PRESSING

Λούης Νικοϊάδου | Αντρέας Βιοϊάρης

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13:00 - 15:00

Listen Live Radio Live

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

24sports.com.cy

DEE JAY 93.5 RADIO

Breakfast

ΜΕ ΤΟΝ ANTHONY 642 ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 06:00-10:00

epic

Great network. Great value.

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

Ινδικό εμπάργκο σε δωρεές προς Ιεραποστόλους

Κόβεται η άδεια για τη φιλανθρωπική οργάνωση της Μπτέρας Τερέζας

ΝΕΟ ΔΕΛΧΙ. Την άδεια για χρηματικές δωρεές από το εξωτερικό της φιλανθρωπικής οργάνωσης της Μπτέρας Τερέζας αποφάσισε να μην ανανεώσει η ινδική κυβέρνηση. Η οργάνωση Ιεραπόστολοι του Ελέους απασχολεί χιλιάδες μοναχές, οι οποίες διαχειρίζονται οικοτροφεία για ορφανά παιδιά, σχολεία, κλινικές και οίκους ευγνρίας.

Την ημέρα των Χριστουγέννων, το υπουργείο Εσωτερικών της χώρας ανακοίνωσε την αναστολή της άδειας εξαιτίας «αρνητικών πληροφοριών». Ακροδεξιοί ινδουιστές, πολλοί από τους οποίους είναι

μειονοτήτων. Οι χριστιανοί στην Ινδία αποτελούν μόλις το 2,3% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Θύματα των ταγμάτων κρούσης ακροδεξιών ινδουιστικών οργανώσεων πέφτουν συνήθως μέλη της μουσουλμανικής κοινότητας της χώρας, που αριθμεί 200 εκατομμύρια ανθρώπους. Η ιδεολογία του κυβερνώντος ακροδεξιού συνασπισμού αποσκοπεί στη δημιουργία του «Χίντου Ράστρα», θεοκρατικού ινδουιστικού καθεστώτος που θα αντικαταστήσει τη συνταγματική δημοκρατία στην Ινδία.

Επιθέσεις

Ανήμερα τα Χριστούγεννα, όχλος ινδουιστών εισέβαλε σε χριστιανικό ναό στο κρατίδιο Χαρίανα, κοντά στο Νέο Δελχί, υποχρεώνοντας υπό την απειλή ξυλοδαρμού τους πιστούς να φωνάξουν το σύνθημα «Νίκη στον λόρδο Ράμα». Η τοπική αστυνομία και η, φιλικά προσκείμενη στην κυβέρνηση Μόντι, κυβέρνηση του κρατιδίου δεν ασχολήθηκαν με το περιστατικό. Λίγες ημέρες νωρίτερα, φανατικοί ινδουιστές δημοσιοποίησαν βίντεο στο οποίο καλούσαν σε γενοκτονία των μουσουλμάνων κατοίκων του κρατιδίου Ουταραχάν της βόρειας Ινδίας. «Κάθε ινδουιστής οφείλει να πάρει τα όπλα για να προστατεύσει τη θρησκεία μας από τους αλλοθρήσκους. Δεν υπάρχει άλλος χρόνος, ούτε και άλλη λύση. Πρέπει να προετοιμασθούμε να σκοτώσουμε τους μουσουλμάνους», αναφέρει ομιλητής στο βίντεο.

Οι συμμετέχοντες στην παραπάνω α-

Η φιλανθρωπική οργάνωση της Μπτέρας Τερέζας, Ιεραπόστολοι του Ελέους, μεταξύ άλλων διανέμει γεύματα στους μη έχοντες.

κροδεξιά εκδήλωση χρησιμοποίησαν το σύνθημα της εκστρατείας του Μόντι για «καθαρή Ινδία», υπονούντας ότι το κράτος πρέπει να απαλλαγεί από τους μουσουλμάνους και άλλους αλλοθρήσκους κατοίκους. Σε δημόσια εκδήλωση ακραίων ινδουιστών στο Νέο Δελχί, οι συμμετέχοντες εμφανίζονται να χαιρετούν ναζιστικά, καθώς ορκίζονται πίστη στο κίνημα για μεταμόρφωση της Ινδίας σε αποκλειστικά ινδουιστική χώρα. Η ρητορική μίσους έχει γίνει τόσο κοινή στη σημερινή Ινδία, που

ο ηγέτης της αντιπολίτευσης του Κογκρέσου, Ραχούλ Γκάντι, αρκέστηκε σε ένα tweet καταδίκης της ρατσιστικής εκδήλωσης, δύο ημέρες μετά την πραγματοποίησή της. Η πολιτική αποκλεισμού των θρησκευτικών μειονοτήτων από τον Μόντι γνωρίζει μεγάλη επιτυχία σε όλο το συντηρητικό, εθνικιστικό πολιτικό φάσμα, με την κεντροαριστερή αντιπολίτευση να κατηγορείται για «κατευνασμό των μειονοτήτων» και «αντεθνική στάση».

REUTERS

«Είχε ύψος περίπου 169 εκ. και τα δόντια του ήταν σε αρκετά καλή κατάσταση», επισημαίνουν οι επιστήμονες για τον φαραώ.

Αποκαλύφθηκε το πρόσωπο του Αμενχοτέπ Ι

Στο φως, χάρη στην τεχνολογία, ήρθε το πρόσωπο του φαραώ Αμενχοτέπ Ι (Αμέ-νφωις Α΄), που βασίλεψε στην αρχαία Αίγυπτο από το 1525 έως το 1504 π.Χ. Η μούμια του είχε βρεθεί πριν από 140 χρόνια στην περιοχή Ντέιρ αλ Μπαχάρι, απέναντι από το Λούξορ. Οι αρχαιολόγοι, ωστόσο, δίσταζαν να την ανοίξουν, θέλοντας να διατηρήσουν ανέπαφο το υπέροχο νεκρικό προσωπείο και τους επιδέσμους με τους οποίους τυλίχτηκε το σώμα.

Έτσι, η μούμια υποβλήθηκε σε αξονική τομογραφία αποκαλύπτοντας τα μυστικά της. Η δρ Σαχάρ Σαλεέμ, καθηγήτρια Ακτινολογίας στο Πανεπιστήμιο του Καΐρου και συντάκτρια της μελέτης που δημοσιεύθηκε στην επιστημονική επιθεώρηση Frontiers in Medicine, απέδειξε ότι ο Αμενχοτέπ Ι απεβίωσε σε ηλικία 35 ετών. «Είχε ύψος περίπου 169 εκατοστά και τα δόντια του ήταν σε καλή κατάσταση», ε-

Η μούμια του είχε βρεθεί πριν από 140 χρόνια στην περιοχή Ντέιρ αλ Μπαχάρι, απέναντι από το Λούξορ.

πισημαίνει. «Επίσης, φορούσε περίπου τριάντα φυλαχτά και ένα περίτεχνο χρυσό ζωνάρι με ολόχρυσες χάντρες. Ο φαραώ πρέπει να έμοιαζε στον πατέρα του. Είχε στενό πηγούνι, μικρή, στενή μύτη και κατσαρά μαλλιά, ενώ τα δόντια στην άνω γνάθο ήταν κάπως πεταχτά».

Η δρ Σαλεέμ δεν διαπίστωσε τραύματα ή δυσμορφία στο νεκρό σώμα που θα μπορούσαν να επιφέρουν τον θάνατο. Υπήρξαν, ωστόσο, μεταθανάτιες κακώσεις που μάλλον προκλήθηκαν από λοιστές που προσπάθησαν να συλίσουν

τον τάφο του. Η εξέταση της μούμιας αναμένεται να δώσει στους επιστήμονες πολύτιμες πληροφορίες για τη διαδικασία της μουμιοποίησης εκείνη τη χρονική περίοδο. Αλλωστε, ο Αμενχοτέπ Ι είναι ο πρώτος φαραώ που βρέθηκε με τα χέρια διπλωμένα πάνω στο στήθος του, ενώ δεν είχε αφαιρεθεί ο εγκέφαλός του, κάτι σπάνιο.

Τέλος, η δρ Σαλεέμ επισήμανε ότι η ύπαρξη κοσμημάτων και φυλαχτών διαψεύδει τις θεωρίες σύμφωνα με τις οποίες οι ιερείς τα αφαιρούσαν προκειμένου να τα δώσουν στους επόμενους φαραώ. Αιγυπτιολόγοι εκτιμούν, με βάση την αποκωδικοποίηση ιερογλυφικών και αναπαραστάσεων, ότι οι ιερείς της 21ης Δυναστείας, τον 11ο αιώνα π.Χ., ήταν οι πρώτοι που εξετύλιξαν τη μούμια προκειμένου να περιποιηθούν τις βλάβες που είχαν προκαλέσει οι τυμβωρύχοι και να επαναφέρουν τη λάμψη της.

Ο επικεφαλής Δημόσιας Υγείας του Ισραήλ τόνισε ότι όσοι υποβάλλονται σε τεστ αντιγόνου θα πρέπει να λαμβάνουν επίκρισμα όχι μόνο από τη μύτη, αλλά και από τον λάρυγγα, ενώ το CDC των ΗΠΑ, επισημαίνει ότι η λανθασμένη λήψη λαρυγγικού επίκρισματος μπορεί να είναι επικίνδυνη.

πουργού Μπόρις Τζόνσον, αντιθέτως, τόνισε ότι είναι ακόμα «εξαιρετικά πρόωρο να πούμε πότε η πανδημία θα εξελιχθεί σε ενδημία. Αναμφίβολα αυτή είναι η προσδοκία μας και κάποια στιγμή θα φτάσουμε σε αυτό το σημείο. Ωστόσο, είναι πολύ νωρίς να πούμε το πότε».

Σε εξέλιξη μελέτη

Σε μια άλλη εξέλιξη, ο υπουργός Υγείας της Γερμανίας, Καρλ Λάουτερερμαχ, αμφισβήτησε ανοικτά την αξιοπιστία των τεστ αντιγόνου στη διάγνωση της «Ομικρον». Ηδη Γερμανοί ερευνητές άρchiσαν μελέτη προκειμένου να διαπιστώσουν την αλήθεια. Τα αποτελέσματά της αναμένονται τους

επόμενους μήνες. Τέλος, ο Σαρόν Αλρόι-Πρέις, επικεφαλής Δημόσιας Υγείας του Ισραήλ, τόνισε ότι όσοι υποβάλλονται σε τεστ αντιγόνου θα πρέπει να λαμβάνουν επίκρισμα όχι μόνο από τη μύτη, αλλά και από τον λάρυγγα, προκειμένου να ενισχυθεί η αξιοπιστία της εξέτασης. «Αυτό δεν αποτελεί σύσταση των κατασκευαστών των τεστ, αλλά το θεωρούμε αναγκαίο επειδή η ανίχνευση της “Ομικρον” είναι δυσκολότερη», κατέληξε. Αντιδιαμετρικά άποψη διατύπωσε το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (CDC) των ΗΠΑ, επισημαίνοντας ότι η λανθασμένη λήψη λαρυγγικού επίκρισματος μπορεί να είναι επικίνδυνη.

Συμβουλές κατανάλωσης αλκοόλ με μέτρο

Της **DANI BLUM**
THE NEW YORK TIMES

Ευκαιρία για σωματική αποκατάσταση μετά τις υπερβολές σε φαγητό και ποτό της εορταστικής περιόδου προσφέρει το κίνημα του Dryuary (στεγνός Ιανουάριος), με στόχο την αποξήνωση από το αλκοόλ. Αντί όμως να κόψουν εντελώς το οινόπνευμα, πολλοί επιλέγουν την τακτική «εξερευνήσης της νηφαλιότητας», περιορίζοντας την κατανάλωση χωρίς να απαρνούνται εντελώς το ποτό.

«Πήγαινα σε εκδήλωση για τη δουλειά μου και έπινα λευκό κρασί. Εβάζα τα παιδιά για ύπνο και άνοιγα αμέσως ένα μπουκάλι κρασί. Πίνεις χωρίς καλά καλά να το συνειδητοποιείς. Η προσεκτική κατανάλωση, αντίθετα, σε κάνει να πίνεις συνειδητά και να ελέγχεις έτσι απόλυτα τη συμπεριφορά σου», λέει η δημοσιογράφος Ρόζαμουντ Ντιν, συγγραφέας του βιβλίου «Mindful Drinking», που καλεί τους αναγνώστες της να υπολογίζουν πόσα κοκτέιλ πίνουν σε κάθε εξοδό τους και να εκτιμούν όσο το δυνατόν πιο αξιόπιστα την επίπτωση που το αλκοόλ θα έχει στη συμπεριφορά τους.

Συνήθειες της πανδημίας

Η μετριοπαθής αυτή θεώρηση των πραγμάτων μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση άλλων κακών συννηθειών που αποκλήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Έρευνες έδειξαν δραματική αύξηση στην υπερβολική κατανάλωση οινόπνευματος τον τελευταίο χρόνο, ιδίως στις γυναίκες. «Καθώς η πανδημία συνεχιζόταν, ο ρυθμός ανθρώπων που έρχονταν σε εμάς αυξανόταν», λέει η Μίλι Γκουντς, ιδρύτρια της κοινότητας Sober Girl Society (Νηφάλια Κορίτσια). Η οργάνωση φέρνει σε επαφή νηφάλιες και εξερευνητρίες της νηφαλιότητας για γεύματα χωρίς αλκοόλ και συζητήσεις μέσω βίντεο.

Η συγγραφέας Ρούμπι Ουόριγκτον, στη Νέα Υόρκη, άρχισε να χρησιμοποιεί τον όρο «εξερεύνηση νηφαλιότητας» (sober curious) πριν από πέντε χρόνια. Την εποχή εκείνη η κατανάλωση αλκοόλ της Ουόριγκτον δεν της ενέπνεε ανησυχία. Δεν πάθαινε «μυλακ άουτ» και δεν έπινε κάθε βράδυ. Έπινε όμως περισσότερο από όσο θα ήθελε και ένιωθε ότι δεν μπορούσε να πει «όχι». Το 2018 δημοσίευσε το βιβλίο «Sober Curious», εξηγώντας τη φιλοσοφία πίσω από την «επιλεκτική αμφοισβήτηση της ανάγκης μου να πω». Η Ουόριγκτον λέει ότι οι ερωτήσεις γύρω από τις συνήθειες αυτές οδηγούν ορισμένους στον δρόμο της μετριοπάθειας όσον αφορά το ποτό. «Η συλλογική συνείδηση υποστηρίζει εσφαλμένα ότι ο μόνος τρόπος

Εξερευνώντας τη νηφαλιότητα, ιδιαίτερα μετά τις υπερβολές των εορτών.

να αντιμετωπίσεις το ποτό είναι να φτάσεις στον πυθμένα πρώτα», λέει ο Ντρου Γιέγκερ, ιδρυτής του προγράμματος Club Soda, μιας διαδικτυακής κοινότητας επικοινωνίας και βοήθειας για τον περιορισμό της κατανάλωσης αλκοόλ. Το ήμισυ των 70.000 μελών της κοινότητας στη Βρετανία αναζητεί τρόπους για να πίνει λιγότερο και δεν ενδιαφέρεται να το κόψει οριστικά. Η οργάνωση γνωρίζει τα τελευταία χρόνια μεγάλη επιτυχία στις ΗΠΑ, όπου η γενιά των 20άρηδων εκφράζει ανησυχίες για τις επιπτώσεις του ποτού στην ψυχική υγεία.

Η τακτική της εξερεύνησης της νηφαλιότητας αποδείχθηκε αποτελεσματική σε σημαντική μερίδα πολιτών που αναζητήσαν βοήθεια, αλλά δεν ενδείκνυται για ανθρώπους με βαριές μορφές εξάρτησης από το οινόπνευμα.

Η τακτική της εξερεύνησης της νηφαλιότητας είναι αποτελεσματική για πολλούς οι οποίοι, ωστόσο, δεν είχαν βαριά εξάρτηση από το αλκοόλ.

Μας προστατεύει το κρυολόγημα από την COVID-19;

Αμφιβολίες και διαφωνίες των ειδικών για την αξιοπιστία των τεστ αντιγόνου

Τα υψηλά επίπεδα αντισωμάτων που προκαλεί η επανειλημμένη νόσωση από κοινό κρυολόγημα μπορούν να δράσουν προστατευτικά έναντι της COVID. Αυτό είναι το ενθαρρυντικό συμπέρασμα μελέτης του Imperial College του Λονδίνου.

Η επιστημονική διαπίστωση, εκτιμούν οι ερευνητές, ενδέχεται να συμβάλει στη δημιουργία εμβολίων που θα μας παρέχουν

υπολόγισε ότι το 10%-15% των νέων λοιμώξεων από την «Ομικρον» αφορά ανθρώπους που είχαν στο παρελθόν μολυνθεί από κάποιο άλλο στέλεχος του κορωνοϊού. Επί του παρόντος, τουλάχιστον, δεν υπάρχουν στοιχεία ούτε από τη Νότια Αφρική –όπου ανιχνεύθηκε για πρώτη φορά η υπερμεταδοτική μετάλλαξη– ότι ο ίδιος άνθρωπος μπορεί να επαναμολυνθεί από την «Ομικρον».

Οι ειδικοί δεν αποκλείουν, ωστόσο, το φαινόμενο να παρατηρηθεί στο μέλλον εξαιτίας της τάχιστας μετάδοσης της «Ομικρον» και της μεγάλης ικανότητας της να διαφεύγει της ανοσίας. Ένα άλλο ενδεχόμενο που φοβίζει τους ειδικούς είναι αυτό της ταυτόχρονης λοίμωξης από δύο διαφορετικά στελέχη του κορωνοϊού.

Διαφορετική προσέγγιση στην COVID-19 προτείνει ο Ισπανός πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ, ζητώντας από την Ε.Ε. να υιοθετήσει ένα σύστημα παρακολούθησης ανάλογο με αυτό της εποχικής γρίπης. Αυτό, υπογράμμισε ο Ισπανός πρωθυπουργός, θα σημάνει ότι η COVID-19 θα θεωρηθεί μια ενδημική νόσος και όχι πανδημία.

Ο εκπρόσωπος του Βρετανού πρωθυ-

Διαφορετικές εκτιμήσεις για τον χρόνο μετάβασης από την πανδημία του κορωνοϊού σε ενδημική νόσο.

μακροπρόθεσμη ανοσία έναντι των πολλών μεταλλαγμένων στελεχών του κορωνοϊού. Ωστόσο, προειδοποιούν ότι αν και η ανακάλυψή τους είναι σημαντική, δεν πρέπει κανείς να βασιστεί ολοκληρωτικά σε αυτήν, αλλά να εμβολιαστεί με τα υπάρχοντα εμβόλια κατά της COVID-19 προκειμένου να προστατευτεί από τη λοίμωξη.

Την ίδια στιγμή, ο επιδημιολόγος του ίδιου πανεπιστημίου, Νιλ Φέργκιουσον,

Ευρωπαϊκές δράσεις υπέρ της πειθούς των αντιεμβολιαστών

Με κάθε δυνατό μέσο προσπαθούν τα κράτη της Ε.Ε. να αυξήσουν την εμβολιαστική κάλυψη του πληθυσμού προκειμένου να περιοριστεί το ανθρώπινο κόστος της υγειονομικής κρίσης, να μην καταρρεύσουν τα υγειονομικά συστήματα και τελικά να καταστεί δυνατή η επιστροφή στην κανονικότητα το ταχύτερο δυνατό.

Ο δρόμος τους, ωστόσο, δεν είναι στρωμένος με ρόδα και τα προσκόμματα που αντιμετωπίζουν είναι πολλά. Στην Αυστρία, ένα τεχνικό πρόβλημα δεν επιτρέπει την καταγραφή των υποχρεωτικών εμβολίων, βάζοντας έτσι τροχοπέδη στην προσπάθεια της αυστριακής κυβέρνησης. Το σύστημα, ανέφερε η εταιρεία που ανέλαβε το έργο, θα είναι εφικτό να λειτουργήσει τον Απρίλιο. Ετσι η βούληση της κυβέρνησης για υποχρεωτικά εμβόλια ήδη από τον Φεβρουάριο δεν πρόκειται να υλοποιηθεί. Στη Γερμανία, εξάλλου, στον «πάγο» φαίνεται να έχει τεθεί η ψήφιση της νομοθεσίας για την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού, καθώς τα δύο μεγάλα κυβερνητικά κόμματα, οι Σοσιαλδημοκράτες του Ολαφ Σόλτς και το Κόμμα των Πρασίνων, παρότι στηρίζουν το νομοσχέδιο, θέλουν να πάρουν τον χρόνο τους πριν το ψηφίσουν. Οι Πράσινοι υποστηρίζουν ότι πρόκειται για ένα ζήτημα δύσκολο και πρέπει συζητηθεί διεξοδικά. Οι Σοσιαλδημοκράτες, από την άλλη, τονίζουν ότι η υποχρεωτικότητα δεν συνιστά άμεση,

αλλά μακροπρόθεσμη λύση που θα ληφθεί με το βλέμμα στραμμένο στον επόμενο χειμώνα. Έτσι, θα πρέπει να συζητηθεί κατά τον Μάρτιο.

Το ενδεχόμενο να γίνει υποχρεωτικός ο εμβολιασμός απέκλεισε ο Ρουμάνος υπουργός Υγείας, Αλεξάντρου

Τεχνικά προβλήματα στην Αυστρία και δεύτερες σκέψεις άμεσης υποχρεωτικότητας στη Γερμανία.

Ραφίν. Οπως επισήμανε σε τηλεοπτική του συνέντευξη, η κυβέρνηση θα εξαπολύσει εκστρατεία πειθούς προκειμένου όλοι να εμβολιαστούν.

Επίθεση σε Γάλλο βουλευτή

Τέλος, τον νόμο στα χέραιους πήραν οι Γάλλοι αντιεμβολιαστές, που ανησυχούν στην καθιέρωση του υγειονομικού πάσου. Εξαιρέτησαν επίθεση με πέτρες και φύκα κατά του κυβερνητικού βουλευτή Στεφάν Κλερ, στο σπίτι του στο Σεν Πιέρ ε Μικελόν, μια γαλλική κτήση στον βορειοδυτικό Ατλαντικό.

Το θύμα της επίθεσης κατήγγειλε το συμβάν στην αστυνομία, επισημαίνοντας τόσο ο ίδιος όσο και η σύζυγός του, ότι με το ποί βγήκαν από το σπίτι τους δέχθηκαν βροχή από πέτρες και φύκια.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Η επιθετικότερη πολιτική της Fed ενισχύει το δολάριο

Τα πρακτικά από την τελευταία συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed), που πραγματοποιήθηκε στις 14-15 Δεκεμβρίου, ενίσχυσαν τις εκτιμήσεις της αγοράς για στροφή της τράπεζας σε πιο «επιθετική» πολιτική σε σχέση με τις αρχικές προσδοκίες. Χαρακτηριστικά, τα πρακτικά έδειξαν ότι υπήρξε γενική αποδοχή για την απόφαση διπλάσιασμού του μηνιαίου ρυθμού μείωσης των αγορών περιουσιακών στοιχείων (tapering), εξέλιξη που, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αγοράς, φέρνει πιο κοντά τον χρόνο έναρξης ενός νέου κύκλου αύξησης των επιτοκίων. Τα μέλη της επιτροπής συμφώνησαν ότι οι προϋποθέσεις για υψηλότερα επιτόκια έχουν ικανοποιηθεί πλήρως όσον αφορά τον πληθωρισμό, ενώ ο εναπομείνας στόχος για επιτευξη πλήρους απασχόλησης, είτε έχει επίσης επιτευχθεί είτε αναμένεται να επιτευχθεί σχετικά σύντομα. Η εκτίμηση ότι η αγορά εργασίας των ΗΠΑ παραμένει σε συνεχή πορεία βελτίωσης επιβεβαιώθηκε και από τη δημοσίευση των στοιχείων για αύξηση των θέσεων απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα κατά 807.000 τον Δεκέμβριο, αύξηση διπλάσια από την αναμενόμενη.

Αναπόφευκτα, οι εξελίξεις αυτές ενέτειναν τις πτωτικές πιέσεις που δέχονται τα αμερικανικά κυβερνητικά ομόλογα τις τελευταίες ημέρες. Η απόδοση του 2ετούς τίτλου (η απόδοση κινείται αντίθετα από την τιμή) βρέθηκε σε νέο υψηλό

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Μικρές ζημιές στο ΧΑΚ την Τρίτη

Με μικρές ζημιές έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο, στη δεύτερη πτωτική συνεδρία της εβδομάδας. Ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε στις 67,75 μονάδες, παρουσιάζοντας ζημιές σε ποσοστό 0,16%.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε απώλειες 0,20% κλεί-

Ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε στις 67,75 μονάδες, παρουσιάζοντας ζημιές σε ποσοστό 0,16%.

νοντας στις 40,61 μονάδες. Ο π-μερής όσος τζίρος περιορίστηκε στις €43.720.

Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες ανοδικά κινήθηκε μόνο η Κύρια Αγορά με κέρδη 0,16%. Ζημιές παρου-

οίσαν η Εναλλακτική Αγορά με 0,41% και ο τομέας των ξενοδοχείων με 0,25%. Ο δείκτης των Επενδυτικών Εταιρειών δεν παρουσίασε μεταβολή.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τοιμετοποιίας Βασιλικού με €15.706 (πτώση 1,46% - τιμή κλεισίματος €2,70). Ακολούθησαν οι μετοχές της Logicom Public Ltd με €10.713 (άνοδος 0,59% - τιμή κλεισίματος €1,71) της Τράπεζας Κύπρου με €5.245 (πτώση 0,96% - τιμή κλεισίματος €1,03) και της Ελληνικής Τράπεζας με €1.464 (άνοδος 1,20% - τιμή κλεισίματος €0,84).

Από τις μετοχές που έτχχαν διαπραγματεύσεις, έξι κινήθηκαν ανοδικά, τέσσερις πτωτικά και τέσσερις παρέμειναν αμετάβλητες. Οι συναλλαγές περιορίστηκαν σε 43.

Ανεβαίνουν σε όλο τον κόσμο οι αποδόσεις ομολόγων λόγω Fed

Μαζικές πωλήσεις τίτλων ενόψει της αύξησης των επιτοκίων στις ΗΠΑ

Συντονισμένη άνοδο σημειώνουν οι αποδόσεις των ομολόγων ανά τον κόσμο, από την Αυστραλία μέχρι τη Ρώμη και από το Βερολίνο μέχρι την Ουάσιγκτον, καθώς οι επενδυτές προετοιμάζονται για την αύξηση των επιτοκίων από την αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα. Η αναμενόμενη αύξηση, την οποία έχει προαναγγείλει από τον περασμένο μήνα η Federal Reserve, θα είναι η πρώτη στην εποχή της πανδημίας και, όπως τονίζει το Bloomberg, οι μαζικές πωλήσεις ομολόγων και η άνοδος των αποδόσεων προδίδουν πως οι επενδυτές δεν ανησυχούν πλέον ότι το αυξημένο κόστος του δανεισμού μπορεί να υπονομεύσει τις ήδη εύθραυστες οικονομίες. Η άνοδος των αποδόσεων των βραχυπρόθεσμων ομολόγων αντανάκλασε σαφώς την προσδοκία για αύξηση των επιτοκίων της Fed, αλλά όταν πρόκειται για τις αποδόσεις των μακροπρόθεσμων ομολόγων καταδεικνύει την αισιοδοξία των επενδυτών ότι η παραλλαγή «Ομικρον» δεν θα υπονομεύσει την ανάκαμψη των οικονομιών και δεν θα υπάρξει ύφεση στη χρονική στιγμή που θα ωριμάζουν τα ομόλογα.

Οι αποδόσεις των δεκαετών του αμερικανικού Δημοσίου έφταναν χθες στο 1,769% και των πενταετών στο 1,54% και κατέγραψαν

Οι αποδόσεις των δεκαετών και των πενταετών του αμερικανικού Δημοσίου κατέγραψαν το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων δύο ετών.

τόσο τα μεν όσο και τα δε το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων δύο ετών. Την ίδια στιγμή, όμως, φλέρταραν με τις θετικές αποδόσεις τα ομόλογα αναφορές της Ευρωζώνης, τα bunds, όπως είναι γνωστά τα δεκαετή του γερμανικού Δημοσίου. Για πρώτη φορά μετά τουλάχιστον τρία χρόνια, οι αποδόσεις των bunds άγγιξαν χθες το 0% και για την ακρίβεια βρίσκονταν στο 0,03%, σημειώνοντας το υψηλότερο επίπεδο από τον Μάιο του 2019. Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα ο Σβεν Γιάρι Στεν, κορυφαίος οικονομολόγος της Goldman Sachs, πιθανολογεί περατίζον άνοδο των αποδόσεων των bunds στο 0,3% προς το τέλος του έτους.

Σε ανοδική πορεία ήταν χθες και οι αποδόσεις των δεκαετών της Ιταλίας, που έφτασαν χθες στο 1,32%, σημειώνοντας τα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 18 μηνών.

Μεσολάβησε μια μικρή ανάκαμψη των αποδόσεων, αλλά στη συνέχεια η EKT προχώρησε σε εκτεταμένες αγορές ομολόγων

Η αναμενόμενη αύξηση επιτοκίων, την οποία έχει προαναγγείλει από τον περασμένο μήνα η Federal Reserve, θα είναι η πρώτη στην εποχή της πανδημίας.

λίας που, όπως τονίζει το Bloomberg, βρίσκονται στο στόχαστρο των αγορών από τον Οκτώβριο, καθώς η Τράπεζα της Αυστραλίας σχεδιάζει να ακολουθήσει την πορεία της Fed μολονότι τα επίπεδα του πληθωρισμού στη χώρα είναι πολύ πιο χαμηλά. Σημειωτέον ότι οι αποδόσεις των bunds διολίσθησαν σε αρνητικό έδαφος για πρώτη φορά το 2016, όταν η EKT υποθέτησε αρνητικά επιτόκια για να αντιμετωπίσει την κρίση χρέους της Ελλάδας. Όπως τονίζει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, η άλλοτε αδιανόητη εξέλιξη, η υποχώρηση του κόστους δανεισμού του Βερολίνου, πρόδιδε πως εν τω μέσω της κρίσης χρέους οι επενδυτές ήταν πρόθυμοι να πληρώσουν στην πράξη την Γερμανία για να έχουν το προνόμιο να τη δανείζουν ακόμη και για μια δεκαετία.

Μεσολάβησε μια μικρή ανάκαμψη των αποδόσεων, αλλά στη συνέχεια η EKT προχώρησε σε εκτεταμένες αγορές ομολόγων

για να στηρίξει την Ευρωζώνη και οι αποδόσεις των bunds, όπως και πολλών άλλων ομολόγων, υποχώρησαν και πάλι σε αρνητικό πρόσημο το 2019 και με την έλευση της πανδημίας καθηλώθηκαν σε αρνητικό έδαφος. Στη συνεδρίαση του Δεκεμβρίου η EKT ανακοίνωσε ότι θα συνεχίσει τις αγορές ομολόγων και μετά τη λήξη του έκτακτου προγράμματος κατά της πανδημίας, αλλά με πιο αργούς ρυθμούς από αυτούς που περίμεναν οι επενδυτές. Έτσι, σε συνδυασμό με το σχέδιο της Fed να τερματίσει το δικό της πρόγραμμα αγορών ομολόγων και στη συνέχεια να προχωρήσει σε αύξηση των επιτοκίων, οι εξαγγελίες της άρχισαν να εξωθούν ανοδικά τις αποδόσεις των ομολόγων. Έχοντας, έτσι, και την εμπειρία του 2013, όταν η ανακοίνωση της Fed πως θα περιορίσει τις αγορές ομολόγων προκάλεσε κυριολεκτική αιμορραγία ξένου κεφαλαίου στις αναδυόμενες αγορές, το ΔΝΤ κάλεσε χθες αυτή την

κατηγορία των ευάλωτων οικονομιών να προετοιμαστεί για μια νέα ταραχή. Στο blog του Ταμείου δημοσιεύθηκε χθες η προειδοποίηση στελεχών του που εκτιμούν, βέβαια, πως αυτή τη φορά δεν θα είναι μεγάλο το πλήγμα για τις αναδυόμενες, καθώς οι εκροές κεφαλαίων θα εξισορροπηθούν εν μέρει από την αύξηση της εξωτερικής ζήτησης. Υπογραμμίζει, ωστόσο, πως οι αυξήσεις μισθών στις ΗΠΑ ενδέχεται να επιταχύνουν περαιτέρω τον πληθωρισμό, εξωθώντας τη Fed είτε σε επίσπευση της αύξησης των επιτοκίων είτε σε περισσότερες αυξήσεις. Στην περίπτωση αυτή προειδοποιεί τις αναδυόμενες οικονομίες πως «θα μπορούσε να μειωθεί η ζήτηση από τις ΗΠΑ και να σημειωθούν μεγάλες εκροές κεφαλαίων από τις αναδυόμενες αγορές και να υποτιμηθούν τα νομίσματά τους».

BLOOMBERG, REUTERS, FINANCIAL TIMES

Επενδυτική βαθμίδα ακόμα και το 2022 για την Ελλάδα

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ακόμη και εντός του 2022 εκτιμούν οι διεθνείς αναλυτές ότι η Ελλάδα μπορεί να σκαρφαλώσει στην «επενδυτική» βαθμίδα, με όλο το συνέχιση των μεταρρυθμίσεων, τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και το σταθερό πολιτικό σκηνικό. Στόχος της κυβέρνησης παραμένει η επίτευξη αυτού του ορόσημου στο α' εξάμηνο του 2023, ωστόσο, όσο νωρίτερα κερδίσει η χώρα αυτό το «στοίχημα», τόσο περισσότερα οφέλη θα έχει, όχι μόνο από την ένταξη της στο κανονικό πρόγραμμα QE που «τρέχει» η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αλλά και από τη διευρύνση της επενδυτικής βάσης των ελληνικών ομολόγων και άρα τη διαμόρφωση συνθηκών υψηλής ανθεκτικότητας των αποτιμήσεών τους σε ενδεχόμενες χρηματοπιστωτικές διαταράξεις, όπως έχει επισημάνει και η Τράπεζα της Ελλάδος.

Danske Bank

Ο επικεφαλής αναλυτής της αγοράς ομολόγων της Danske Bank, Τζέινς Πίτερ Σόρρενσεν, σημειώνει πως φέτος αναμένονται περαιτέρω αναβαθμίσεις για Ιταλία, Πορτογαλία και Ελλάδα, με τη χώρα μας να ανακτά την

Διεθνείς αναλυτές εκτιμούν ότι η χώρα μπορεί να πετύχει τον στόχο νωρίτερα με όλο τις μεταρρυθμίσεις και το Ταμείο Ανάκαμψης.

επενδυτική βαθμίδα έπειτα από περίπου 11 χρόνια. Για το σύνολο του έτους εκτιμά πως οι οικoi αξιολόγησής θα συνεχίσουν να κινούνται με θετικούς ρυθμούς σε ό,τι αφορά τις αξιολογήσεις τους, καθώς οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξακολουθούν να μειώνουν το έλλειμμα του προϋπολογισμού τους, ενώ η συνέχιση της στήριξης της EKT, έστω και μικρότερης από το 2020-2021, και οι εκταμιεύσεις του Ταμείου Ανάκαμψης θα αποτελέσουν πολύ θετικούς παράγοντες στη βαθμολογία τους.

JP Morgan

Από την πλευρά της, η JP Morgan παρουσιάζει τις πιθανές ενέργειες αξιολόγησής από τους τέσσερις μεγάλους οικους Moody's,

S&P, Fitch και DBRS το 2022 για τις χώρες της Ευρωζώνης, εκτιμώντας πως η Ελλάδα έχει τις υψηλότερες πιθανότητες για αναβάθμιση και θεωρώντας ότι θα «ανέβει» σύντομα στο επίπεδο της επενδυτικής βαθμίδας. Πιο αναλυτικά, η αμερικανική τράπεζα αναμένει ότι οι θετικές κινήσεις στις αξιολογήσεις θα συνεχιστούν το 2022, ειδικά για τα μικρότερα κράτη, με την Ελλάδα να αποκτά εκ νέου την επενδυτική βαθμίδα στα τέλη του 2022 ή στις αρχές του 2023. Όπως εκτιμά η JP Morgan, οι αναβαθμίσεις και όχι οι υποβαθμίσεις θα κυριαρχήσουν στην Ευρωζώνη φέτος, αντανακλώντας τις αισιόδοξες προοπτικές για το μακροοικονομικό μέτωπο και το μέτωπο της πολιτικής, καθώς και της άποψής της για σχετικά ελεγχόμενα spreads στα ομόλογα της περιοχής, παρά τη μείωση της υποστήριξης της EKT.

Η αμερικανική τράπεζα βλέπει ωστόσο μεγαλύτερη πιθανότητα περαιτέρω αναβαθμίσεων χωρών με χαμηλή βαθμολογία, όπως η Κύπρος και κυρίως η Ελλάδα. Σε άλλες χώρες βλέπει περιορισμένο χώρο για αναβαθμίσεις: δίνει άνω του 50% πιθανότητα αναβάθμισης μόνο στην Ιρλανδία (Moody's).

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με την JP Morgan,

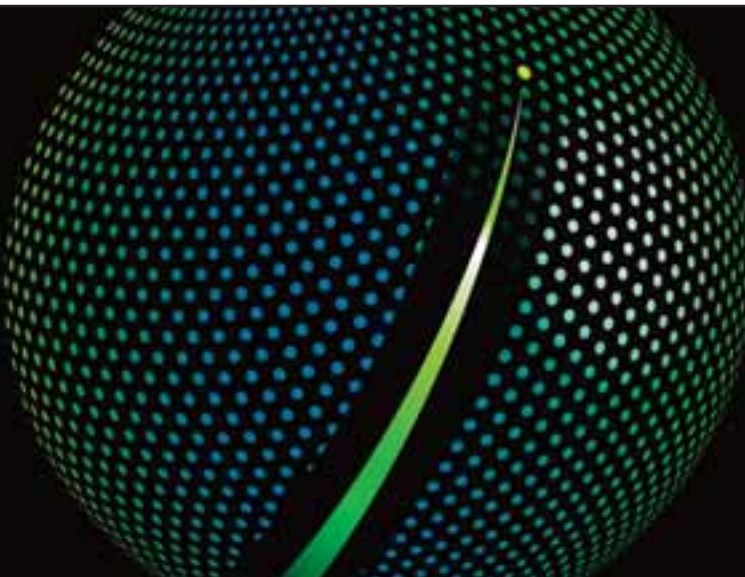
οι πιθανότητες για αναβάθμιση της Ελλάδας από τη Moody's φέτος τοποθετούνται στο 90%, ενώ στο 75% τοποθετεί τις πιθανότητες ανάλογης κίνησης από τις S&P, Fitch και DBRS.

Αυτά τα ποσοστά είναι τα υψηλότερα ανάμεσα στις χώρες της Ευρωζώνης—άλλωστε η Ελλάδα έχει τη χαμηλότερη αξιολόγηση στην περιοχή—καθώς, για παράδειγμα, η JP Morgan δίνει 75% και 60% πιθανότητα αναβάθμισης της Ιρλανδίας και της Κύπρου, αντίστοιχα, από τη Moody's φέτος, και 30% από τις S&P, Fitch και DBRS. Για την Ιταλία, οι πιθανότητες κυμαίνονται από 40% (Moody's) έως 20% (S&P και Fitch), ενώ για την Ισπανία δίνεται μόνο 30% πιθανότητα αναβάθμισης από τη Moody's.

Ειδικά για την Ελλάδα, η αμερικανική τράπεζα αναφέρει πως δεδομένης της ισχυρής ατζέντας μεταρρυθμίσεων με επιπλέον ώθηση από τις εκταμιεύσεις του Ταμείου Ανάκαμψης και το σταθερό πολιτικό τοπίο, αναμένει συνεχή θετική δυναμική αξιολόγησης με αξιοπρεπείς πιθανότητες να ανακτήσει την επενδυτική βαθμίδα από τουλάχιστον έναν οικo αξιολόγησης μέχρι τα τέλη του 2022 ή τις αρχές του 2023.

Deloitte.

Ο πλήρης οδηγός Φορολογικές Πληροφορίες 2022 μόλις κυκλοφόρησε!

Κατεβάστε τον
σε ελληνικά
και αγγλικά

